

תקונא שבע וארבעין

בראשית ברא שית ודא יומא שתיתאה דאתמר ביה ויהי ערב ויהי בקר יום הששי הכא תלת אומנין תניינין אומן חד אפיק נהורין ביומא רביעאה דהוו תליין ביומא קדמאה דאתמר ביה אור אומנא תניינא אפיק ריהשא ממיא הה"ד ישרצו המים ודא הוה תליא ביומא תניינא דאתמר ביה מים הה"ד יהי רקיע בתוך המים הכא מיא והכא מיא אומנא תליתאה (אפיק עשבין וזרעין) לקבל יומא תליתאה דאתמר ביה תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ואתמר ביומא שתיתאה פרו ורבו ומלאו את הארץ מאי ומלאו את הארץ אלא ההיא דהות יבשה ביומא תליתאה אתמר הכא ומלאו את הארץ הה"ד מלא כל הארץ [פג ע"ב] כבודו (ישעיה ו ג) ודא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד קדוש קדוש קדוש ה' צבאו"ת לקבל יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה (בראשית א ט) לקבל מלא כל הארץ כבודו ביומא שתיתאה אתקנו שית דרגין דכורסיא וביה אתברי אדם בצלמו דאיהו מוכן לשבת על הכסא הה"ד ויברא אלהים את האדם בצלמו והכא תרין פקודין חד נעשה אדם בצלמו כדמותנו ותניינא ויברא אלהים את האדם בצלמו:	בראשית. ברא שית. וזה היום הששי, שנאמר בו "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי". כאן שלשה אומנים שניים, אומן אחד הוציא מאורות ביום הרביעי שהיו תלויים ביום הראשון, שנאמר בו "אור". האומן השני הוציא את שרץ ממים, זהו שנאמר "ישרצו המים", וזה היה תלוי ביום השני, שנאמר בו "מים", זהו שנאמר "יהי רקיע בתוך המים", כאן מים וכאן מים. האומן השלישי (הוציא עשבים וזרעים) כנגד היום השלישי שנאמר בו "תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו", ונאמר ביום הששי "פרו ורבו ומלאו את הארץ". מה זה "ומלאו את הארץ", אלא אותה שהיתה יבשה ביום השלישי, נאמר כאן "ומלאו את הארץ", זהו שנאמר "מלא כל הארץ כבוד", וזה "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". "קדוש קדוש קדוש יהוה צבאו"ת" כנגד "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד", "ותראה היבשה" כנגד "מלא כל הארץ כבוד". ביום הששי נתקנו שש הדרגות של הכסא, ובו נברא אדם בצלמו, שהוא מוכן לשבת על הכסא, זהו שנאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", וכאן שתי מצוות, אחת "נעשה אדם בצלמו כדמותנו", והשניה "ויברא אלהים את האדם בצלמו".

בראשית כו' יום הששי - וז"ש הששי, דכבר מרומוזו ביום ראשון: דאתמר ביה מים - ועמש"ל
 ייש תיקון מ"ב (צא ע"ב &) דרקיע עיקרו ממים, דלכן נק' רקיע עוזו ע"ש מים עזים, גבורה, בוצינא דקרדינותא¹, וכתיב כעין הקרח הנורא. ואתי שפיר דחשיב הכל מה שהוציאו, וכמש"ש. ומ"מ כליל ג"כ רקיע, כמ"ש ע"פ רקיע השמים: דאתמר ביה תדשא כו' ואתמר כו' - דאמרינן בסוף שבת (קנו ע"א) האי מאן דבתלתא בשבת יהא עתיר וזנאי, וערש"י שם ד"ה דאברו ביה עשבים כו'.² ועי' לעיל תיקון מ"ג תדשא הארץ לאפקא זרעין ואיביך דאינון נשמתין כל חד כו', ע"ש. ואמר שם והכא פקודא דפו"ר למעבד כו', ואע"ג דכאן אדכר בפ"י פרו ורבו, כאן הוא לברכה, כמ"ש ויברך כו', ואינו מעשר מאמרות: ומלאו כו' - הביא זה כמו שמפרש והולך, מאי ומלאו כו' אתמר הכא כו', דיבשה הוא הפוכו, כמ"ש נפשנו יבשה אין כל, דאף דהכנה היה ביום השלישי לנוק', תדשא הארץ, והוא בת"ת, יום השלישי בעלה, מ"מ לא נתן לה עד יום הששי, צדיק דלית יחודא אלא ביה (לקמן קג ע"ב): הה"ד מלא כו' ודא ברוך כו' - וזהו שלשה גוונין דאבהן, דנציב לון יוסף, יום הששי, בארעא ע"י פרו ורבו וכמ"ש בפרשת בראשית (א ע"ב)³ הנצנים אלין אבהן כו' עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון וכדין נראו בארץ ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת בעלמא כו', ואמר שם (יח ע"א)⁴ יקוו המים כו' עלמא דתתאה ואראה את ה' כו' וכבוד ה' נראה כו' כמראה הקשת וגו' כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' ודא איהו רזא ותראה היבשה כו' דאתחזי קשת מראה דמות כבוד ה' כו' מיכאל בסט' דא כו' ואינון גוונין דאתחזי בההוא - מאיר התיקון -

¹ עי' דברי רבינו בספד"צ ו ע"א ד"ה והכלל שבוצד"ק הוא שורש בחי' המו"ס.
² ז"ל: דאיברו ביה עשבים - דכתיב תדשא הארץ (בראשית א) והוא דבר שפרה ורבה מאד, וממהר לגדל ולצמוח דהוא ענין פריצות, אשוו"א [לסור מן הדרך, לסטות] בלעז, [לישנא אחרינא]: דלא כתיב למינהו בעשבים בצוויים, (ועוד) שיוציאין בערבוביא ויונקין זו מזו.
³ עי' מלואים אות (א).
⁴ עי' מלואים אות (ב).

דמות חיזור וסומק וירוק כו' יחודא דלעילא ה' אלקיננו ה' גוונין סתימין דלא אתחזון כו' יחודא עילאה שמע ישראל כו' יוד הא ואו הא קדוש קדוש קדוש כו' מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו ג) דא ותראה היבשה רזא גליפא שמא דיחודא כוז"ו כו', והכל הוא רזא דג' גוונין דאבהן, והן ג' ימים הראשונים, יחודא עילאה. וכאן בנזק' רזא דג' ימים תחתונים דנציב לון יוסף בארעא, ג"פ קדוש, ג' אלפין דשמא מפרש. ואמר ודא ברוך שם כו', דהן ג' גוונין הנ"ל, והן ד' פרשיות דתפילין, שהן ג' חב"ד, והן אבהן יחודא הנ"ל, ועי' בפרשת תרומה (קסב ע"א)⁵ יחודא איהו כגוונא דתפילין כו' חד נקודה קדמאה כו' ברוך דא רזא דנקודה עילאה כו', ואלו ג' הן הגוונין דאבהן דאמר שם בריש פרשת בראשית דעאלו במחשבה כו': ביומא שתיאאה אתקנו שית כו' וכיה אתברי אדם כו' - ר"ל, דב' אדם נאמר { צג ע"ד } כאן: א', נעשה אדם, והוא הכסא שלימו דנוק', ו"ק שלה, שית דרגין דכורסא. ושני, ויברא האדם בצלמו, דכורא, ושם בצלמו, וכאן בצלמנו, דשם עולמתין דידיה, בדרגין הנ"ל, לבד השביעי ק"ק⁶, דהוא לדידה, רוחא לבד בלא גופא, ושם ד' רגלין. ועי' בפרשת בראשית (לט ע"א-ב)⁷ היכלא שביעאה כו' ירוק חיזור כו' והן ד' רגלין הנ"ל ואלין שית היכלין אינון למדורא כדאמרן ושביעאה לאו איהו למדורא וע"ד כתיב בראשית שית דרגין כו', וז"ש כאן ביומא שתיאאה אתקיננו כו', ר"ל דזהו בראשית כנ"ל, ואמר בספד"צ (פ"ג &) נעשה אדם, האדם לא כתיב אלא אדם סתם, לאפקא דלעילא כו', אשתלים דכר ונוק' כו'. וזהו "נעשה", תיקון ו"ק דילה, ראה והתקין צורת הלבנה⁸. וב"ויברא" כתיב "האדם" בה"א, והוא אדם על הכסא, ואינון שית, שהן שבעה בלבנת וספיר, הן רמיזין בפ' זה, בצלמנו כו', דהן ז' דרגין כסדר לבד ת"ת, דהוא אחר נצח, ועי' בסוף ח"א (ב ג⁹), וז"ש והכא תרין פקודין, ר"ל בב' אדם אלו כמו שמפרש והולך חד כו':

נעשה אדם דא פקודא למנור ית גיורא למהוי בצלמנו בגזירו דערלה כדמותנו בפריעה ואם נטיר אות ברית בתרוייהו איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו (ולא הוא בכלל ישראל) ואי מקיים זכור ושמור בשבת איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו ולא אית ליה חולקא בזרעא דישראל ואם מייחד לקודשא בריך הוא תרין זמנין בכל יומא בקריאת שמע ביומא ובליילא איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו ואם הוא מנת תפלין דיד ותפלין דרישא בכל יומא דאינון לקבל זכור ושמור איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו ואי איהו מקיים יבום וחליצה איהו בצלמנו כדמותנו ואי לאו לאו וכלא ברחימו ודחילו דקודשא בריך הוא:	"נעשה אדם", זו מצוה למול את הגר, להיות "בצלמנו", במילת הערלה, "כדמותנו", בפריעה. ואם שומר אות הברית בשניהם, הוא "בצלמנו כדמותנו", ואם לא, לא (והוא אינו בכלל ישראל). ואם מקיים זכור ושמור בשבת, הוא "בצלמנו כדמותנו", ואם לא, לא. ואין לו חלק בזרע ישראל. ואם מייחד את הקדוש ברוך הוא פעמיים בכל יום בקריאת שמע ביום ובליילה, הוא "בצלמנו כדמותנו", ואם לא, לא. ואם הוא מניח תפילין של יד ותפילין של ראש בכל יום, שהם כנגד זכור ושמור, הוא "בצלמנו כדמותנו", ואם לא, לא. ואם הוא מקיים יבום וחליצה, הוא "בצלמנו כדמותנו", ואם לא, לא. והכל באהבה ויראה של הקדוש ברוך הוא.

- מאיר התיקון -

⁵ עי' מלואים אות (ג).

⁶ היינו היכל ק"ק.

⁷ עי' מלואים אות (ד).

⁸ עי' לעיל נא ע"א שזה תיקון ז' נקביה הראש, ועי' דברי רבינו לקמן קז ע"ב וספד"צ טז ע,ד שמציין לאד"ר קמא ע"ב ועבד גלגלתא וכו'

⁹ וילנא השמטות סי' כ"ד רנז ע"ב: וכד בר נש אזיל בארחוי דקב"ה כתיב עליה (ישעיה מג ב) כי תעבור במים אתך אני וגו' דהא וירדו בדגת הים ובעוף השמים לקבל דרגא דשמים דבההוא דרגא שליט עלייהו ודא תפארת' ואע"ג דבדרגא דנצ"ח אתעבידו כל נוני ימא ועופי לא כתיב תמן אלא עוף כנף (בראשית א כא) אבל השתא קרי להו עוף השמים בגין דב"נ לא שליט עלייהו אלא מסטר דשמים:

תרגום: וכשאדם הולך בדרכי הקדוש ברוך הוא, כתוב עליו "כי תעבר במים אתך אני" וגו'. שזה "וירדו בדגת הים ובעוף השמים", כנגד דרגה של שמים, שבאותה דרגה שולט עליהם, וזו תפארת. ואף על גב שבדרגת הנצח נעשו כל דגי הים והעופות, לא כתוב שם אלא עוף כנף, אבל עכשיו קרא להם עוף השמים, בגלל שבן אדם לא שולט עליהם אלא מצד של שמים.

למגזר ית גיורא כו' - שהוא גר צדק בנוק': בצלמנו כו' כדמותנו - זו"נ כמ"ש בר"פ שמיני (לה ע"ב) ר' חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבע"פ כו' הה"ד נעשה כו'¹⁰, ע"ש: בגזירו כו' - צ"ע דבפרשת בראשית (לג ע"א) אמר מאי עץ פרי כו' זכאה חולקיה מאן דדמי לאבוי ולאמי וע"כ רשימא קדישא ביומא תמינאה דידימי לאימיה וכד אתפרעא ואתגלייא רשימא קדישא בגין דידימי לאבוי כו'¹¹, וכן בפ' אמור (צא ע"ב) מאי בדמיך אלא תרין חד דמילה וחד דפריעה חד דגזירו דכ"י וחד דפריעה בצדיק יסוד עולם כו'¹², ובפרשת בראשית (לב ע"א) ובתוספתא שם אין הכרע¹³, אבל בפנים שם ירדו לשערים כו'¹⁴, ובפ' בא (מ ע"א וע"ב), וש"מ וצ"ע: ונראה שכצ"ל בצלמנו כדמותנו בגזירו דערלה ופריעה, וע"ל תיקון ל"ז מש"ש: ואי מקיים כו' - הכל בזו"נ וחשיב ה' דרגין, דכתיב בקרא "וירדו" אחר "בצלמנו כדמותנו", והן ה"ח וה"ג, דו"נ: יבום וחליצה - יבום ביסוד וחליצה בעקב, נוק':

ועוד נעשה אדם בצלמנו כדמותנו למאן אמר דא (לעילא) לאינון מלאכיא דמברכין ומקדשין לקודשא בריך הוא לעילא בכל יומא בברוך וקדוש קדוש קדוש הה"ד (ישעיה ג) וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ומנלן דמברכין ליה אלא כד שאלין איה מקום כבודו להעריצו אמרין ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב)¹⁵ ואנן לקבליהון מקדשין ליה בקדוש קדוש קדוש ומברכין [פו ע"ב] ליה ברוך כבוד ה' ממקומו:	ועוד "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", למי אמר את זה (למעלה), לאותם המלאכים שמברכים ומקדשים את הקדוש ברוך הוא למעלה בכל יום בברוך וקדוש קדוש קדוש, זהו שנאמר "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש קדוש" ומנין לנו שמברכים אותו, אלא כשואלים "איה מקום כבודו להעריצו", אומרים "ברוך כבוד יהוה ממקומו", ואנו כנגדם מקדשים אותו בקדוש קדוש קדוש ומברכים אותו ברוך כבוד יהוה ממקומו.
ואינון אמרין על ישראל (בראשית א &) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בצלמנו דמקדשין לקב"ה כמה שאוקימנא וקרא זה אל זה ואמר	והם אומרים על ישראל "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", "בצלמנו", שמקדשים את הקדוש ברוך הוא כמו שבארנו, "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש

- מאיר התיקון -

¹⁰ ע"י מלואים אות (ה).

¹¹ ז"ל: זכאה חולקיה מאן דדמי לאמיה ולאבוי ועל כן רשימא קדישא ביומא תמינאה בגין דידימי לאמיה ([נ"א] בגין דהיא דרגא תמינאה וההיא נפשא דפרח מנה אצטריכת לאתחזאה קמה לתמינא יומין) וכד אתפרעת ואתגלייא רשימא קדישא בגין דידימי לאבוי ועל דא עץ פרי דא אמא עושה פרי דא ברית קדש אבוי למינו דידימי ליה ואתרשים ביה. תרגום: אשרי חלקו של מי שדומה לאמו ולאביו. ועל כן רשם הקדוש ביום השמיני כדי שידמה לאמו, (בגלל שהיא דרגה שמינית, ואותה נפש שפרחה ממנה צריכה להראות לפניו לשמונה ימים). וכשנפרע ומתגלה רשם הקדוש כדי שידמה לאביו, ועל זה "עץ פרי" זו אַם, "עושה פרי" זו ברית קדש אביו, "למינו" שידמה לו וירשם בו.

הרי המילה היא בחי' נוק' והפריעה בחי' דוכרא, וכאן בצלמנו היא דכר היא המילה.

¹² ז"ל: וואי תימאן התם כד נפקו ישראל ממצרים דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה כדין כתיב (שם) בדמיך חיי הכא מאי בדמיך אלא תרין חד דמילה וחד דפריעה חד דגזירו דכנסת ישראל וחד דפריעה בצדיק יסוד עולם ואלין תרין דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי הה"ד (שם) בדמיך חיי:

תרגום: ואם תאמר, שם כשיצאו ישראל ממצרים שהיו מצוי ביניהם דם פסח ודם מילה, אזי כתוב "בדמיך חיי", כאן מה זה בדמיך. אלא שנים, אחד של מילה ואחד של פריעה, אחד של מילה של כנסת ישראל ואחד של פריעה בצדיק יסוד עולם, ואלו שני דמים שאדם עומד בשבילם בקיום של העולם הבא זהו שנאמר "בדמיך חיי".

¹³ ז"ל: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינון מילה ופריעה זכור ושומר צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטריך לחברא לון ובמה מחבר לון כד איהו גזיר ופריע ומאן דגזיר ולא פריע כאלו עבדו בינייהו פרודא

תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושומר, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם, ובמה מחבר אותם, כשהוא מל ופורע. ומי שמל ולא פורע כאלו עשו ביניהם פירוד.

¹⁴ ע"י מלואים אות (ו).

¹⁵ "ומנלן דמברכין ליה אלל כד שאלין איה מקום כבודו להעריצו אמרין ברוך כבוד ה' ממקומו" נמחק בגר"א.

קדוש". "כדמותנו" לעומתם משבחים ואומרים "ברוך כבוד יהוה ממקומו".	קק"ק ¹⁶ כדמותנו לעומתם משבחים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו:

*ואמר ק' ק' ק' ואנן לקבלייהו מקדשין כו' - ול"ג "ומנלן דמברכין כו' עד ממקומו" והן ג"כ דו"נ, א"ח ד' ¹⁷ כמ"ש למטה, דתפארת איהו א"ח כליל כו' ואיהי ד' כלילא כו', וכן בתליסר תיקונים, ד' לחודוי אסתמכין¹⁸, ד' אלפין דיברכין¹⁹, וכן כאן בקדוש וברוך: *כמה דאוקימנא כדמותנו כו' - כצ"ל ולא כמ"ש בהגהה. ואמר כמה דאוקימנא, למעלה הה"ד וקרא כו', ולפי שברוך לא הזכיר למעלה "דאינון אמריין", אמר כאן "כדמותנו לעומתם כו'":

ועוד למעלה "נעשה אדם", כאן נכללו כל הספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהן עשר, ועולות לחשבון אדם. ואומרים בשביל ישראל למטה "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" וירדו בדגת הים, אלו תלמידי חכמים שמתגדלים בים התורה, שיורשים משם נפש חיה. "ובעוף השמים" אלו בעלי הזכויות, שבזכותם (שזכותם) פורחים למעלה ויורשים משם רוח, שהוא "עוף יעופף", בכנפים של מצוות עשה, "ובבהמה" אלו עמי הארץ, שנאמר בהם "אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם".	ועוד לעילא נעשה אדם הכא אתכלילו כל ספירין דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאינון עשר וסלקין לחושבן אדם ואמרו בנין ישראל לתתא נעשה אדם בצלמנו (צד ע"א) כדמותנו (כאן סייך מ"ס ולהלן קיד ע"א ועוד נעשה אדם) וירדו בדגת הים אלין תלמידי חכמים דמתרביין בימא דאורייתא דירתין מתמן נפש חיה ובעוף השמים אלין מארי דזכוון דבזכותהון (דזכותהון) פרחין לעילא וירתין מתמן רוחא דאיהו עוף יעופף בגדפין דפקודין ²⁰ דעשה ובבהמה אלין עמי הארץ דאתמר בהון אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם:

ואמרו בגין כו' - ר"ל, הע"ס וכדמותנו בד' האותיות, שהן א"ח ד' ²¹, דו"נ, כמ"ש { צד ע"א } למטה: כדמותנו כו' - הכל²² כל התיקון כמ"ש בפנים, וכל מ"ש למטה בהגהה "כאן שייך כאן שייך כו'" הכל הכל הוא: בימא דאורייתא - בינה, והוא נשמה מכורסייא. ועוף רוח, ובהמה נפש, מסט' דעשיה, דשם בהמה דרביעא כו' רוח הבהמה היורדת כו' כנ"ל: עוף יעופף כו' - כמ"ש ל' תיקון מ"ה: בגדפין כו' - כמ"ש (שבת מט ע"א) מה יונה כנפיה כו'²³, ועיי' ברע"מ פ' צו בארוכה (כח ע"א)²⁴: כי לחמנו הם - כמ"ש מצמיח חציר לבהמה כו' להוציא לחם כו', והם לחמנו, דמכינים לנו הלחם:

ועוד נעשה אדם שכינתא תתאה נטילת עצה מקודשא בריך הוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) דעמודא דאמצעיתא ושכינתא עלייהו אתמר זכר ונקבה בראם ואתקריאו אדם וכגוונא דיליה אמר לתתא באדם וחוה (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם וכמה דקודשא בריך הוא ושכינתיה אתקרי אחד הכי קרא לון אחד לאדם ולאתתיה הה"ד (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו דתפארת איהו א"ח כליל	ועוד "נעשה אדם" השכינה התחתונה נוטלת עצה מן הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית", שעל העמוד האמצעי והשכינה, נאמר "זכר ונקבה בראם ונקראו אדם". וכדוגמא שלו אמר למטה באדם וחוה "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם". וכמו שהקדוש ברוך הוא ושכינתו נקרא אחד, כך קרא לאדם ולאשתו אחד, זהו שנאמר "כי אחד קראתיו", שתפארת הוא א"ח, כולל תשע ספירות. המלכות ד', עשירית לו, כלולה מעשר, שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א,

- מאיר התיקון -

¹⁶ "וקרא זה אל זה ואמר קק"ק" נמחק בגר"א.

¹⁷ עי' זהר ח"ב קטז ע"א ושעה"כ ג ע"ד.

¹⁸

¹⁹

²⁰ צפקודין (השמות כלאשית רנב ע"ב).

²¹ עי' זהר ח"ב קטז ע"א ושעה"כ ג ע"ד.

²² נראה למחוק.

²³ המשך לשונו: מגינות עליה, אף ישראל מצות מגינות עליהן.

²⁴ עי' מלואים אות (ז).

והד' כלולה מארבע אותיות שהן יהו"ה. הקוץ של האות ד' מורה על עשר, וד' על ארבעה, שכך רשות היחיד, רחבו ארבעה וגבהו עשרה, והרי פרשוה.	תשע ספירן מלכות ד'25 עשירית ליה כלילא מעשר דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואיהי ד' כלילא מארבע אתוון דאינון יהו"ה קוצא דאת ד' מורה על עשר וד' על ארבעה דהכי רשות היחיד רחבו ארבעה וגבהו עשרה והא אוקמוה:

דא עמודא דאמצעייתא ושכינתיה - ר"ל, אדם כתיב כתפארת, ובית נוק', וזהו לשבת, לשבת יצרה (ישעיה מה יח), ומ"מ איהי שלימו דאדם, העשירית, כמו שמפרש והולך, ולכן שניהם יחד אדם א', כמו שמפרש והולך עליהו: **כי אחד כו'** - דקאי על אברהם ושרה כמ"ש למעלה, ואמר וכמה דקב"ה ושכינתיה כו', כמו שמפרש והולך, דתפארת איהו א"ח כו' :

"ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו", כאן מצות תפילין. בא וראה, כל מי שמניח תפילין על ראשו ועל זרועו, קול עולה בכל יום לכל החיות מרכבות ואופנים ושרפים ומלאכים שממונים על התפלות, תנו כבוד לדמות המלך, שהוא מי שמניח תפילין, שעליו נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו". "בצלמו", בתפילין של ראש כדוגמת התפילין של רבנו של עולם, שהן השכינה העליונה, תפילין על הראש (שהוא) העמוד האמצעי, שהיא הכלל של שלש הספירות הראשונות. והעמוד האמצעי כולל שש ספירות והאם העליונה תפילין על ראשו, הוא התפילין שמניח הקדוש ברוך הוא בכל יום. "בצלם אלהים" תפילין של יד, זו השכינה התחתונה, שהיא קשורה לו, ועליה נאמר "ונפשו קשורה בנפשו", שניהם ביחוד אחד, בקשר אחד, הרצועה כרוכה באצבע שמאל, זה הקדושין שלה, שהיא הטבעת כרוכה באצבע שלה, ובה היא קשורה עמו והוא עמה, הרי קדושה.	ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו הכא פקודא דתפילין תא חזי כל מאן דאנח תפילין על רישיה ועל דרועיה קלא סליק בכל יומא לכל חיוון מרכבות ואופנים ושרפים ומלאכים דממנן על צלותין הבו יקר לדיוקנא דמלכא דאיהו מאן דאנח תפילין דעליה אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו [פד ע"א] בצלמו בתפילין דרישא כגוונא דתפילין דמארי עלמא דאינון שכינתא עלאה תפילין על רישא (דאיהו) דעמודא דאמצעייתא דאיהו כללא דתלת ספירן קדמאין ועמודא דאמצעייתא כליל שית ספירן ואימא עלאה תפילין על רישיה איהו תפילין דאנח קודשא בריך הוא בכל יומא בצלם אלהים תפילין דיד דא שכינתא תתאה דאיהי קשירא ליה ועלה אתמר ונפשו קשורה בנפשו (בראשית מד ל) תרוייהו ביחודא חדא בקשורא חדא רצועה כריכא באצבעא שמאלא דא קדושין דילה דאיהי טבעת כריכא באצבעא דילה ובה איהי קשירא עמיה ואיהו עמה הא קדושה:

ויברא כו' - כאן פקודא תניינא הנ"ל, וכנגד מה שלא פי' במאמר העשירי, פי' כאן ב' פיקודין לאשלמא: **פקודא דתפילין** - דהוא בדכורא וכמו שמפרש והולך על רישא דעמודא דאמצעייתא כו' **תפילין דאנח כו'**: לכל חיוון דמרכבתא כו' - וחשיב ד' דרגין נגד ד', דאינון בקרא וכבשוה ורדו כו', וכבשוה הוא במלאכין דממנן כו'26, שהן בזה הארץ, בד' סטרין, ורדו כו', הן ג' דרגין דבי"ע כנ"ל, והן חיות כו': **דאיהי קשירא ליה ועלה כו' ביחודא חדא כו'** - ר"ל, דלכן תפילין של יד בקשורא ולא תש"ר, דאינון זו"נ, שהן קשורין בכרית, כי כל כו' (דבה"א' כט יא)27. משא"כ בתפילין של ראש, שותף השלישי28, דנחית עלייהו ומייחדם. ואמר **ביחודא חדא**, ר"ל דכאן יחוד, ולמטה מפרש קדושה וברכה, כמו שמפרש והולך **רצועה דאיהי טבעת כו'**, דרוע הוא דרגיה דכורא ותפילה של יד דרגא דנוק', וכאן להיפך דיד דרגא דנוק', יד ה'. והרצועה הוא דכורא כידוע, וכן טבעת כמ"ל תיקון נ"ה חתים בטבעת המלך דאיהו ו' וזהו הקדושין, שהיא נושאת חותמו

- מאיר התיקון -

25 לעיל צב ע"א וזהר ח"א רנו ע"ב (לש"ו).

26 עי' מלואים אות.

27 בשמים ובארץ. תרגום & דאחיד בשמיא ובארעא. כדלקמן.

28 עי' נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

ותפילה של יד הוא נושא חותמה, שימני כחותם כו' (שיה"ש ח ו) וז"ש ובה איהי קשירא כו': ועתה מפרש ברכה, ואמר ברכה:

ברכה. הכלל של שבע ספירות, והן שבע הברכות של חתן, שהן ז' יום השביעי, צדיק, עליו נאמר "ברכות לראש צדיק", שיוורש מהאם העליונה, והאות י' על ראשו, הוא חכמה, י', בה נעשה ז', שבע ברכות שיוורש חתן וכלה, וכלולים בצדיק, יום השביעי, שבו מתייחדים חתן וכלה, שהוא יאהדונה". והרי פרשוהו "כי כל בשמים ובארץ" ותרגום, שאחוז בשמים ובארץ, והוא אות הברית שאין יחוד לחתן וכלה חוץ ממנו.	ברכה כללא דשבע ספירן ואינון שבע ברכאן דחתן דאינון ז' יום השביעי עליה אתמר (משלי י ו) ברכות לראש צדיק דירית מאימא עלאה ואת י' על רישיה איהו חכמה י' בה אתעביד ז' שבע ברכאן דירית חתן וכלה וכלילן בצדיק יום השביעי דביה מתייחדין חתן וכלה דאיהו יאהדונה"י והא אוקמוהו (דבה"י א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא ואיהו אות ברית דלית יחודא לחתן וכלה בר מיניה:

היא שבע ברכאין - ר"ל, ברכת התפילין הוא בצדיק, דמברך על שתייהם ברכה אחת כדעת הגאונים, והוא כולל שבע ברכות דחתן, והן יב"ק²⁹ דחתן וכלה: **דאינון ז' יום השביעי כו' - ר"ל**, אינון ז' ברכות, הן אות ז', דהוא צדיק, יום השביעי, והוא בצורת ז', דהוא נהר היוצא מאת יו"ד, כמש"ל (לח ע"א לח ע"א) **ואיהו צינור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו יו"ד וז"ש ואת י' על רישי כו'**, וכן העטרה דעל ראשו, הוא יוד, חכמה זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב), ונעשה צורת { צד ע"ב } ז'. **וז"ש בה אתעביד ז'**, ועלה אתמר וברכות לראש צדיק, דהוא עטרה, וז"ש וברכות לראש כו' ואת י' כו', והוא יום השביעי, וכליל כל ז' ברכות, וכן הוא ברכה דכאן. ואמר דירית מאימא עלאה, דהיא ברכה כמש"ל (צב ע"ז? קב ע"א) **ואיהו ברכת ה'**, ור"ל בזה, דהן ו' מאימא עד צדיק, וכן הנהר דאימא. **ואת י' על רישיה**, דחכמה שעל הבינה וכן הוא בצדיק דכולל ו' הנ"ל, ועטרה חכמה זעירא כוללת השביעי דחכמה עלאה, ואמר דירית חתן וכלה כו' דביה מתייחדין כו' דלית יחודא כו', מביא ראייה דכל ז' ברכאן הם בצדיק, מדקאי כל השבע על שניהם, חתן וכלה, דעל שניהם הוא מברך, ואין דבר שכולל שניהם כי אם הצדיק, כמ"ש, **דלית כו'**, ואומר (דבה"י א' כט יא) **כי כל כו'**, וקורא "כל" דכלילין ביה כלהו, וכן הוא בברכות התפילין, דכולל שניהם ירית מאימא, דלכן ברכה א' על שניהם. ואמר **דאיהו יאהדונה"י**, דשם זה ידוע שהוא בו³⁰, והוא ראייה דביה מתייחדין. והנה יב"ק הכל ביה³¹, יחודא וברכה וכן קידושין, דהוא טבעת המלך, וזהו הקידושין שנותן בריתו וחותמו לה, והוא סימן אות ברית העטרה, וכן רוחא דשדי בגוה³² משם, כמש"ל בריש תיקון מ', והוא יחודא וכן הברכה כנ"ל:

"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם". "ויכלו" בצדיק נכללים כל האיברים וכל הספירות. כל האיברים, שהם מצוות עשה, שבו אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות את כל המצוות, שהוא כ"ל, כולל הכל, והוא הכל, וממנו תלוי הכל. העמוד שנושא שמים וארץ עליו, ובו נעשו כלל ופרט וכלל, ולכן "ויכולו" כולל שמים וארץ, "שמים" אש ומים, וזה שמאל וימין, שמים העמוד האמצעי כולל את שניהם. "הארץ", השכינה התחתונה, "וכל צבאם" נצח והוד, שהם צבא השמים, משום שהוא כולל שבע ספירות, שדוד	ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכלו בצדיק אתכלילן כל אברין וכל ספירן כל אברין דאינון פקודין דעשה דביה אשר קדשנו במצותיו וצונו למעבד כל פקודין דאיהו כ"ל כליל כללא ואיהו כללא ומניה תלוי כללא עמודא דאיהו סביל שמיא וארעא³³ עליה וביה אתעבידו כלל ופרט וכלל³⁴ ובגין דא ויכלו כליל שמיא וארעא שמים³⁵ אש ומים ודא שמאלא וימינא שמים עמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו הארץ שכנינא תתאה

- מאיר התיקון -

²⁹ עי' מלואים אות.

³⁰ פי' בצדיק. { } שוטנשטיין

³¹ פי' בצדיק. { } שוטנשטיין

³² זהר ח"ב ק ע"א, ע"ח שער כ פ"ט, ועי' מלואים אות.

³³ עמודא דאיהו סביל שמיא וארעא (נמחק בגר"א).

³⁴ עמודא דאיהו סביל שמיא וארעא (נוסף בגר"א).

³⁵ נל"ל השמים.

וכל צבאם נצח והוד דאינון צבא השמים³⁶ בנין דאיהו (צד ע"ב) כליל שבע ספירן דשבת דוד בהון לקודשא בריך הוא הה"ד לך ה' הגדולה והגבורה וגו' (דבה"י א' כט יא) בנין דא אתקרי יום השביעי כלל שבע וסלקין לשבעין דחושבן תיבין דקדוש וויכלו:	שיבח בהם את הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "לך יהוה הגדולה והגבורה וגו'", בגלל זה נקרא יום השביעי כלל, שבע, ועולים לשבעים, של חשבון התבות של קידוש וויכלו.

ויכלו השמים כו' - עתה מפרש שאר הפרשה ובתיקון מ"ח מרמזו בבראשית כו', וכן עד סוף ספר הראשון בע' תיקונים, וכמש"ל בריש תיקון ל"ב: **למעבד כל פיקודין כו' -** וכמש"ל ריש תיקון ל"ט **דאינון פטר כל רחם כו'.** וכמו שהוא ביצירה כלל כל האברים (כמש"ל לח ע"א ואיהו ברית דכלילין ביה כל אברים דגופא) כן הוא במצות, מצות מילה כלל כל המצות, ולכן נקרא ברית שכולל תרי"ב מצות³⁷: **דאיהו כו' ואיהו כו' ומיניה כו' -** דצדיק עיקרו על שם הנהר, כמש"ל, והנה הנהר הוא בג' מקומות: בדעת, מיניה תלוי כלא, כמש"ל לח ע"א שית צינורין אינון דתליין מיניה כו', ובו' הוא כלא, וביסוד הוא כליל כולא, וז"ש וביה אתעבידו כלל כו': *עמודא כו' עד וארעא - צ"ל אחר ופרט וכלל ואח"כ ובג"ד ויכלו כו', ור"ל דכתיב ויכלו לשון כולל השמים והארץ דכתיב בתריה: **שמים אש כו' -** עתה מפרש כל ז"ס דבפרשה, שמים חג"ת, וכל צבאם נ"ה, והארץ ויכלו כוללם. וז"ש בנין דאיהו כליל שבע כו': *דאינון צבא השמים והארץ - כצ"ל, דצבאם קאי על שניהם, והן נ"ה, כידוע דשני צבאות³⁸, ועמש"ל בתיקון כ"ב (עה ע"ב ד"ה ודא איהו)³⁹: **בנין דאיהו כליל כו' הה"ד לך כו' -** ר"ל, {צד ע"ג} דכתיב שם (דבה"י א' כט יא) כי כל כו', אלמא דכולל כולם, וכן כתיב, כל בשמים ובארץ, וכן כאן ויכלו השמים והארץ, דכוללם: **וסלקין לשבעין -** עמ"ש למטה האיך הן שבעין:

ויכל אלהי"ם ביום השביעי דא אימא עלאה דאיהו אלהי"ם בתר דכליל ביה שבע ספירן אתקריאו על שמיה בלהו שבתות שבע שבתות לבתר כליל ביה תלת ספירן עלאין דכליל באימא עלאה וקרא לון שביעי שביעי על שמיה הה"ד ויכל אלהי"ם ביום השביעי הא חד דכליל	"ויכל אלהי"ם ביום השביעי", זו האם העליונה, שהיא אלהי"ם, אחר שכלל בו שבע ספירות, נקראו על שמו כל השבתות, "שבע שבתות", אחר כך כולל בו שלש ספירות עליונות שכוללות באם העליונה, וקורא להם שביעי, שביעי, על שמו, זהו שנאמר "ויכל אלהי"ם ביום השביעי", הנה אחד, שכלול בו "וישבות ביום

- מאיר התיקון -

³⁶ והארץ (נוסף צגר"ל).

³⁷ עי' יהל אור ח"ג לז ע"ג: מבואר למעלה שתר"ג אברים בגוף, ותר"ג איכות בנפש קבועים בגוף אף לעכר"ם. ועוד יש תר"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש אלא מושפעים מהרוח. וזהו תכלית האדם ושלמותו והן באין מעשיות המצות, וזהו אור הלבנה בשלימות. וידוע שכ"ד שהוא כפול בא השני בגולם א', כמו ו"ג תיקונים שהם ב"פ י"ב, בסוד וקרא ז"ה אל ז"ה, שהתיקון י"ג כולל י"ב תיקונים. וכן תש"ר ותפילין של יד, וכן כמה דברים הידועים. וכן הוא כאן שתר"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עטרת הברית ובו נכלל כל התר"ג מצות, גדולה מילה כו'. ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י, כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם במצות הש"י. וכמו שהוא חיבור דין להביא השפע מזכר לנקבה (כן הוא) בתר"ג איברים וגידיים. כ"ה באיכותם ג"כ להביא מרוח לנפש, שהן זרין בתר"ג מצות. וזהו ברית המעור. [וברית הלשון] הוא דעת, ברית התורה, חיבור בין אר"א, בין מוחא וליבא, נשמתא ונשמתא דלא מתפרדין לעלמין, ולכן הם אחד בגוף. משא"כ זכר ונקבה, אף שהם גוף א', הם פרודים, ומתחברים לפרקים, וכן רוח ונפש, ולכן תמיד צריך אדם לב' דברים, תורה ומצות. וביאור הדבר כי תר"ג מצות תלויות ביסוד עצמו שהוא האבר. ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת לתר"ג הוא בעטרה, ובה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל. לכן היא שקולה נגד תר"ג מצות, וזהו בר"ת שהיא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד בסוד תש"י כנ"ל. ובהחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה. וכ"ה בחיבור זכר ונקבה הגופנים, כי האבר פועל תר"ג איברים וגידיים, והעטרה אבר א', ובהחסר העטרה אינו מוליד. וזהו שכללו במתני' {יבמות ריש הערל} הערל עם פצוע דכא וכרות שפכה, שזהו בגוף וזהו בנפש. והכלל כי האבר הוא משלים לתר"ג איברים, ואיכות הראשונים שבלעדו הם תר"ב איברים ואיכות, ולכן בו נכללים ג"כ תר"ב בכללות, וכן בעטרה ג"כ בכללות נגד האבר וכ"א נק' בר"ת.

³⁸ עי' לעיל הערה, ונ"ל שצ"ל הו"ה צבאות ואלהים צבאות, וצ"ע.

³⁹ ב' צבאות הם מלאכים למעלה וישראל למטה.

ביה וישבת ביום השביעי דא תניינא (בראשית ב ג) ויברך אלהים את יום השביעי הא תלת לאתכללא בעשר ספירן דלית ספירה דלא אתכלילת בעשר כל חדא בממשלה דילה אבל ממשלה דצדיק יום השביעי ביה אתקריאו כל ספירן שביעיות שבעין תיבין אינון בקדוש וויכלו וזכור ושמור הא שבעין ותרין כחושבן ויכלו:	השביעי" זה השני, "ויברך אלהים את יום השביעי", הרי שלש, להכלל בעשר ספירות, שאין ספירה שלא נכללת בעשר, כל אחת בממשלתה. אבל ממשלת הצדיק "היום השביעי", בו נקראו כל הספירות השביעיות, שבעים תיבות הן בקידוש ויכלו, וזכור ושמור, הרי שבעים ושתיים כחשבון ויכלו.

בחר דכליל כו' שבע שבתות - ר"ל, דעל שמיה נק' ז"ס שבע שבתות בתורה, ואמר זה לפרש
ג' שביעי בג"ר, דג"כ נקראים על שמו, כמו שמפרש והולך: **דלית ספי' כו' אבל ממשלה כו' -**
ר"ל, דזהו שבעין תיבין דקידוש ויכלו, דהוא כולל כל ז"ס, דכל ספי' כולל עשר, וזכור ושמור
דקידוש ויכלו, הן ב' דזו"נ, זכור ושמור, וכן שבעין תיבין בז"ס, בשמים וארץ, ועמ"ש למעלה:

וישבת צריך לתקנא ביה פתורא בארבע רגלין כגוונא דפתורא דלעילא דאתמר ביה זה השלחן אשר לפני ה' ועלה אתמר תערוך לפני שלחן פתורא דקודשא בריך הוא דא שכינתא איהי מסטרא דצפון דאיהו גבורה ובגין דא תקינו מארי מתניתין שלחן בצפון ונר דליק לימינא כגוונא דלעילא דאתמר ביה מגורה בדרום מטה באמצעיתא מסטרא דעמודא דאמצעיתא:	ובשבת צריך לתקן בו שלחן עם ארבע רגלים, כדוגמת השלחן שלמעלה, שנאמר בו "זה השלחן אשר לפני יהוה", ועליה נאמר "תערוך לפני שלחן", שלחנו של הקדוש ברוך הוא, זו השכינה, היא מצד הצפון, שהוא גבורה, ולכן תקנו בעלי המשנה שלחן בצפון (ב"ב כה ע"ב) ונר דולק לימין, כמו שלמעלה שנאמר בו מגורה בדרום, מטה באמצע, מצד העמוד האמצעי.

וישבת צריך כו' - מפרש והולך כל עניני שבת, וכן בתיקון מ"ט עונג שבת, ונהר יוצא כו'
ארבעים מלאכות יציאות השבת כו': **כגוונא דפתורא כו' -** דהוא שכינתא, כמ"ש למטה **פתורא**
דקב"ה דא שכינתא, ואיהי בד' רגלין, שהן ד' רגלין דכורסייא, וכמ"ש למטה **פתורא איהי סמכא**
כו', והן ד' רגלי המרכבה, כאבהן ודוד, וכן בד' דגלים, כמ"ש (צא ע"א &) ובפרשת בראשית
(כו ע"ב) **ונהר יוצא כו' ועמיה מטה יהודה כו'**, וזהו "אשר לפני ה'", דהוא שכינתא, שהיא לפני
ה'⁴⁰. ואמר "זה", שהוא י"ב פרקין דבד' סמכין, כמ"ש למטה: **ועלה אתמר תערוך כו' - ר"ל**,
בפתורא דלעילא, דזכי בעוה"ב בשכינתא, והוא בהיכל הראשון מז' היכלות, כמ"ש במזמור.
ונגד שם קיימא ס"א, וממתין אם נדחה נשמה מהיכל הראשון, כמ"ש בפ' פקודי (רמה ע"ב)⁴¹,
וזהו נגד צוררי. ועי' בפרשת בראשית (לח ע"א ע"ב)⁴² **היכלא קדמאה כו' כתיב אשת חיל כו'**,
ועתה מפרש והולך **פתורא דקב"ה כו': דא שכינתא איהי כו' - ר"ל**, כמ"ש בריש פרשת בראשית
(טז ע"ב) **דחשך אפיק לילה והיא דינא**⁴³, ומגורה אימא עילאה ומטה עמודא דאמצעיתא וכמ"ש

- מאיר התיקון -

⁴⁰ עי' לעיל הערה.

⁴¹ ז"ל: וואי לא זכאת ההוא (אי לא זכאת האי) ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין וכמה אלף
ורבבן גרדיני נימוסין [עמיה] דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא ונקיט לה האי אחרא די בסטרא
דמסאבא ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי וכל אינון גרדיני נימוסין אחדי לה עד דנחתי לה לגיהנם
ואתדנת תמן תריסר ירחי ותקונוא (דאנון תריסר ירחי דתקוני) דההוא סטרא אחרא בי דינא לאתדנא
בהו חייביא:

תרגום: ואם לא זוכה, אותו הממונה האחר שעומד בצד האחר מזומן, וכמה אלף ורבבות שומרי
החוקים (עמו). דוחה אותה אותו הממונה האחר הקדוש, ולוקח אותה האחר הזה שבצד הטומאה,
ומכניס אותה לתוך אותם ההיכלות הטמאים, וכל אותם שומרי החוקים אוחזים אותה, עד
שמורידים אותה לגיהנם, ונדונית שם שנים עשר חדשים. התיקון של אותו הצד האחר, בית דין לדון
בהם את הרשעים.

⁴² עי' מלואים אות (ח).

⁴³ ז"ל: ולחשך קרא לילה (שם) קרא זמין ואפיק מסטרא דחשך חד נוקבא סיהרא דשלטא בליליא
ואקרי לילה רזא דאדני' אדון כל הארץ
תרגום: "ולחשך קרא לילה", קרא והזמין והוציא מצד החושך נקבה אחת, הלבנה ששולטת בלילה
ונקראת לילה, סוד של אדני', אדון כל הארץ.
ביאור: ולחשך - גבורה (רח"ו). סיהרא - מלכות (רח"ו).

בסוף תיקון כ"ד וז"ש ובג"ד כו', ואח"כ מפרש הכל בשכינתא תתאה דכלילא מג' אבהן, וז"ש ת"ח שכינתא כו':

תא הוי שכינתא אתקריאת פתורא מסטרא דשמאלא ומנרתא מסטרא דימינא ומטה ממוצעת מסטרא דעמודא דאמצעייתא ובגין דא זווגא דיליה באמצעייתא בין צפון לדרום והא אוקמוהו רבנן כל הנותן ממתו בין צפון לדרום הוויין ליה בנים זכרים וכו' פתורא איהי סמיכא על ארבעה סמכין דאיהי כנוונא דגופא דסמכין ליה דרועין ושוקין דאינון ארבע וצריך שית נהמין מהאי סטרא ושית נהמין מהאי סטרא [פד ע"ב]:	בא וראה, שכינה נקראת שלחן מצד השמאל והמנורה מצד הימין ומטה ממוצעת מצדו של העמוד האמצעי, ולכן זווגו באמצע בין צפון לדרום, והרי פרשוה חכמים כל הנותן מטתו בין צפון לדרום יהיו לו בנים זכרים וכו'. השלחן סמוך על ארבעה עמודים, שהוא כדוגמת הגוף שתמכים בו הזרועות והשוקים, שהם ארבע. וצריך ששה לחמים מצד זה וששה לחמים מצד זה.

פתורא איהי סמכא כו' - עתה מפרש מה שאמר למעלה בארבע רגלין:

ורוא דמלה זה השלחן אשר לפני ה' ז"ה בחושבן ו' ו' דאינון שית פרקין דתריין דרועין ושית פרקין דתריין שוקין דהא שכינתא אתעבידת גופא למלאכא בכל תקונא דילה ובאלין תריין עשר פרקין דנוקבא ותריין עשר פרקין דדכורא מלאכיא אמרי וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וגו' (ישעיהו א' ז"ה) עם קודשא בריך הוא אח"ד ז"ה עם שכינתא אח"ד וכלא יהו"ה אחד מייחד תרווייהו ולקבל זה אל זה אמר דוד עשרים וארבע רננות⁴⁴ ואינון לקבל עשרין וארבע ספרי אורייתא:	וסוד הדבר "זה השלחן אשר לפני יהו"ה", ז"ה בחשבון ו' ו', שהם ששה פרקים של שתי הזרועות וששה הפרקים של שתי השוקים, שהרי השכינה נעשית גוף למלך בכל תקונה. ובאלו שנים עשר הפרקים של הנקבה ושנים עשר הפרקים של הזכר, המלאכים אומרים "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש וגו'", ז"ה עם הקדוש ברוך הוא, הוא אח"ד. ז"ה עם השכינה, אח"ד. והכל יהו"ה אח"ד, מייחד את שניהם. וכנגד "זה אל זה", אמר דוד עשרים וארבע רננות, והם כנגד עשרים וארבע ספרי התורה.

וצריך שית נהמין כו' דהא שכינתא {צד ע"ד} אתעבידת כו' - דת"ת הוא ו', כולל ב' דרועין, שית פרקין. וכן צדיק ו', כולל ב' שוקין, שוקיו עמודי שש (שיה"ש ה טו), עמודים של שש, וכמ"ש בא"ר (קמג ע"א) תאנא כתיב וצדיק כו'⁴⁵, וכן בהרבה מקומות. וכן בעמודא דאמצעייתא, וז"ש בחושבן ו' ו', דהן בעמודא דאמצעייתא וצדיק, דהן כלילין כל הו"ק. וז"ש דהא שכינתא אתעבידת כו', דאיהו גופא דמלאכא בשית תיקונין, דאינון ו"ק, כמ"ש"ל (סג ע"ב עב ע"ב) ומסט' דגופא אתקרי כו'. אבל ברע"מ פרשת פנחס (רמז ע"א)⁴⁶ אמר דא"צ אלא תריין לחמין בכל סעודה, כדברי הגמ', ואמר דהן שית באתגליא ושית באתכסיא. וי"ל שגם כאן מיירי כה"ג, דוא"ר דעמודא דאמצעייתא, שהן דחג"ת, הן גוונין סתימין⁴⁷ דלא אתגליין, ודנה"י הן דשכינתא דאתגליין, והן בפתורא דשבת. וז"ש כאן שית מהאי סטרא, יש לפרש על שולחן דבהמ"ק, ב' המערכות: זה עם קב"ה אחד - הוא גוף הכוללם, והוא אלף שבין ב' ווין⁴⁸, וא"ו. וכן בשכינה. ושניהם חושבן הויה. וכלא הו"ה מיוחד תרווייהו. וכן מ"ש למטה בד' אנפין כו', פני אדם הוא א' הכוללם, דביה י"ג, וז"ס ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט):

- מאיר התיקון -

⁴⁴ עי' מו"ק (ט ע"א): אמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש שלמה להכניס ארון למקדש דבוק שערים זה לזה אמר שלמה עשרים וארבע רננות ולא נענה. פי' רש"י: עשרים וארבע רננות - כתיבי בפרשה (דבה"ב ו), בין רנה ותחנה ותפלה ובקשה: פי' יד רמז: כ"ד מזמורים שבתהילים דמתחיל בהו בלשון קריאה או בלשון צעקה ושעוה ותפילה ותחינה ורינה כלהו רננות מיקרו.

⁴⁵ ז"ל: תאנא כתיב וצדיק יסוד עולם (משלי י), דכליל שית בקרטופא כחדא, והאי הוא דכתיב שוקיו עמודי שש (שיר ה).

⁴⁶ עי' מלואים אות (ט).

⁴⁷ עי' מלואים אות (ב).

⁴⁸ עי' לעיל עו ע"ב: גוף וברית אינון ו' ו' ושריא בהון א' דאיהי אימא ואתעבידו י"ג.

זה איהו לקבל ארבע אנפין לכל חיה לתלת חיוון זה תניינא לקבל ארבע גדפין דכל חיוא לתלת חיוון ודא איהו רזא דמלה וארבעה פנים לאחת וארבעה כנפים לאחת להם (יחזקאל א ו) דכלהו פרחין בפתורא קדם ה' בכמה רננות וצריך לחברא להאי פתורא אורייתא דאיהו קודשא בריך הוא ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין שנים שאוכלין על שלחן אחד וכו'⁴⁹ ואם הוא חד אורח וחד בעל הבית בעל הבית בוצע ואורח מברך בעל הבית בוצע דא עמודא דאמצעיתא לעילא ואורח מברך דא צדיק דאתמר ביה וארע צדיקים כאור נגה וגו' וצדיק איהו בשבת כאורח דאתי ואזיל בכל שבת ושבת:	"זה", הוא כנגד ארבעה פנים לכל חיה, לשלש חיות. "זה" השני, כנגד ארבע כנפים לכל חיה, לשלש חיות. וזהו סוד הדבר "וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם", שכלם פורחים בשלחן לפני יהו"ה בכמה רננות. וצריך לחבר לשלחן הזה תורה, שהיא הקדוש ברוך הוא, ולכן פרשוהו בעלי המשנה (אבות פ"ג מ"ג) שנים שאוכלים על שלחן אחד וכו', ואם הוא אחד אורח ואחד בעל הבית, בעל הבית בוצע ואורח מברך. בעל הבית בוצע זה העמוד האמצעי למעלה, ואורח מברך זה הצדיק, שנאמר בו "ואורח צדיקים כאור נוגה וגו'", והצדיק הוא בשבת כאורח שבא והולך בכל שבת ושבת.

וצריך לחברא כו' - דפתורא איהי שכינתא: ובג"ד אוקמוהו כו' - וז"ש אבל שלשה כו' מזבחי מתים כמש"ל (א ע"ב ב ע"א) דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעיתא גם צפור מצאה בית תמן כו' ובלא"ה לא שריא תמן בלא בעלה: שנים שאוכלים כו' - ובמתניתין דילן תנן שלשה כו':

שבת שכינתא בעל הבית דילה עמודא דאמצעיתא ואיהו בוצע ופרים פרוסה דנהמא דאיהי טפה ויהיב לאורח דאיהו צדיק ועני ואורח מברך לבעל הבית בכל מכל כל דאינון תלת אבהן בברכין דאתברכו אינון דברכאן על ידי הצדיק נחתין לעמודא דאמצעיתא הה"ד (משלי י ו) וברכות לראש צדיק מאן ראש צדיק דא עמודא דאמצעיתא (צה ע"א) תשע ברכאן אינון מעילא לתתא מכתר עד צדיק ותשע אינון מתתא לעילא מצדיק עד כתר עלאה וכלהו סלקין ח"י וכלה כלילא מנייהו:	השבת, שכינה, בעל הבית שלה העמוד האמצעי, והוא בוצע ופורס פרוסת לחם, שהיא טפה, ונותן לאורח, שהוא צדיק ועני, ואורח מברך לבעל הבית, בכל מכל כל, שהם שלשת האבות, בברכות שהם התברכו, שהברכות יורדות על ידי הצדיק לעמוד האמצעי, זהו שנאמר "וברכות לראש צדיק". מי זה "ראש הצדיק", זה העמוד האמצעי, תשע ברכות הן ממעלה למטה, מכתר עד צדיק, ותשע הן ממטה למעלה מצדיק עד כתר עליון, וכולן עולות לשמונה עשרה, והכלה כלולה מהם.

בע"ה בוצע דא כו' - כמש"ל ריש תיקון מ"ב דת"ת הוא בעה"ב (בעלה דאתתא) דזן לה, והוא קבוע תמיד, וצדיק הוא איש, מסט' דזיווגא, והוא אורח כמו שמפרש והולך משבת לשבת, ומביא מקרא דכתיב "ואורח צדיקים כו'", ומפרש והולך "שבת שכינתא כו'" דההוא טפה, ר"ל דהזרע שהולך ליסוד, הוא עשירית של הדעת, שהוא בה' ספירות דאברים, מעשר מכל, והוא סוד המעשר. והולך כ"ז ליסוד, וזהו הבציעה. ואמר ברע"מ פרשת פנחס (רמב"ע ע"א)⁵⁰ דהוא שיעור כזית, דאיהו יו"ד. וכן אמר על המעשר. ועיי' ברע"מ פ' משפטים (קכ ע"ב)⁵¹ וע"ל תיקון י"ד בראשית כו' ומאן דבעי לאפקא מעשר כו' בההוא זמנא יהא זריק בה טפה דאיהו יו"ד וכגוונא דא בזיווגא דב"נ כו' ע"ש: לאורח דאיהו צדיק ועני - אמר ב' דברים: א', דנק' ארע, דהוא צדיק כנ"ל. ועוד דהוא עני, דלית ליה אלא מה דיהיב ליה בעה"ב, והוא דרגא דיסוד: ואורח מברך כו' דאינון כו' - הכל מסט' דצדיק, דנק' כל (זהר ח"א יז ע"א): בברכאן דאתברכו אינון - ר"ל, שמברך לבעה"ב באותן הברכות - מאיר התיקון -

⁴⁹ ז"ל המשנה אצלנו: רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר (ישעיה כח), כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר (יחזקאל מא), וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.

⁵⁰ עיי' מלואים אות (י).

⁵¹ עיי' מלואים אות (יא).

שנתברכו האבות בכל כו'. וכל הברכות יורדין על ידו, והוא הנהר שיורד⁵², וכמ"ש יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם בעה"ב: **תשע ברכאין כו'** - הוא כדברי מטה {צה ע"א} יהודה, שיש לומר אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל, דכל א' נתברך בכל הג': **תשע ברכאין כו' ותשע כו'** - אור ישר ואור חוזר, דמכח ההליכה בחוזק מכה לאחוריו, כדרך בת קול, והוא ט"ט דמט"ט⁵³, ומסט' דת"ת הוא מעילא לתתא ומסט' דצדיק הוא מתתא לעילא, כמש"ל (ג ע"ב &) **אפרוחים כגון פרחים כו' אפרוחים כו'**. וכולהו סלקין ח"י, והוא ח"י ברכאין בצלותא מסט' דצדיק⁵⁴, דאינון בצלותא דאיהי שכינתא, וז"ש **וכולא כלילא כו'**:

תפלה למשה תפילה לדוד בית הכנסת איהו כנוסיא דכלהו ברכאין תפילה איהי בגין דאיהו⁵⁵ סוס לקודשא בריך הוא ואיהי אתעבידת טפלה לרוכב הכי⁵⁶ אוקמוהו מארי מתניתין אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב אית טפל בט' ואית טפל בת' כגון היאכל תפל מבלי מלה (איוב ו ו) והאי תפילה הכי איהי בת':	"תפלה למשה" תפלה לדוד, בית הכנסת הוא כנוס של כל הברכות. התפלה היא משום שהוא סוס לקדוש ברוך הוא והיא נעשית טפלה לרוכב, כך פרשוהו בעלי המשנה אין הרוכב טפל לסוס, אלא הסוס טפלה לרוכב. יש טפל בט' ויש טפל בת', כמו "היאכל תפל מבלי מלה" והתפלה הזו כך היא בת'.

למשה תפילה לדוד - דוד הוא ח"י עלמין, חי וקיים⁵⁷, כמ"ש בכמה מקומות. ואיהי תפילה לשניהם⁵⁸, ולכן בה ח"י ברכאין מסט' דשניהם, מעילא לתתא ומתתא לעילא. ואמר **בית הכנסת איהו כו'**, דתפלה הוא ראייה דאיהי חיבור וטפלה לשניהם, כמו שמפרש והולך **תפילה איהי כו'**, ובית הכנסת הוא לראיה דכל הברכות מתכנסין בה: **בגין דאיהי סוס כו'** - כמ"ש (שיה"ש א ט) לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי, וכמש"ל (ג ע"ב &) **ומאן דתקין ליה סוסיא דאתמר בה לסוסתי כו'** ואמר למעלה (סה ע"ב עד ע"א) **ואיהי אתקריאת ע"ב ובה רכיב ו' למפרק לישראל הה"ד הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל כו': בגין דאיהי סוס כו' - כצ"ל דהכי אוקמוהו כו': אית טפל כו' - ר"ל, לשון טפלה, פעמים בט' פעמים בת' וכמו שמפרש והולך, היאכל תפל כו', ר"ל דבר שמתבשל ללפת את הפת, ואמר שזהו תפילה שמתפללין בשבילה, דאיהי טפלה לקב"ה:**

ואיהי כוס דיין דאיהו יי"ן חושבן סו"ד מן יסוד וצריך ביה עשרה דברים כמה דאוקמוהו מארי מתניתין ואינון כחושבן י' מן יסוד ואינון עטור ועטוף הדחה ושטיפה ח"י ומלא מקבלו בתרי ידוי ונותנו בימין ויהיב עינוי ביה ומסלקו מן הקרקע טפה ומשגריה במתנה לאנשי ביתיה עטור מסטרא דעטרה דברית מילה עטוף עוטה אור כשלמה (תהלים קד ב) ואם הוא עני דלית ביה אלא רביעית לוג דאיהי שעורא דאתמר תפילה לעני כי יעטוף (שם קב א) הדחה ושטיפה הדחה מלגאו ושטיפה מלבר ורזא דמלה וטהרו וקדשו (ויקרא טז יט):	והיא כוס של יין, שהוא יי"ן, חשבון סו"ד מן יסוד. וצריך בו עשרה דברים, כמו שבארוהו בעלי המשנה. והן כחשבון י' מן יסוד, והם: עטור ועטוף, הדחה ושטיפה, ח"י ומלא, מקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין ונותן עינוי בו ומסלקו מן הקרקע טפח ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. עטור, מצד של עטרה של ברית מילה. עטוף, "עוטה אור כשלמה". ואם הוא עני, שאין לו אלא רביעית לוג, שהיא השעור של האות ד', נאמר "תפלה לעני כי יעטוף". הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, וסוד הדבר "וטהרו וקדשו".

ואיהי כוס דיין - ר"ל, כוס של ברכה, והוא על הנ"ל, **דאיהי כנוסיא דברכאין: וצריך כו' י' מן יסוד** - דהיא עטרת שלו, דאיהי כנוסיא דברכאין, כלילא בה י' דברים, כמו שמפרש והולך. והיין בה דהוא סוד, דכורא דברית: **ואינון כו' - כ"א דגמ', ולדידיה מקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין דבר**

- מאיר התיקון -

⁵² עי' לעיל הערה.

⁵³ עי' זהר ח"ג רכח ע"א ????

⁵⁴

⁵⁵ לאיהי (גר"א).

⁵⁶ להכי (גר"א).

⁵⁷ ח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעיתא (זהר ח"ג רפב ע"א)

⁵⁸ גם למשה וגם לדוד.

אחד, לדברי הכל עשרה דברים נאמרו בה: **עטוף עוטה כו'** - ר"ל, דרגא דיסוד, דביה אור הגנוז, וזהו עטוף, שנתעטף בו, ואמר בפרשת בראשית (א ע"א) **אור דאתברי כו'**⁵⁹: **ואם הוא עני כו'** - ר"ל, דעטור הוא בנטלי מלאים יין ואם ל"ל רק כוס של ברכת המזון לכד א"צ עיטור ויוצא בעטוף והענין כי היא דלה דל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) רק מה שמקבלת ממנו ואז הוא ג"כ עני כי נק' עשיר אם נותנין לו להשפיע לה חלקה לא מה שכלולה מכולם והוא חלקה והוא מצד התחתונים אבל אם הוא עני נכלל עיטור בעטוף וזהו תפילה לעני שהיא טפלה לעני יסוד ששם העטוף כי יעטוף:

קם סבא חדא⁶⁰ מבתר טולא⁶¹ דרבי שמעון בן יוחאי ואמר רבי רבי שפיר קאמרת אבל האי כוס צריך לסלקא ליה בדרגוי עטור מסטרא דעטרה דאיהי כתר עליון על רישא דצדיק עטוף כגון עוטה אור כשלמה מאי עוטה דא י' דאתעטף באור ואתעביד אויר והאי דאתעטף איהו חכמה הדחה ושטיפה דאיהו וטהרו וקדשו טהרה מסטרא דכהנא דאתמר בכהנא טבל ועלה אתדכי למיכל בתרומה⁶² וקדשו מסטרא דשמאלא הה"ד⁶³ וקדשת את הלויים ח"י מסטרא דצדיק ח"י עלמין כליל ח"י ברכאן דצלותא ומלא מסטרא דעמודא דאמצעיתא ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין דא ההוא דאתמר ביה (דברים לג ב) מימינו אש דת למו כי ימינך פשוטה לקבל שבים ואיהו ימינך ה' [פה ע"א] נאדרי בכח (שמות טו ו) תרין ידין אינון ה"ה חד שמאלא וחד ימינא ובגין דא צריך לאתייבא בחמש אצבעאן משום (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא ונותן עיניו בו ועלייהו אתמר (צה ע"ב) עיני כל אליך ישברו ואינון תרי סמכי קשוט דאינון י' י' דאינון בת עינא ימינא ובת עינא שמאלא וביניהו ו' זעירא זעיר אנפין דאיהו שוקיו עמודי שש (שיה"ש טו):	קם זקן אחד, מאחר הצל של רבי שמעון בן יוחאי, ואמר, רבי רבי יפה אמרת, אבל את הכוס הזו צריך להעלותה בדרגותיה. עטור, מצד של עטרה, שהיא כתר עליון על ראש הצדיק. עטוף, כמו "עוטה אור כשלמה". מה זה "עוטה", זה י' שהתעטף באור ונעשה אויר, וזה שהתעטף הוא חכמה. הדחה ושטיפה, שהוא "וטהרו וקדשו", טהרה מצד הכהן, שנאמר בכהן "טבל ועלה נטהר לאכל בתרומה" (פסחים לה ע"א). "וקדשו" מצד השמאל, זהו שנאמר "וקדשת את הלויים". "ח"י מצד של צדיק ח"י העולמים, כולל שמונה עשרה ברכות של התפלה. "ומלא", מצד של העמוד האמצעי. "ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין", זהו שנאמר בו "מימינו אש דת למו", "כי ימינך פשוטה לקבל שבים" (סליחות). והוא "ימינך יה"ה נאדרי בכח". שתי ידים הן ה"ה, אחת שמאל ואחת ימין, ולכן צריך להנתן בחמש אצבעות, משום "כוס ישועות אשא". "ונותן עיניו בו", עליהם נאמר "עיני כל אליך ישברו", והם שני עמודי אמת, שהם י' י' שהם בת עין ימין ובת עין שמאל, וביניהם ו' קטנה, זעיר אנפין, שהוא "שוקיו עמודי שש".

קם סבא כו' ליה בדרגוי - ר"ל, אמת כדברך מצד הדכורא הוא עיטור במלכות, שהיא עטרת הברית, אבל האי כוס הוא בנוק', וצריך לסלקא לה בדרגין דנוק', ולכן עיטור בכתר, כי העטרת הוא כתר מלכות, ועטוף בחכמה, כמו שמפרש והולך: **דא י' דאתעטף כו'** - באור הוא בינה וכמש"ל תיקון ל (עו ע"ב &) ועיקר האור הוא בחסדים דדעת, דהוא אור הגנוז וביה נתעטף, ועי' בתוספתא פ' בשלח (נ ע"א)⁶⁴ ובפרשת בראשית (טז ע"ב) והוא אורא עילאה⁶⁵ וע' באד"ז (רצב ע"ב) **וביה אתגניז האי אורא**⁶⁶, והוא מאורא עילאה: **טהרה כו'** - והוא הדחה, אבל קדושה

- מאיר התיקון -

⁵⁹ הוב"ד במלואים אות.

⁶⁰ עי' לעיל הערה.

⁶¹ עי' לעיל הערה.

⁶² ז"ל הגמ': אמר רב שימי בר אשי אף אנן נמי תנינא טבל ועלה אוכל במעשר העריב שמשו אוכל בתרומה.

⁶³ אין כזה פסוק בכל המקרא. ועי' פי' הרמ"ז לזוה"ק ח"ג מ ע"ב שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

⁶⁴ עי' מלואים אות (יב).

⁶⁵ עי' מלואים אות (יג).

⁶⁶ ז"ל: כד אתחבר אב"א ואימ"א וההוא אב הוא מרוחא דגניז בעתיק יומין וביה האי אורא ואתכליל לבוצינא דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא וכד אתחברו תרווייהו ואתכלילו

מבפנים, כי כל { צה ע"ב } קדושה מבפנים, והוא סמוך לייך, וטהרה סמוך לימין, חסד יסובבנו (תהלים לב י): **ומלא מסט' דעמודא דאמצעייתא** - שהוא מקום אחד⁶⁷, דאיהו כנישו דכלא⁶⁸, הוי"ה, מקור"ם למילואו, כמש"ל תיקון מ"ב וזהו מלא וכן הוא בחושבן מלא: **ומקבלו כו' דא ההוא כו'** - ר"ל, הדעת, דעליה כתיב, מימינו אש דגבורות נכללים בחסדים, ואתהדר כולא ימינא, ולכן מקבלו בב' ידיו ואח"כ נותנו לימין, וכמ"ש בפ' יתרו (פד ע"ב)⁶⁹ **הכי תאנא חמשה קלין אינון לימינא וה' לשמאלא ואינון דשמאלא כלולין בימינא ומן ימינא אתחזון אינון דשמאלא והכא כולא הוא ימינא כו' דהא תנינן שמאלא אתחזור ימינא דכתיב מימינו אש דת למו, והן ה"ח וה"ג שבו חמשה קלין וחמשה והן כאן ה' אצבעאן דימינא ושמאלא, וז"ש תרין ידין אינון ה"ה חד כו'.** ואמר כי ימינך פשוטה כו', כמש"ל (יח ע"ב &) **שכינתא עילאה יפרוק לה כו' דאיהי ימינ' פשוטה לקבל שבים דלית מלתא דא תלייא אלא בתיובתא ימין דשכינתא עלאה ואמר ימינך ה' כו', ששם כח, כ"ח מ"ה כמש"ל בתיקון י"ט וש"מ: תרין ידין אינון כו' - כנ"ל וע"ל (לט ע"ב &) שתי כתפות דא כתף עלאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה"ה, וידוע כתפין שהן הדעת⁷⁰ והן בה' אצבעאן, דאצבע הוא חותמא דגושפנקא במילואו⁷¹: **משום כוס ישועות כו' - דאינון חמש תרעין, כמ"ש בפרשת בראשית (א ע"א)⁷² ואמר בפ' תרומה (קסט ע"א) מאן דנטל כוס של ברכה וקמברך עלי' כתיב כוס ישועות אשא מאן ישועות דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגי' דעלמא דכתיב ותושע לו ימינו וכתיב הושיעה ימינך כו'⁷³, אבל בפרשת בראשית שם אמר, דאינון חמש תרעין ואינון ה' עלין תקיפין, וכן אמר למעלה (ה ע"ב ו ע"ב) **ישועות איהי סדר נזיקין מסט' דגבורה דתמן כו'.** ונראה שנק' הגבורות ישועות כשנכללין בימינא. וכן הוא על י"ד פרקין דיד, נגד י"ג מכילין דקאמר שם (זהר ח"א א ע"א)⁷⁴ **ר"ח פתח כשושנה בין החוחים מאי שושנה דא כ"י בגין דאית שושנה כו',** כמש"ל בסוף תיקון כ"ה **ושושנה עילאה אינה בין החוחים, כמש"ש, ושם כולו רחמים, רק מסטרה כו'⁷⁵, והוא נוטה שמים דבה. אבל כאן, מה שושנה דאיהי כו', דייק דווקא דבין החוחים הוא סומק וחזור אוף כ"י כו', ועס"פ לך לך (צב ע"ב) בגין דינקי בתרי גווי כו'⁷⁶ וש"מ: ואמר מה שושנה אית בה תליסר כו' כאן לא קאמר בין החוחים, דבשניהם כן הוא, וכמש"ל בתיקון כ"ה ותיקון כ"ו ומש"ש שית סומקי ושית חוורי, היינו בעלים: אוף כ"י אית בה תליסר כו' - והן תליסר******

– מאיר התיקון –

דא בדא נפיק גולגלתא חד תקיפא ואתפשט בסטרוי דא בסטרא דא ודא בסטרא דא כמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד כך כלא אזדמן בתלת רישין כמה דאמינא.

תרגום: כשנתחברו או"א, זה האב הוא מהרוח הגנוז בעתיק יומין. בו [מצוי] אויר זה, ונכלל הנר שיצא מהנר הקשה שנגזו במעי אימא, וכשנתחברו שניהם ונכללו זה בזו, יצאה גולגולת אחת חזקה ונתפשטה בצדדיו, זה בצד זה וזה בצד זה. כמו עתיקא קדישא, ששלשת הראשים נמצאו באחד, כך בכל נזדמן בג' רישין, כמו שאמרת.

⁶⁷ עי' לעיל צג ע"ב.

⁶⁸ עי' לעיל צא ע"ב.

⁶⁹ עי' מלואים אות.

⁷⁰ עי' ע"ח שער כה פ"א-ב ושער כט פ"ו.

⁷¹ עי' מלואים אות והערה שם.

⁷² ז"ל: ולבתר אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה ואינון חמש אקרון ישועות [ואינון] (ואקרון) חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) **כוס ישועות אשא דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבען:**

תרגום: ואחר כך הזכיר עוד הפעם [שם אלקים]. ולמה הזכיר פעם נוספת, כדי להוציא חמשה עלים חזקים שמסבבים את השושנה, ואלו החמשה נקראים ישועות, והם חמשה שערים. ועל סוד זה כתוב "כוס ישועות אשא", זה כוס של ברכה. כוס של ברכה צריך להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה יושבת על חמשה עלים חזקים שהם דוגמת החמש אצבעות.

⁷³ ז"ל: מאן דנטיל כוס של ברכה וקא מברך עליה כתיב (תהלים קטז יג) **כוס ישועות אשא מאן ישועות דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא דכתיב [הושיעה לו ימינו (תהלים צח א) נ"א] ותושע לו ימינו (זרעו) (ישעיה נט טז) וכתיב (שם ס ז) הושיעה ימינך וענני:**

תרגום: מי שללוקח כוס של ברכה ומברך עליו, נאמר "כוס ישועות אשא", מי הישועות, זה הימין שהוא מושיע מכל המקטרגים של העולם, שנאמר ("הושיעה לו ימינו") "ותושע לו ימינו", ונאמר "הושיעה ימינך וענני".

⁷⁴ עי' מלואים אות (יד).

⁷⁵ דינין מתערין.

⁷⁶ עי' מלואים אות (טו).

עולימתין דילה, כמ"ש בפ' ויקהל (קצו ע"ב) את כל עדת בני ישראל אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין כו'⁷⁷, ר"ל דהן בני ישראל, י"ב שבטים, בני ישראל דלעילא: ואמר שם דהא מטרוניתא לא אתחזי' למיתי לבעלה אלא באינון בתולתיין עולמתהא דייתון עמה כו', והיא משלמת לי"ג כמש"ל בסוף תיקון כ"ה ושושנה דאתכלילת בהו, וכן אמר בפ' ויחי (רמא ע"א) פתח ר' אבא ואמר ויעש את הים מוצק וגו' וכתבי עומד על שני {צה ע"ג} עשר בקר כו' אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטריין וגופא עלייהו אשתכחו תריסר עם גופא כגוונא דלעילא מ"ל דכתיב כל אלה שבטי ישראל י"ב וזאת בגין דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה⁷⁸, עיי"ש היטב כל הענין. ואמר שם (דף רמב ע"א)⁷⁹ ד"א בנות ירושלים אלין תריסר שבטין דתניין ירושלים על תריסר טורין קיימא כו' תלת טורין לסטרא דא כו' ואלין אקרון בנות ירושלים כו', וזהו כשושנה בין החוחים, דחוחים אינון י"ג, כמ"ש בריש תיקון כ"ו, כן רעיתי בין הבנות הנ"ל: ואמר (זהר ח"א א ע"א) ולבתר אדכר זמנא אחרא כו' בגין לאפקא תמש עלין תקיפין כו', הענין הוא כי אלו ב' השושנים עלאה ותתאה הן בגוון חד ודרגא חדא, וכן השושנה תתאה הוא בבניה שלה, דיתבא על י"ב, הוא היכל הרצון דתחתה. ובבניה הוא ב' מיני לבושין, חד אור הגנוז, עוטה אור כשלמה. ותניינא, ו', דאינון ה' נוטה שמים כיריעה כמ"ש בתוספתא פ' בשלח (סח ע"ב)⁸⁰ ההוא רשימא בעיא כו' הוא יו"ד דה"א. אוקיר ליה בלבושיה יקר, הן אותן שכתובין שם למטה, שית יריעין ובגו חד יריעה, וחד יריעה הוא אור הנ"ל דאהבה, דהוא י"ג כלילין בתד, והוא וא"ו דהוי"ה, חושבן י"ג דחפיה לה"א עילאה, ואח"כ שית יריעין הוא ה"א בתראה, דהוא שית. והוא שכתוב בריש פ' תרומה (קכו ע"ב)⁸¹ ואשתכללו ביה שית רשימין כו' דחילו ואמתני כו' ואמר (תוספתא בשלח הנ"ל) אינון שית יריעין אינון חמש, דהן בה' ספירות, ושית הוא יסוד הכוללן, והוא א' דה"א, דכוללן בא', דהוא אחד. ולפי שביסוד נכלל חו"ג לפיכך נכלל האחרון בחסד ונעשה י"ד פרקין וה' אצבעאן וכן הוא כל זה בשושנה תתאה, ואינון ב' אלהים דפרשה הראשון, הוא מלא י"ג אתון⁸², וידוע שמילואו הוא ברחמי"ם⁸³ כולל י"ג תיקונים, והוא מב' מאורות הגדולים, כמ"ש (כ ע"א)⁸⁴, והשני בפשוטו, ולכן עלין תקיפין, והוא וא"ו ה"א דשם. וא"ו על מילואו, ה"א על פשוטו באתון, וא' על התיבה, והוא שושנה דאתכלילת בה' העלין. וכן הוא ביי"ג עם השושנה דאתכלילת בהון כמ"ש למעלה. וכן הוא בכ"ו דיו"ד ה"א, דגרעינין ג"כ עם השושנה, והכל בא' דבהון, וכמש"ל בסוף תיקון כ"ה, וז"ש בריש תיקון ל"ח ו' מלא שרביט, ר"ל ו' הוא מלא דאלהים, ונק' מלא, שעלין י"ג דיליה הוא במילואו, משא"כ ה' עלין דה"א בתראה: ובינייהו ז"א דאיהו שוקיו כו' - ר"ל, יסוד דכליל שית דתריין שוקין, כמ"ש באד"ר (קל ע"ב)⁸⁵ וש"מ וכמ"ש למעלה (עמוד א ?), והן ג' גווי עינא, דבהון ג' פרקין דשוקין דכל חד, והן ו', והן הוי"ה שלימה כו'. ור"ל

– מאיר התיקון –

⁷⁷ עי' מלואים אות (טז).

⁷⁸ ז"ל: פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתבי (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה וגו' וכתבי (שם מד) ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי ים מתקנא ביי"ב בתריין עלמין בתריסר לעילא רתיכין ממנן ולעילא בתריסר לתתא (בתריסר שבטין כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא קרא לבנוהי תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקינו גרמיכו לאשלמא מהימנותא

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת הבקר שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתוקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה.

⁷⁹ עי' מלואים אות (ז).

⁸⁰ עי' מלואים אות (יח).

⁸¹ עי' מלואים אות (יט).

⁸² אלף למד הי י"ד מס.

⁸³ עי' שער המלך (שט"ז פ"ב), ועי' זהר ח"א א ע"א.

⁸⁴ עי' מלואים אות (כ).

⁸⁵ כנראה שכוונתו לעמוד א': ותאנא, עינא דא, דהוא עינא דאשגחותא, פקיחא תדיר, חייכאן תדיר וחדאן (ס"א וחזאן) תדיר דלא הוי הכי לתתאה, דכלילן בסומקא ובאוכמא ובחורא בג' גווי, ועי' בהגר"א בסד"צ ז ע"ב ובפרשת בראשית שזה בדווקא בשעת הזיווג, ואז כולל היסוד העליון.

בוזה דשניהם כלילין בהוי"ה אחד, והוא ראייה דכלילין כחדא, ולכן חשיב אותן לדבר א', מה דלא חשיב בשאר. וכידוע שנו"ה תרי פלגי דגופא (רע"מ פנחס רלו ע"א⁸⁶), והענין שרגל א' בלא חבירו אינו משמש כלום, אבל ברע"מ ס"פ עקב (רעג ע"ב)⁸⁷ אמר דהן מרמזין על השילוב, והכל א', כי ו' אותיות דביניהם עם ב' יודין, הן הוי"ה אחת, אלא דאמר שם, י' י' מאיר בבת עין (דנחשבין לשנים ואח"כ) הו"ה בשלשה צבעי העין, אד"נ, מאיר בכרובי העין ושני עפעפי העין כליל שם. ב' עין לאחת, וחשיב ג' גוונין דב' עינים לאחת, וכן כרוב כו'. ומ"ש י' י' בבת עין, צ"ל ב' שני⁸⁸ בת עין דעין אחת, כמ"ש בתז"ח (עג ע"ד &) בת דקיקא זעירא אית מלגאו תחות בת עינא עלאה כו', וחשיב כרוב העין לא' ועפעפי לשנים, וכן בתז"ח שם בתרי גדפי עינא דיליה פתחין וסגרין תרי סמכי קשוט כרוב דעינא דאחיד בתרי גדפי עינא דיליה דא צדיק, והענין שתרי כרובי עינא הם מחוברים, משא"כ בעפעפי, שאינן מחוברים אלא ע"י כרובי, והוא צדיק דכולל שניהם, וט"ס הרבה שם ברע"מ וצ"ל כמ"ש למעלה. { צה ע"ד } ובין כאן ובין שם האריך להורות, כי שניהם נחשבין לאחד, והוא מסט' דכתר, דמשם אתגזרת, דשם ב' עינין ואתחזרו לחד, כמ"ש בא"ר (קכט ע"ב), ואמר זעיר אנפין דהוא יסוד ישראל זוטא, נער ישראל⁸⁹, אבל ת"ת נק' אריך אנפין כידוע, ישראל סבא:

ומסלקו מן הקרקע טפח מסטרא די' זעירא חכמת שלמה ומשגרו במתנה לאנשי ביתו דא אימא עלאה דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו ובגלותא לית לן אלא ארבעה ח"י מ"לא ש"טיפה ה"דחה וסימניך חמשה ואינון מסטרא דאת ה' דאיהי רביעית לחושבנא ואיהי דל"ת עניה בגין דאסתלק מינה ו' דאיהו שית דרגין הכוס איהו ברזא דיאהדונה"י דאיהו כ"ו ה"ס כוס בחושבנא אלהי"ם:	"ומסלק מן הקרקע טפח", מצד של י' קטנה, חכמת שלמה. "ומשגרו במתנה לאנשי ביתו", זו האם העליונה, שנאמר בה (תפילת שחרית של שבת) "ישמח משה במתנת חלקו", ובגלות אין לנו אלא ארבעה: ח"י מ"לא ש"טיפה ה"דחה, וסימניך חמשה, והן מצד של האות ה', שהיא רביעית לחשבון, והיא דל"ת, עניה, משום שהסתלק ממנה ו', שהוא שש הדרגות הכוס, הוא בסוד של יאהדונה"י, שהוא כ"ו ה"ס, כוס בחשבון אלהי"ם.

ומסלקו כו' - חכמת שלמה, י' דאדני, והיא נקודה בהיכליה⁹⁰, דהיא נקודה כלולה מכולם. ואע"ג דהיא חכמה שבה, מ"מ היא הכלולה מכולם, דהיא נקודה מקבלת מכל ע"ס דו"א, ומחלקת לכל ע"ס דילה, לכל א' מדרגיה, אבל היא הכלולה והיא בהיכל ק"ק נקודה דשם, כמ"ש בפ' פקודי (&⁹¹) ועמש"ש. ואמר למעלה דו"ק הן אמה, ע"ל (לט ע"ב מ"ע"ב) בכל אתר אמה איהו י' ובג"ד אמר בת ששה טפחים, וכן הוא בהיכלין דילה. והנה קרקע הוא בת"ת דילה, עפר דרפאל,

– מאיר התיקון –

⁸⁶ עי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל אומנותיה דחבריה איהו עביד'.

⁸⁷ ז"ל: הדח"ה ושטיפ"ה כמו (ויקרא טז יט) וטהרו וקדשו הטהרה מימין החסד והקדושה משמאל דגבורה כוס דברכה מלכות מצד בינה הנקרא אלהים ונקרא עטרה מצד הכתר ח"י מצד יסוד הנקרא שלום שנאמר (ישעיה נד ז) וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יי' מלא מצד ת"ת מקבלו בשתי ידיו ה' ה' ונותנו בימין כי ה' עליונה לחסד ה' שניה לגבורה ומסלקו מן הקרקע טפח בסוד יו"ד כי סלוק ה' הוא יו"ד ונותן עיניו בו שהם בסוד יאהדונה"י [יו"ד] (יי) מאיר בבת עין יה"ה בשלשה צבעי העין אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי העין ומשג"רו במתנה לאנשי ביתו היא בינה שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו:

תרגום: הדח"ה ושטיפ"ה, כמו "וטהרו וקדשו", הטהרה מימין החסד, והקדושה משמאל הגבורה. כוס של ברכה מלכות, מצד בינה הנקראת אלהים, ונקראת עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד הנקרא שלום, שנאמר "וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'". מלא, מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו ה' ה', ונותנו בימין כי ה' עליונה לחסד ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד, כי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונה"י יי' (יו"ד), מאיר בבת עין (יה"ה) בשלשה צבעי העין, אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי העין. ומשג"רו במתנה לאנשי ביתו, היא בינה שנאמר בה (תפילת י"ח של שבת) ישמח משה במתנת חלקו.

⁸⁸ ב' שני נמחק בלש"ו ובמקומו איתא בשני.

⁸⁹ עי' לקמן קלט ע"א דמיניה יומין ארוכין - דת"ת נק' אריך אנפין ישראל סבא ויסוד זעיר אנפין נער ישראל ואוהבהו דסבין הן בחג"ת אברהם זקן כי זקן יצחק אב זקן כי כבודו כו' ונה"י נערים.

⁹⁰ עי' מלואים אות.

⁹¹ עי' מלואים אות (כא).

ת"ת דמלכות, דאמר שהוא בת"ת, ובמ"א שהוא במלכות, ודאי שהוא במלכות, חיה רביעית, אדם, אלא שהוא בת"ת דנק' אדם. וכ"כ הראשונים. וידוע ששם הוא קרקע, ובין יו"ד זה ובין היכל הראשון, שהן דעולימתאן, הוא היכל ק"ק, שהוא לאו למדורא, והוא שיעורא דטפת. וז"ש בפ' תשא (קפט ע"ב)⁹² כוס דברכה אצטרך למהוי מתקנא בימינא ונשא מגבעות אצטרך למהוי זקיף שיעורא דזרת זקיף מן פתורא לברכא לקב"ה ודא הוא ונשא מגבעות מאי הוא אלא בינה ובין בתולות אחריה רעותיה (תהלים מה טו) שיעורא דזרת הוא נשא כוס דברכה מגבעות ודאי, ועי' בפרשת משפטים (ק"ב ע"ב)⁹³ מאן גבעות כו' : דאתמר בה ישמח כו' - דניתן לו בינה כמ"ש (ר"ה &) מ"ט שערי בינה⁹⁴ וידוע בר"מ ובתיקו"ז בכ"מ ועי' לעיל (ל ע"א &) צלותא דערבית אתה קדשת כו' צלותא כו' ישמח משה במתנת חלקו ודא נשמת כל חי דאיהי אימא עילאה כו', וזהו לאנשי ביתו, בית דבראשית, נקודה בהיכליה⁹⁵, בכל ביתי נאמן הוא (במדבר יב ז), רק שער הנו"ן שהוא נוגע בחכמה, כי לא יראני האדם וחי שהוא כבוד"ך, וכמ"ש בס"ת (זו"ח א ע"ב) ורוא דא לפניך וחנותי את כו'⁹⁶: ובגלותא כו' - כמו שמפרש והולך בגין דאסתלק כו', והענין דה' דילה אינון ד"ו פרצופים⁹⁷, ו"ד, דהן ע"ס, ו' דכורא, והוא גאה גאה, דאסתלק בגלותא ו"ס העליונות, והן ד' נהי"ם, שהן דילה, ג' עדרי הצאן כו'⁹⁸, ושם קומתה. ובגלותא ירדו הדרגין כל א' מדרגה, דחסד בנצח וכן בכולם, וזהו אלו הארבעה, הדחה כו' : וסימנך חמשה כו' - ממטה למעלה, וכמו שמפרש והולך, משום דהיא ה', לכן הסי' חמשה, אבל באמת אינה אלא רביעית בשם, וכוללת כל הד', וכמ"ש (פו ע"ב &) ואיהי ד' כלילא מארבע אתון דאינון הוי"ה כו', לכן הם ד' : הכוס כו' כוס כו' - עי' לעיל תיקון ל"ח דהכוס ג"כ אלהים בה' אתון, וכן הוא ג"כ הוי"ה, דמלא דכוס הוא ו', וכן הוא ג"כ שילוב הנ"ל, דהן כ"ו, ב' יודין ווא"ו. ויין שבתוכו הוא נקודות דאלהים, והוא יין, ב' יודין דכל א' נקודה לבדה, ון', כי ה' נקודות באות א', והן נ' שערי בינה, ואח"כ בב' כללות חותם בתוך חותם⁹⁹, והוא יין המשמח¹⁰⁰, הוי"ה בניקוד אלהים, כי טובים דודיך מיינ, ע' אנפין, והוא יין המשומר בענביו, כמ"ש במ"ה¹⁰¹ :

- מאיר התיקון -

⁹² עי' מלואים אות (כב).
⁹³ ז"ל: מאן גבעות אלין אינון אמהות דרגין דאקרון (תהלים מה טו) בתולות אחריה⁹³ וגו' ובגין כך ותשמענה הגבעות קולך:
 תרגום: מי הם הגבעות אלה. הן האמהות, הדרגות שנקראות "בתולות אחריה וגו'", ולכן "ותשמענה הגבעות קולך".
 בתולות אחריה - היא [השכינה] מצווחת ועורגת להקב"ה לרחם עליה ועל כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצו ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב). פי' עכשיו מפרש גבעות הם ב"ע הפך לעיל (מ"מ).
⁹⁴ ז"ל:
⁹⁵ עי' מלואים אות.
⁹⁶ עי' מלואים אות (כג).
⁹⁷ עי' לעיל הערה.
⁹⁸ עי' מלואים אות.
⁹⁹
¹⁰⁰ עי' לעיל הערה.
¹⁰¹ מדרש הנעלם ?

אל מקום אחד¹²⁷ בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא [עלאה] (תתאה) יהו"ה אחד¹²⁸ ושמו אחד¹²⁹ תרין יחודין¹³⁰ חד דעלמא עלאה¹³¹ לאתיחדא בדרגוי וחד דעלמא תתאה¹³² לאתיחדא בדרגוי קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו חי עלמין תמן אתבסים ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה ובגין כך אקרי מקום אחד כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן והווי כלהו [ביה] חד בלא פרודא כלל ולית דרגא דאתיחדן [תמן] ביחודא חד אלא האי וביה אתכסיין כלהו בארס סתים בתיאובתא חד :

(ו)עד הכא בדרגא [דא] אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה (ישעיה ו א) ואראה את אדנ"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל¹³³ (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] [בראשית ט יג] את קשתי נתתי בענן¹³⁴ [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת ודאתער שמאלא לאתתקפא מראה דמות כבוד יהו"ה [יחזקאל א כח] אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה¹³⁵ : מיכאל בסטרא דא¹³⁶ רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזיין בההוא דמות חיור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסייא בגלגולא דחזו ודעינאו [דעיבא] הוא מראה דמות כבוד יהו"ה גוונין דאתיחדא יחודא תתאה¹³⁷ לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יהו"ה אלהינו יהו"ה¹³⁸ גוונין סתימין דלא אתחזן ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה¹³⁹ גוונין [בקשת] [לקשת] לתתא¹⁴⁰ לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק¹⁴¹ כגוונין סתימין¹⁴² ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד :

בשכמל"ו יחודא דלתתא¹⁴³ יחודא עלאה (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא לקביל דא יקוו מדידו דקו (ומשירותא הכא שית תיבין משירותא) [ומשחתא¹⁴⁴ הכא שית תיבין¹⁴⁵ והכא שית תיבין משחתא] בוצינא דקרדינותא דכתיב (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים ודא איהו (בראשית א ט) יקוו המים הכא שעורא דיוצר עלמין¹⁴⁶ יו"ד ה"א וא"ו ה"א קדו"ש קדו"ש קדו"ש (ישעיה ו ג) דא איהו יקוו המים יהו"ה צבאות דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא

– מאיר התיקון –

¹²⁷ יסוד דנוק' (רח"ו).

¹²⁸ ז"א (מ"מ).

¹²⁹ מלכות (מ"מ). תרומה קלד ע"א (הערת הזוהר).

¹³⁰ עי' ע"ח שער אח"ף פרק ה. "עלאה" הוא באצילות ו"תתאה" בב"ע, שכן בב"ע הוא המקום בו מתגלה שהוא ית' מהוה את הכל וממציא את הכל ומשגיח בכל ומנהיג את הכל (ביאורים ח"א מב ע"ג).

¹³¹ ת"ת (רח"ו).

¹³² מלכות (רח"ו).

¹³³ גוונין דז"א סתימין ודנוק' אתגליין ושם הראיה וכו' ואמר את אלקי ישראל, "את" הוא הנוק' (יהל אור ח"א י ע"ג).

¹³⁴ כלומר הקשת הוא בחי' היסוד, והיא ניתנה בענן, שהוא כינוי למלכות, ואז נהיה יחוד (דע"ה ח"ב פח ע"א).

¹³⁵ אותיות קש"ת (רח"ו). נמצא כשהשמאל אתתקף המלכות מלאה דינים ורוצה להריק אותם על העולם להחריבו (מ"מ).

¹³⁶ פ' הם מרכבה של המלכות שמתראים בה הארת חג"ת וענפיהם הם מיכאל גבריאל רפאל שהם ענפי חג"ת (מ"מ).

¹³⁷ פ' הגוונים של המלכות תלויים בגוונים של ז"א, כשמאירים של ז"א גם של המלכות מאירים (מ"מ).

¹³⁸ הם חג"ת דז"א, ה' חסד, אלקינו גבורה, ה' ת"ת (מ"מ).

¹³⁹ והוא יחוד ז"א (מ"מ).

¹⁴⁰ פ' מיכאל גבריאל רפאל, שהם מרכבה דמלכות, והם הגוונים הנראים בקשת בעולם הזה (מ"מ).

¹⁴¹ פ' לחבר עמהם הארת חג"ת עם ענפיהם שהם מיכאל גבריאל רפאל שהם נגלים (מ"מ).

¹⁴² הם חג"ת העיקרים (מ"מ).

¹⁴³ יחוד ו"ק דמלכות מן החיצונים (מ"מ).

¹⁴⁴ פ' הם המוחין דז"א (מ"מ). עי' שעה"כ ה ע"ד.

¹⁴⁵ פ' ז"א יש בו ו"ק, ועי' המוחין נגמר פרצופו (מ"מ).

¹⁴⁶ בראשית כג ע"א (הערת הזוהר).

דא מלא כל הארץ כבודו דא ותראה היבשה רזא גליפא שמא דיחודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו קדישא¹⁴⁷:

תרגום: "ויאמר אלהים יקוו המים וגו'", בדרך קו, להיות בדרך ישרה. שהרי מסוד של אותה נקודה ראשונה הכל יצא סתום, עד שהגיע והתכנס להיכל עליון, ומשם יצא בקו ישר לשאר הדרגות, עד שמגיע לאותו מקום אחד שכונס הכל בכלל של זכר ונקבה, ומיהו, חי העולמים. המים שיוצאים מלמעלה מאות ה' העליונה. "מתחת השמים" ו' קטנה, ועל זה ו"ו, אחד שמים, ואחד מתחת השמים, אז "ותראה היבשה" זו ה' תחתונה. זה התגלה, וכל השאר התכסה. ומתוך האחרונה הזו נודע בתבונה אותו שהתכסה.

"אל מקום אחד", בגלל שכאן הוא קשר היחוד של העולם העליון. "יהו"ה אחד ושמו אחד". שני יחודים, אחד של העולם העליון להתייחד בדרגותיו, ואחד של העולם התחתון להתייחד בדרגותיו. קשר היחוד של העולם העליון עד כאן הוא. חי העולמים שם מתבשר, ונקשר העולם העליון ביחוד שלו, ולכן נקרא מקום אחד. כל הדרגות וכל האיברים מתכנסים שם, ונהיו כולם בו אחד בלי פרוד כלל. ואין דרגה שמתייחדת שם ביחוד אחד אלא זו, ובו מתכנסים כולם בדרך סתום, בהשתוקקות אחת.

עד כאן בדרגה זו מתייחד העולם הנגלה בעולם הנסתר. העולם הנגלה מתייחד גם כן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון, "ואראה את ה'", "ויראו את אלהי ישראל", "וכבוד ה' נראה", "וירא כבוד ה'", "כמראה הקשת וגו' כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה'". וזהו סוד "ותראה היבשה". "כמראה הקשת" זה חי העולמים, וזהו "את קשתי נתתי בענן", זו מלכות, נתתי מיום שנברא העולם. ביום מעונן, כשנראית הקשת (כשמעורר השמאל להתגבר) מראה דמות כבוד ה', מתעורר השמאל להתגבר. יוצאת רחל ותקש בלדתה.

מיכאל בצד זה, רפאל בצד זה, גבריאל בצד זה. והם הצבעים שנראים באותה דמות, לבן ואדום וירוק. "כן מראה הנוגה סביב", האור שהתכסה בגלגול מראה העין, הוא מראה דמות כבוד ה'. הצבעים שהתייחדו היחוד התחתון הם לפי היחוד שהתייחד יחוד עליון. "ה' אלהינו ה'". צבעים סתומים שלא נראים ומתקשרים אל מקום אחד. יחוד אחד בעליון, הצבעים בקשת למטה להתייחד בהם, לבן אדום וירוק, כמו צבעים סתומים, והם יחוד אחר, סוד ושמו אחד.

"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", היחוד שלמטה. יחוד עליון "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד". זה כנגד זה. "יקוו", מדידות של קו ומדה, כאן שש תיבות וכאן שש תיבות. מדידת הנר החזק, שכתוב "מי מדד בשעלו מים", וזהו "יקוו המים". כאן שיעור של יוצר העולמות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. "קדוש קדוש קדוש" זהו "יקוו המים". "ה' צבאות", זהו "אל מקום אחד", בסוד של שם זה. "מלא כל הארץ כבודו", זה "ותראה היבשה", סוד חקיקת שם היחוד כוז"ו במוכס"ז כוז"ו הקדוש.

(ג) עי' זהר ח"ב קסב ע"א: וברזא דיחודא דא אתערנא ביה יחודא ודא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא בתפלין דרישא ארבע פרשיין והא אתמר והכא תלת שמהן אינון התם ובתפלין דרישא ארבע פרשיין כל חד וחד בלחודוי והכא תלת שמהן מה בין האי להאי: אלא אינון ארבע פרשיין הא אתערו בהו חד נקודה קדמאה עלאה¹⁴⁸ וחד רזא דעלמא דאתי וחד ימינא וחד שמאלא אלין רזא דתפלין דרישא והכא ברזא דיחודא דא תלת שמהן ואינון כגוונא דאינון ארבע פרשיות יהו"ה¹⁴⁹ קדמאה¹⁵⁰ דא נקודא עלאה ראשיתא דכלא אלהינו¹⁵¹ רזא דעלמא

– מאיר התיקון –

¹⁴⁷ נמחק בדפ"ק.

¹⁴⁸ פירוש פרשה אחת שהיא קדש לי היא כנגד מוח חכמה דזעיר ומ"ש וחד רזא דעלמא דאתי. פירוש והיה כי יביאך היא מוח בינה. ומ"ש וחד ימינא וחד שמאלא ר"ל שמע והיה אם שמוע הם חו"ג ותפלין אלו הם של אימא שהם דרש"י אבל של ר"ת שהם מוחין דאבא הם יהו"ו (מ"מ).

¹⁴⁹ ט ע"א (הערת הזהר).

¹⁵⁰ פי' אבא (מ"מ).

¹⁵¹ בינה (מ"מ).

דאטי יהו"ה בתראה¹⁵² כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא ואלין אינון תפלין דרישא ודא איהו יחודא קדמא:

תפלין דדרועא כללא דכל הני כחדא¹⁵³ ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא:

ורזא דא¹⁵⁴ ברוך דא רזא דנקודא עלאה¹⁵⁵ דאיהו ברוך דכל ברכאן נבעין מתמן¹⁵⁶ ואי תימא עלמא דא¹⁵⁷ אקרי ברוך לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר עלמא דאטי נוקבא איהו ברוך ואיהו ברכה ברוך דכר ברכה נוקבא ועל דא ברוך איהו נקודא עלאה¹⁵⁸ שם דא עלמא דא¹⁵⁹ דאיהו שם גדול כמה דאט אמר (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול כבוד דא כבוד עלאה¹⁶⁰ דאיהו ימינא ושמאלא¹⁶¹:

תרגום: ובסוד היחוד הזה הערנו בו היחוד הזה, הוא כדוגמא של התפלין של ראש ותפלין של זרוע, בתפלין של ראש ארבע פרשיות. והרי נתבאר. וכאן שלשה שמות הם, שם בתפלין של ראש ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה, וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה.

אלא אותן ארבע פרשיות, הרי העירו בהן, אחת נקודה ראשונה עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין, ואחת שמאל. אלו סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם כדוגמא שאותן ארבע פרשיות הוי"ה הראשונה, זו נקודה עליונה, ראשית הכל. אלהינו סוד העולם הבא. הוי"ה האחרונה כלל של ימין ושמאל כאחד בכלל אחד. ואלה הן תפלין של ראש, וזהו היחוד הראשון.

תפלין של זרוע הכלל של כל אלה כאחד, וזהו סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כאן הכלל של אותן תפלין של ראש שנכללו בתוך תפלין של זרוע.

וסוד זה ברוך, זה סוד הנקודה העליונה, שהוא ברוך, שכל הברכות נובעות משם. ואם תאמר העולם הבא הוא שנקרא ברוך. לא כך, שהרי הנקודה העליונה, היא זכר, העולם הבא, נקבה. הוא ברוך, והיא ברכה. ברוך זכר ברכה נקבה, ולכן ברוך הוא נקודה עליונה, שם זה העולם הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר "ומה תעשה לשמך הגדול". כבוד זה הכבוד העליון, שהוא ימין ושמאל.

(ד) עי' זהר ח"א לט ע"א: וכמה [ד] אית היכלין לתתא בגנתא דעדן הכי נמי לעילא אית היכלין מתקנן דאינון רזא דמהימנותא וכל (אינון) [הני] היכלין כלהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו היכלא שביעאה¹⁶² והאי היכלא איהו גניז וסתים מכל שאר היכלין באמצעיתא דהאי היכלא

– מאיר התיקון –

¹⁵² דעת המזווגם ומ"ש לעיל ואינון כגוונא דאינון ד' פרשיות היינו לומר כשם שד' פרשיות הם חב"ד כן ה' אלהינו ה' הם חב"ד. אבל אינם דומים לגמרי דהתם חב"ד דאימא הבאים לזעיר. והכא אר"א בעצמם ודעת המזווגם שהוא דעת דאריך (מ"מ).

¹⁵³ פי' ד' מוחין שהם בתחלה של ראש שבאים לזעיר נכללו ג"כ ברחל הנק' תפלה של יד כנודע שהמלכו' מקבלת מהארת המוחין דזעיר וז"ש הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכללו גו תפלין דרועא (מ"מ).

¹⁵⁴ קלה ע"ב (הערת הזהר).

¹⁵⁵ כי ברוך רומז אל החכמה, ושם אל הבינה, וכבוד לחו"ג, והוא עצמו הד' מוחין עצמם שאמרנו, יען כי דעת כלול מחו"ג (שעה"כ כה ע"ב). כתב הר"ח זל"ה היא חכמה דלאה (מ"מ). עי' ביאורים ח"א מג ע"א.

¹⁵⁶ הבינה גופה הנה היא הבריכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) (הקדו"ש כז ע"ד).

¹⁵⁷ בינה (ביאורים ח"א מג ע"א).

¹⁵⁸ ר ע"א (הערת הזהר).

¹⁵⁹ פירוש בינה דלאה (מ"מ).

¹⁶⁰ הם חו"ג דלאה (מ"מ).

¹⁶¹ כשבאו האבות, והעלו הנקודה כתר על ראשיהם בג' כתרים, כתר כהונה וכתר כו', תגא בריש אבהן, כמש"ל (נה ע"ב), והן ג' אבנין הנ"ל, ולכן אמר יעקב ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דהן ג' אבנין הנ"ל, וכמ"ש בפ' תרומה (קסב ע"א) תפלין דדרועא כללא כו' ורזא דא ברוך כו' שם דא עלמא דאטי כו' כבוד דא כבוד עילאה דאיהו ימינא ושמאלא, ר"ל דעת, והן חב"ד, והן תלת אבהן, כמ"ש בפ' שמות (יד ע"ב) עבד לאברהם ברזא דחכמה כו' ויעקב כליל תלת אבהן דעמודא דאמצעיתא כליל ימינא ושמאלא, ולכן אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (בהגר"א על תיקו"ז סט ע"ג).

¹⁶² נגד ג"ר (אור יקר).

קאים חד עמודא¹⁶³ דאיהו בגווינין סגיאין ירוק חוור סומק אוכם וכד נשמתין סלקין אינון עאלין גו האי היכלא מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה ומאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה:

ואלין שית היכלין אינון למדורא כדאמרן ושביעאה לאו איהו למדורא ושית כלא ברזא [דשת] (דשית)¹⁶⁴ ועל דא כתיב אברא שיתא (בראשית) שית דרגין לעילא שית דרגין לתתא וכלא רזא חדא: תרגום: וכמו שיש היכלות למטה בגן עדן, כך גם למעלה יש היכלות מתוקנים שהם סוד האמונה. וכל (אותם) ההיכלות הללו כולם מתקשרים ומתעטרים בהיכל אחד, שהוא היכל השביעי. והיכל זה גנוז ונסתם מכל שאר ההיכלות. באמצע ההיכל הזה עומד עמוד אחד שהוא בצבעים רבים, ירוק, לבן, אדום, שחור. וכשנשמות עולות, הן עולות לתוך ההיכל הזה. מי שראוי לגוון הזה עולה בו ומי שראוי לגוון זה עולה בו, כל אחד ואחד כראוי לו. וששת ההיכלות הללו הם למדור כפי שאמרנו, והשביעי אינו למדור. ושש הכל בסוד של שש, ועל זה כתוב בראשית, שש דרגות למעלה, ושש דרגות למטה, והכל סוד אחד.

(ה) ובאורייתא אתברי בר נש הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם¹⁶⁵ אמר קודשא בריך הוא לאורייתא בעינא למברי אדם אמרה קמיה האי בר נש זמין אלמחטי ולארגזא (לארגזא) קמך¹⁶⁶ אי לא תאריך רוגזך¹⁶⁷ עליה היך יקום בעלמא אמר לה אנא ואת¹⁶⁸ נוקים ליה בעלמא דהא לאו למגנא אלתוקרינא ארך אפים וס"א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא:

רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹⁶⁹ אוקמוה ליה לבר נש בעלמא דהא הוא דכתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו עשוהו ודאי ודא הוא צלם ודמות צלם בדכורא דמות בנוקבא ועל דא שירותא דאורייתא ב' ואוקמוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתיחא וסתימא אלא בשעתא דבר נש אתי לאתחברא

– מאיר התיקון –

¹⁶³ כלל ד' פרצופים שהם: י', פרצוף פני אריה, חוור. ה', פרצוף פני שור, סומק. ו', פרצוף פני נשר, ירוק. ה', פרצוף פני אדם, אוכם. וד' פרצופים אלו הם שורש לד' מיני נשמות שהם נמצאות למטה כפי צד המדה הגוברת בנשמה, יש מהם מצד החסד פני אריה, ויש מהם מצד הגבורה פני שור. ויש מהם מצד הת"ת ומהם מצד המלכות פני אדם ופני נשר. ולכן בסולם זה שהוא עמוד זה, הם ד' גווינין אלו, כדי שכל נשמה ונשמה תסתלק דרך הגוון אשר לו להתאחד בשורשה למעלה בהיכל קדש הקדשים תחת כסא הכבוד (אור יקר).

¹⁶⁴ פי' שית היכלין או שבג"ע של מטה הם ברזא דשית שהם ה"ק דז"א שמשם יונקים (מ"מ).
¹⁶⁵ כל המציאות הנמצאים בכ"ב אותיות וכן בהם נברא האדם על ידי גלגול האותיות וצורפם בשם הו"ה וכו' לכך כתיב ויאמר אלהים, בינה, אל התורה, ת"ת, נעשה אדם (אור יקר). ויאמר אלהים פי' אבא אמר לבינה הנק' אלהים, וכאלו אמר ויאמר לאלהים, וז"ש אמר קב"ה שהוא אבא לאורייתא שהיא בינה, בעינא למברי אדם, והיינו נעשה אדם (מ"מ).

¹⁶⁶ פי' יחטא, ועל ידי עוונותיו יפגום בשבע ספירות שהם לפניך (אור יקר).
¹⁶⁷ מפני שהתעוררות הדין מצד הבינה עם הגבורה, ואם יתאריך תשפיע סוד א"א במקורות הדין, ואז עיינין אתסחיין בחלבא דאמא והדין נמתק. או ירצה שיתמזג הדין בחדש שהיא ארוכה, וגבורה קצרה, ות"ת בנוני, ותאריך, ירצה שתמשיך הדין ורוגז הגבורה דרך החסד, כדי שיתמתק ויתבטל (אור יקר).

¹⁶⁸ פי' התורה להישירו שלא יחטא, ואם יחטא, הבינה, שהיא תשובה, עומדת לו (אור יקר). פי' אבא אמר לבינה, וזה הפך ממ"ש בפרשת בראשית כב ע"א (מ"מ).

¹⁶⁹ רמז על תורה קדומה שהוא חכמה שהאציל את ת"ת ומלכות זכר ונוק' הנקר' אדם וז"ש (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום שהוא החכמה כנודע וז"ש ויאמר אלהים שהוא בינה אמרה לחכמה נעשה אדם כנזכר תיקונים ואלו הב' אוקמוה ליה לבר נש בעלמא ור' חייא פליג ואמר כי האמת הוא שהם הם הבוראים אותו ואמנם המקיים אח"כ הם ת"ת ומלכות שהם כנגדם זכר ונוק' ומביא ראייה מן (בראשית א כו) בצלמינו כדמותינו שהם תפארת ומלכות ור"י ס"ל כר"ח אך הוסיף ראייה מן הפסוק (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו שהם ב' ולא אמר עשהו בלשון יחיד ולכן התחלת התורה בב' לרמז על השנים שהם זכר ונקבה שבהם נתקיים העולם או יחזיר מלת וע"ד שירותא לעיל יען שנבראת בתורה הקדומ' שהיא חכמה כנזכר התחיל התורה בב' שהיא כנגדה כנודע ור' יצחק פי' הטעם איך הב' רומזת לתורה כנזכר לקמן רבי יהודה אמר כי הב' ב' גיין אחד למעלה וא' למטה וא' עמוד האוחז בשניהם ת"ת בריח התיכון מברייח מקצה בינה לקצה מלכות (זהר הרקיע).

באורייתא¹⁷⁰ הרי היא פתיחא¹⁷¹ לקבלא ליה¹⁷² ולאשתתפא בהדיה ובשעתא דבר נש סתם עיניו מנה ויהך לארחא¹⁷³ אחרא הרי היא סתימא מסטרא אחרא [כמה דאת אמר אם יום תעזבני יומים אעזבך] ולא ישכח פתחא עד דיתוב לאתחברא¹⁷⁴ בה באורייתא אנפין באנפין ולא יתנשי מנה¹⁷⁵ ועל דא אורייתא פתחת קמי בני נשא ואכרזא וקרי להון (משלי ח ד) אליכם אישים אקרא וגו' וכתוב (שם א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר:

תרגום: ובתורה נברא אדם, זה שנאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם", אמר הקדוש ברוך הוא לתורה, אני רוצה לברא אדם, אמרה לפניו האדם הזה עתיד לחטא ולהרגיז לפניך, אם לא תאריך רוגזך עליו, איך יעמד בעולם. אמר לה, אני ואת נעמיד אותו בעולם, שהרי לא לחנם נקראתי ארך אפים, (שהרי כל זמן שיעסקו בתורה יתקיימו בעולם).

רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה העמידו את האדם בעולם, זה שנאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". רבי יוסי אמר מכאן "את אשר כבר עשוהו", עשוהו ודאי. וזהו צלם ודמות, צלם בזכר דמות בנקבה, ועל זה התחלת התורה בב', ופרשוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתוחה וסתומה, אלא בשעה שאדם בא להתחבר עם התורה, הרי היא פתוחה לקבל אותו ולהשתתף עמו. ובשעה שאדם סותם עיניו ממנה והולך לדרך אחרת, הרי היא סתומה מהצד האחר, כמו שנאמר (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה, ספרי עקב סי' מח) "אם יום תעזבני יומיים אעזבך", ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים ולא ישכח ממנה, ולכן התורה פותחת לפני בני אדם ומכריזה וקוראת להם, "אליכם אישים אקרא וגו'", וכתוב "בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר".

(ו) עי' זהר ח"א לב ע"א: שם יתנו צדקות יהו"ה¹⁷⁶ תמן ינקין צדקות יהו"ה ושאיין צדקות פרזונו (בישראל) דא צדיק דעלמא דאיהו קיים וקדיש ואיהו שאיב ונטיל כלא ומפזר לגבי ימא רבא אינון מיין עלאין¹⁷⁷ בישראל דישראל ירתו קיים דא ויהביה לון קב"ה יורתת עלמין כיון דישראל שבקו ליה דהו גזרין ולא פרעין מה כתיב (שופטים ה יא) אז ירדו לשערים עם יהו"ה ירדו לשערים אינון שערי צדק הו יתבין לתרעי ולא עאלין לגו ובההוא זמנא כתיב (שופטים ב יב) ויעזבו בני ישראל את יהו"ה וגו' עד דאתת דבורה ונדיבת לון בהאי כמה דכתיב (שם ה ב) בפרוע פרעות בישראל וגו' ועל דא כתיב (שם ז) חדלו פרזון בישראל חדלו פרזון דא הוא פרזונו דקא אמרן חדלו פרזון קיים קדישא דלא אתפרעון (שם) עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל מאי אם אלא אנא נחתית מיין עלאין מעילא לקיימא עלמין בישראל סתם לעילא ותתא לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על [קיימא דא] (דא קיימא) ורזא דכלא (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם

– מאיר התיקון –

¹⁷⁰ בבינה, על ידי הת"ת והמלכות, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה (אור יקר). ידוע שפתיחת הצנורות הוא בכח החסד, והתורה היא מצד החסד ששרשה באבא, ולכן אות הב' שרומזת לאבא שהוא הפרצוף השני של האצילות, פתוחה לצד ימין דידה וסתומה לשמאל כי אין אחיזה לחיצונים בו, ולכן הבא [להתעורר] וליטהר ולבוא דרך ימין ימצא פתח פתוח ובכח תורתו מתקבל ונכנס בחדרי התורה והיא משתתפת בו, וכו' ואם אדם פונה לחיי שעה ומתרפה ממנה, הולך לו לצד צפון שנכנס בקליפה ששם השכחה מצויה, וצריך לו טורח [גדול] וכפול לשוב לקדושה (רמ"ז).

¹⁷¹ שכן דרך מדרגות הסולם לעלות אל הבינה עולם הבא (אור יקר).
¹⁷² אחר שיעלה ויכנס יקבלנו בתוכיותה, וכן ישתתף עמו בעלייתו בעזרתה עד יגיע אל תוכיותה, והיינו לא זו אף זו, אין צריך לומר אחר עלותו אליה, שהיא מקבלת אותו, אלא גם בתחלתו היא משתתפת עמו (אור יקר).

¹⁷³ "לארחא אחרא" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "לאחורא". סוד אחוריים שבהם אחוזים הקלי' שם חשך, ולא שאין השגחה שם כלל (אור יקר).
¹⁷⁴ לאתחבר (דפ"ו).

¹⁷⁵ וקשה מן הראשון, שזה צריך לשוב, ועוד שצריך חיזוקים מפני שיצא פעם אחרת, וזה אמר ולא יתנשי כדרכו (אור יקר).

¹⁷⁶ הם ספי' המלכות שנקראת צדק (מ"מ).

¹⁷⁷ מוחין דאמא שנקראת אם, שבאים לז"א הנקרא ישראל (מ"מ).

כתיב תלח¹⁷⁸ נפקי מחד¹⁷⁹ חד¹⁸⁰ בתלת¹⁸¹ קיימא¹⁸² עאל¹⁸³ בין תריין¹⁸⁴ תריין ינקין לחד¹⁸⁵ חד¹⁸⁶ יניק לכמה סטריין¹⁸⁷ כדין כלא חד [הדא הוא דכתיב] (וכתיב) (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד [יום] דערב ובקר כליל כחדא היינו [רזא ודוברית יומם] (ברית דיומם) ולילה וביה כלא חד

תרגום: "שם יתנו צדקות ה" שם הוא מקום האמונה להתדבק, "שם יתנו צדקות ה", שם יונקים צדקות ה' ושואבים. "צדקות פרזונו (בישראל)", זה צדיק העולם שהוא ברית קודש, והוא שואב ולוקח הכל ומפזר לים הגדול אותם מים עליונים. "בישראל" שישראל ירשו ברית הזה, והקב"ה נתן להם ירושת עולמים. כיון שישראל עזבו אותו, שהיו מלים ולא פורעים, מה כתוב, "אז ירדו לשערים עם ה'", "ירדו לשערים" אותם שערי צדק היו יושבים לשערים ולא נכנסים פנימה, ובאותו זמן כתוב "ויעזבו בני ישראל את ה' וגו'", עד שבאה דבורה והכריחה אותם בזה כמו שנאמר "בפרוע פרעות בישראל וגו'", ועל זה כתוב "חדלו פרזון בישראל". "חדלו פרזון" זהו פרזונו שאמרנו. "חדלו פרזון" ברית קודש שלא פרעו, "עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל", מה זה "אם", אלא אני הורדתי מים עליונים מלמעלה לקיים את העולמות. "בישראל" סתם, למעלה ולמטה, להראות שהעולם לא מתקיים אלא על ברית זו. וסוד הכל "וצדיק יסוד עולם" כתוב. שלשה יוצאים מאחד, אחד בשלשה עומד נכנס בין שנים, שנים מניקים לאחד, אחד מניק לכמה צדדים, ואז הכל אחד, זהו שכתוב "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", יום של ערב ובקר כלול כאחד, היינו סוד של ברית יומם ולילה, ובו הכל אחד.

(ז) עי' זהר ח"ג כח ע"א: קם חד מנייהו ואמר¹⁸⁸ רעיא מהימנא הב לי רשו למשאל בתר דזכינא למשמע מלין יקירין אלין מפומך דאורייתא דא [ד]נפקת מפומך (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה ועם כל דא הלכה היא וללמוד אני צריך הא שעיר דעזאזל שפיר אשם תלוי באן אתר איהו אמר ליה בריך אנת ברי שפיר קא שאלת אלא מה עמודא דאמצעיתא אחיד [בין] (ביה) ימינא ושמאלא דאינון חסד וגבורה כגופא [דאחיד] (אחידא) בין תריין דרועין אדברו (כבר) נש או כנשר דאחידין ביה תריין גרפיין [לפרחא בהון וכיונה דאחידת בה תריין גרפיין] דאמתילת לאורייתא וגרפיין דילה למצות [עשה] ובהון היא העולה¹⁸⁹ ופרחת לעילא:

הכי פקודין דלא תעשה אינון תפישו דיל(י)ה כגון צפרים הנאחזים בפח וכל תפשיין דילה דמעכבין לה לפרחא אתקריאו סרכות כאלין סרכות דמעכבי לכנפי ריאה לנשבא הכי אשם¹⁹⁰ דישראל אחיד בגרפוי דשכינתא דאינון חיוון דכרסיא דלא תהא עולה בהון בזכוון דישראל לגבי קודשא בריך הוא ומעכבין [לה ומכבידין חיי"ת חיי"ת]¹⁹¹ (ומכבידין לה גרפוא) חטאות דלהון ואשם¹⁹² אן[מא דערב רב סרכא אחידת בכרסיא דתמן¹⁹³ מטרוניתא ולא מנחת לה לסלקא מגלותא

– מאיר התיקון –

¹⁷⁸ חב"ד (רח"ו).

¹⁷⁹ כתור (רח"ו).

¹⁸⁰ ת"ת (רח"ו).

¹⁸¹ חג"ת (רח"ו).

¹⁸² חד, שהוא זעיר, קיומו והעמדתו בתלת הנזכר, שנה"י דאימא נעשו עצם מעצמיו (מ"מ).

¹⁸³ ת"ת (רח"ו).

¹⁸⁴ נר"ה (רח"ו). עאל בין או"א לפי שעולה בסוד מ"ן וגורם זווגם וחיבורם (מ"מ).

¹⁸⁵ יסוד (רח"ו).

¹⁸⁶ יסוד (רח"ו).

¹⁸⁷ כי בז"א נתגלה אור הג' ראשונות וממנו יניקת הכל (מ"מ).

¹⁸⁸ אמר (דפ"ו).

¹⁸⁹ וזהו העולה, שבא על מ"ע, דע"י סלקת. וחטאת, לשון ירידה כנ"ל, על מל"ת, שתופסה בגרפיין, כמש"ו וע"ז נצטוו במ"ע ול"ת, ל"ת דלא ליהו להו אחיזה בגרפיין, ומ"ע לסלקא היונה בגרפיין, וז"ש מה יונה כנפי' כו' (יהל אור).

¹⁹⁰ חטאת (יהל אור). ר"ל, כמו הסרכות (יהל אור).

¹⁹¹ פ"י חיה חיה מטטרון וסנדלפון חיות דמטרוניתא (דרך אמת). ר"ל, החיות דכרסיא בחטאת, שר"ת שלהן ח' (יהל אור).

¹⁹² שאשם אחוזה בגוף הכסא, כמו גוף היונה כנ"ל (יהל אור).

¹⁹³ ר"ל, שגרפיין דשכינתא אינון חיוון, אבל גוף השכינה א"א לומר ח"ו גופא ממש, דשם, והזר הקרב יומת, אלא גוף הכסא מקום השכינה, כמ"ש בפיקודין הנ"ל (יהל אור).

וזכוון אחידן בה לסלקא אשתארת באוירא כגון סרכא תלויה באוירא ודא עמודא דאמצעיתא¹⁹⁴ (דאיהו אוירא) הכי אשם תלוי בצדיק דאיהו אחיד בין שמיא וארעא: חטאת איהו¹⁹⁵ יותרת הכבד אכבדת על(י)ה בחטאות דלכלוכין דחובין דישראל כגוונא דכבד¹⁹⁶ מכבד [שמרים דאינון דמים] (דמים דאינון שמרים) על ערקין דלבא הכי (אלין) חטאות מכבידין על גרפוי דשכינתא דאינון פקודין דעשה דדמיין לכנפי יונה לא תעשה כד אינון מכבידין על עשה דאינון [כד] חובין דישראל מרובין מזכוון אתמר באורייתא דאיהו גופא (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה ואיהי צווחת (איכה א יד) נתנני יהו"ה בידי לא אוכל קום (עמוס ה ב) (ו)נפלה לא תוסיף קום:

תרגום: קם אחד מהם ואמר רועה הנאמן תן לי רשות לשאול, אחר שזכיתי לשמוע דברים נכבדים אלו מפייך, שהתורה הזו שיוצאת מפייך "יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה". ועם כל זה הלכה היא וללמוד אני צריך, הרי שעיר לעזאזל זה נאה, אך אשם תלוי באיזה מקום הוא. אמר לו ברוך אתה בני יפה שאלת, אלא מה העמוד האמצעי אחוים בו ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, כמו גוף שאחוז בין שתי הזרועות של האדם, או כמו נשר שאחוזים בו שתי כנפיים לפרוח בהן, וכמו יונה שאחוזים בה שתי כנפיים שנמשלה לתורה, וכנפיה למצוות עשה, ובהן היא העולה ופורחת למעלה.

כך מצוות לא תעשה הן האסורים שלה, כמו ציפורים הנאחזות בפת, וכל האסורים שלה שמעכבות אותה מלפרוח נקראות סרכות, כמו הסרכות הללו שמעכבות את כנפי הריאה מלנשב, כך אשם, שישראל אחוזים בכנפי השכינה שהן חיות הכסא, שלא תהיה עולה בהם בזכויות של ישראל לקדוש ברוך הוא, ומעכבים אותה ומכבידים את כנפיה. ח"ת ח"ת החטאות שלהם ואשם אמם של ערב רב, הסרכה האחוזה בכסא ששם המלכה, ולא מניחה אותה לעלות מן הגלות, והזכויות אחוזות בה להעלותה, ונשארת באויר כמו סרכה שתלויה באויר, וזהו העמוד האמצעי (שהוא אויר), כך אשם תלוי בצדיק שהוא אחוז בין שמים וארץ.

החטאת היא יותרת הכבד, מכבידה עליה בחטאות של לכלוכים של חטאי ישראל, כדוגמת שהכבד מכביד על השמרים שהם דמים על העורקים של הלב, כך החטאות הללו מכבידות על כנפי השכינה שהן מצוות עשה שדומות לכנפי יונה, ולא תעשה כשהן מכבידות על עשה שהן כשחטאי ישראל מרובים מן הזכויות, נאמר בתורה שהיא גוף, "ותשלך אמת ארצה". והיא צווחת "נתנני ה' בידי לא אוכל קום", "נפלה לא תוסיף קום".

(ח) עי' זהר ח"א לח ע"א: היכלא קדמאה¹⁹⁷ אתר דאיהו מתתקן לתתא¹⁹⁸ למהוי כגוונא דלעילא והא אתעררו חברייה נמוסי דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה [נ"א] דאיהו מתקן לגו [לגון] גו טמירא דרזא דלתתא גניז וסתים מכל) [נ"א] ואיהו אתתקן לגו וסתים מכולא] ולא שלטא ביה עינא בר נשמתהון דצדיקייא למהוי גליפין¹⁹⁹ לעילא ותתא ולאסתכלא מתמן ברזא דמריהון

– מאיר התיקון –

¹⁹⁴ דסמכין לה בגלותא, והן מצד הבינונים, שהן תלויין ועומדין, מחצה זכיות ומחצה עוונות (יהל אור).

¹⁹⁵ דתרין נוקבין בס"א, נגד ב' ההי"ן בקדושה, חמה ולבנה, שעליהן נאמר וחפרה הלבנה כו'. ויותרת הכבד נוק' תתא, כידוע מסטרא דרשעים, עונות מרובים, מורידה ח"ו למטה (יהל אור).

¹⁹⁶ כשמתגבר מחלאת הלב, וכל הגוף (כמ"ש בריש כל מרעין כו'), ועיקר הלב, שהוא מרגיש יותר שהוא שכינה (יהל אור).

¹⁹⁷ חשיב היכלות שבג"ע (התחתון) וכאן אינון כסדר היכלות דלקמן, כי כאן היכל הראשון עטרת היסוד מלכות צדק ושם גירי הצדק תחת כנפי השכינה דעאל בברית עטרת היסוד (יהל אור). היכלות אלו הם בג"ע של מטה. דג"ע התחתון יש בו ז' היכלות כמו שיש בג"ע העליון. גכ"י (נ"א). והם היכלות דעשיה, אמנם עי' לקמן מא ע"ב דהמה היכלות דיצירה, ושם מא ע"ב איתא דהם היכלות דאו"א דבריאה, ובפ' פקודי רמה ע"א איתא דהם היכלות דהזו"ן דבריאה, ולעיל כג סע"ב איתא דהם היכלות דנוק' דאצילות. וכל אלו הם בסוד יושר ולא עגולים וכמ"ש בע"ח שער דרושי אב"ע פרק ד' ובציור עולמות פ"ב. ועי' שער כסא הכבוד פ"ב ופ"ו, ובמאמרי רשב"י דף יט ע"ב. ועי' הדרת מלך סימן קכט (לש"ו), וכן הוא בדע"ה ח"ב סב ע"ב) שעיקר לימוד הנסתר הוא באצילות, אמנם יש בו עניינים הנוגעים לעולמות ב"ע, והוא בהיכלות אשר כאן ובפקודי, אם כי בעניין ההיכלות אשר ביצירה ועשיה מקצר מאד (דע"ה ח"א נז עג).

¹⁹⁸ חשיב היכלות שבג"ע (התחתון). וכאן אינון כסדר היכלות דלקמן, כי כאן היכל הראשון עטרת היסוד, מלכות, צדק. ושם גירי הצדק תחת כנפי השכינה, דעאלו בברית, עטרת היסוד (יהל אור).

¹⁹⁹ יהיב טעמא למה אתקין לון קב"ה לנשמתהון ומה תועלת נמשך להם בזה ואמר כדי שיהיה להם מציאות בעולם השפל הזה בסוד הרוח שבו ובעולם עליון בנשמתם כדי שיהיו נמצאים לעולם

ובענוגא דלעילא ואלין אינון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין דחלא אחרא²⁰⁰ כתיב (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה ולדחלא מניה תדיר ולא יסטי לימינא ושמאלא והא אוקימנא דלא יהך בר נש בחר דחלא אחרא דאקרי אש"ת זנוני"ם²⁰¹ ובגין כך כתיב (שם ז ה) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה תרגום: היכל ראשון. מקום שהוא נתקן למטה להיות כמו שלמעלה. והרי התעוררו החברים שהנהגות גן עדן הם כמו שהוא בסוד עליון, (שהוא נתקן לבפנים תוך סתר של הסוד שלמטה גנוז וסתום מכל. נ"א והוא נתקן לבפנים ונסתם מהכל) ולא שולטת בו העין, פרט לנשמות הצדיקים להיות חקוקים למעלה ולמטה ולהסתכל משם בסוד רבונם ובתענוג שלמעלה. ואלה אותם צדיקים שלא החליפו כבוד רבונם בשביל יראה אחרת. כתוב "אשת חיל עטרת בעלה", סוד האמונה להדבק בן אדם ברבונו ולפחד ממנו תמיד, ולא יסטה לימין ולשמאל. והרי בארנו שלא ילך בן אדם אחר יראה אחרת שנקראת אש"ת זנוני"ם. ולכן כתוב "לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה".

(ט) עי' זהר ח"ג רמה ע"א: ומנלן דלחם הפנים איהו מפתורא דמלכא דכתיב (יחזקאל מא כב) וידבר אלי²⁰² זה השלחן אשר לפני יהו"ה ז"ה י"ב אנפין²⁰³ ואוף הכי מאן דאית ליה²⁰⁴ בעי לתקנא ולסדרא על פתוריה ארבע ככרות בכל סעודתא דשבת לתלת סעודתי תריסר אנפין ואי תימא לאו אינון אלא שית מדאורייתא משום לחם משנה אלא לא ניכול למדכר²⁰⁵ ו' בלא חבריה ו' ו' שית²⁰⁶ מלעילא לתתא ושית מלתתא לעילא לקבל שית דרגין דכרסייא עלאה ושית דרגין דכרסייא תתאה שית באתכסייא²⁰⁷ ושית באתגלייא (דברים כט כח) הנסתרות²⁰⁸ ליהו"ה אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם:

תרגום: ומנין לנו שלחם הפנים הוא משלחן המלך, שכתוב "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יהו"ה", ז"ה שתיים עשרה פנים, וכמו כן כאן, מי שיש לו צריך לתקן ולסדר על שלחן ארבע ככרות, בכל סעודה של שבת לשלש סעודות, שתיים עשרה פנים. ואם תאמר שאינם אלא שש מהתורה, משום לחם משנה, אלא לא נוכל להזכיר ו' בלי חבירו, ו' ו', שש מלמעלה למטה, ושש מלמטה למעלה, כנגד שש מדרגות של הכסא העליון, ושש מדרגות של הכסא התחתון, שש בהסתר ושש בגלוי, "הנסתרת ליהו"ה אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם".

(י) עי' זהר ח"ג רמה ע"א: ודאי כד בצע בעל הבית²⁰⁹ ובצע לאינון מארי סעודתא²¹⁰ לאו לכלהו משער שעורא חדא דלאו אורח אלין בוצעין לבצוע בשוה דלזמנין יהיב לדא כביצה ולדא

– מאיר התיקון –

לעת צרתם כדמסיק לקמיה וכבר היה אפשר שיהיה מציאותם למטה על הקבר כענין הנפש לזה אמר ולאסתכלא מתמן ברזא דמאריהון וכו' כי אם היו במציאות הנפש בקבר לא היו משיגים מעלה זו (אור יקר).

²⁰⁰ אבל אם אחליפו אע"פ ששבו יש להם לידון בגלגול וכיוצא ואפשר דעל יצר הרע קאמר שאם החליף נגד המלכות והיסוד ובחינתם ממש כמוהם (אור יקר).

²⁰¹ עי' לקמן קמח ע"א שזה בחי' נוק' דס"מ.

²⁰² אלי (דפ"ו).

²⁰³ הם י"ב פנים (אור יקר), לחם הפנים לחם שיש בו שנים עשר פנים, ארבע אנפי אריה שהם אריה שור נשר אדם, ארבע אנפי שור שור אריה נשר אדם, ארבע אנפי נשר נשר אריה שור אדם, והיינו יברכך שסודו בחסד יהו"ה י' אריה ה' שור ו"ה נשר אדם, וכן יאר בגבורה, ישא בתפארת שבו נשר כאומרו דרך הנשר בשמים, ואדם ונשר בין התפארת והמלכות יש דרוש גדול הארכתי בו במקומות אחרים, ולפום ריהטא סלקא דעתין לומר ש"ב אלו הם בזכר ולא בנקבה (אור יקר).

²⁰⁴ כי השולחן שהאדם מסדר בסוד שתי ככרות בשבת הוא לרמוז אל המלכות בסוד היחוד כדפירשנו לעיל, אם כן ראוי לרמוז בה בכל. וכיצד סדר הענין שלש סעודות הם סוד יהו"ה בחסד סעודת הבוקר, יהו"ה בגבורה סעודת המנחה, יהו"ה במלכות נשר סעודת ערבית (אור יקר).

²⁰⁵ דמילוי ו'ו הוא ו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁰⁶ ולכך י"ב לחם הפנים שתי מערכות (יהל אור).

²⁰⁷ הוא מילוי ו'ו, ובאתגליא הוא ו' הראשון (יהל אור).

²⁰⁸ והן בינה ומל', באתכסיא ואתגליא, והן נגד ב' הככרות, ב' ההי"ן כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁹ תפארת כדפירשנו לעיל (אור יקר).

²¹⁰ ששה מסוד התפארת וששה מסוד המלכות שהם סוד י"ב גבולים, ונודע שהששה העליונים הם בסוד יהו"ה ולכן להם בוצע "כביצה", וששה אחרים הם בסוד אדנ"י ולהם בוצע "בכזית" ועניית אמן הוא סוד ייחוד שתי בציעות שם יאהדו"הי שכן עולה אמן (אור יקר).

כזית וכד עונין אמין על האי בציעא קדם דייכול בעל הבית מחברין תרין שיעורין²¹¹ כחדא בכזית וכביצה יאהדונהי (דהאי) אמין²¹² [דא] לאו איהו על האכילה²¹³ אלא על הבציעה לבתר [ד]אינון שיעורין מצטרפין באמין ייכול בעל הבית והיינו (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי ולבתר (שיה"ש ה א) אכלו רעים שתו ושכרו דודים אכלו רעים מארי סעודתא דיהון בנין בדיוקנא דאבוהון הא הכא לחם בשתי ככרות ושיעורו כזית וכביצה מאי ניהו²¹⁴ לחם הפנים דפתורא דמלכא²¹⁵ אלא הא אוקמוה דאית ליה תריסר אנפין ומאי ניהו אלא אינון ד' אנפין (ן) אריה ד' אנפין (ן) שור ד' אנפין (ן) נשר ואינון (במדבר ו כד-כו) יברכך יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה: תרגום: ודאי כאשר בוצע בעל הבית ובוצע לאותם בעלי הסעודה, לא לכלם משער שיעור אחד, שאין דרך אלו הבוצעים לבצוע בשוה, שלפעמים נותן לזה כביצה ולזה כזית. וכאשר עונים אמין על בציעה זו, קדם שיאכל בעל הבית מחברים שני שעורים כאחד, בכזית וכביצה יאהדונהי, אמין זה אינו על האכילה אלא על הבציעה, לאחר שאלו השעורים מצטרפים באמין, יאכל בעל הבית, וזהו "אריתי מורי עם בשמי", "אכלתי יערי עם דבשי" ואחר כך "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", "אכלו רעים" בעלי הסעודה שיהיו הבנים בדמות אבותם. הרי כאן לחם בשתי ככרות, ושיעורו כזית וכביצה, מהו לחם הפנים של שלחן המלך, אלא זה פרשוהו, שיש לו שתיים עשרה פנים, ומזה, אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר, והם "יברכך יהו"ה", "יאר יהו"ה", "ישא יהו"ה".

(יא) עי' זהר ח"ב קכ ע"ב: ועד דיתברירו מנייהו י' דאיהו מעשר²¹⁶ [לא] שריא²¹⁷ על ה' דאיהו נהמא דה' מינין לקיימא אומאה (שמות יז יז) כי יד על כס י"ה ובגין דא מוץ ותבן אינו מחוייב במעשר עד דיתבריר לבתר דיתבריר מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם כמה דחטה אדבתא (בתר) דאתבריר קש ותבן מכניסין לה לאוצר הכי יתכנשון ישראל דאינון בר לירושלם דאיהי בנויה על הר יהו"ה [דאתמר בה] (דכתיב) (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהו"ה ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב נקי כבר דאיהו עבורא כד בריר מגו פסולת בההוא זמנא נשקו בר כדבקדמיתא דאתמר ביה (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו בר תרגום בן בההוא זמנא דיהון נקיים כבר מגו קש ותבן שריא שמיה עליהו וקרא לון (שמות ד כב) בני בכורי ישראל: ועד שיתבררו מהם י', שהיא מעשר, לא שורה על ה', שהוא לחם של חמשה מינים, לקיים את השבועה "כי יד על כס י"ה", ולכן מוץ ותבן אינו מחוייב במעשר, עד שיתברר. אחר שיתברר, מתכנסים לאותו מקום שנקרא ירושלים, כמו דחטיטה, שאחר שנברר קש ותבן, מכניסים אותה לאוצר. כך יתכנסו ישראל, שהם בר, לירושלים שהיא בנויה על הר ה', שנאמר בה "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו ובר לבב". נקי כמו בר, שהיא תבואה כשנבררת מתוך פסולת, באותו הזמן, נשקו בר כבתחלה, שנאמר בו "ישקני מנשיקות פיהו". בר תרגום בן, באותו זמן שיהיו נקיים, כמו בר מתוך קש ותבן, שורה שמו עליהם, וקורא להם "בני בכורי ישראל".

– מאיר התיקון –

²¹¹ שהן ב' יודין מצירוף שם הוי"ה ואדני" כנ"ל, ובאמן מתחברין שתי השמות כידוע (יהל אור).
²¹² ר"ל לכך הוא קודם אכילה (יהל אור).
²¹³ כדי שנאמר שהם אוכלים מן הכל מיוחד אלא על הבציעה שאין הבציעה שוה לכל, אמנם אחר שהבציעות נתאחדו יאכל הבוצע כדי שתהא אכילתו מן הביצה ומן הזית (אור יקר).
²¹⁴ והטעם מפני שעל ידי סוד זה יתבאר סוד תיקון שולחן האדם כדמסיק (אור יקר).
²¹⁵ מלכות (אור יקר).
²¹⁶ ר"ל חכמה כמש"ל, שאז ומלאה הארץ דעה (יהל אור).
²¹⁷ דאין התבואה חייב במעשר עד שימרח, וז"ש ובג"ד מוץ (יהל אור).

(יב) עי' זהר ח"ב נ ע"א: ויסע מלאך האלהים וגו' 218 (שמות יד יט) מתניתין 219 עד לא אימא אשתקע 220 [נ"א אשתכח] אוריא דכיא 221 ולא [נהיר] (נהירין) 222 אבנין נקיבין הוו סתימאן 223 תלת רוחין 224 דכלילן בתלת הוו שקיעין 225 ומיין סתימין 226 תחות נוקבי בשבעין ותריין אתוון 227 אתהדרו לאתרייהו 228 אינון אבנין ס"א דריין בתר שבועין ותריין דרגין (וכן תלת זמנין) אתבקעו ואתנקיבו

– מאיר התיקון –

218 עי' אריכות בכתבי הגרמ"מ, וכן בבית יצחק לא ע"ב.

219 מוסגר בדפ"ו.

220 הנה נודע כי טרם שנכנס היסוד דאימא במוחי הז"א נק' אוריא דכיא והטעם שקורא עתה ליסוד אימא אוריא דכיא הוא מפני שעובר בה טיפת החסד דאוריא דכיא דאבא לכן נק' גם היא אוריא דכיא עד דלא אשתקע ברישא דז"א להיות לו בחי' דעת ומ"ש ג' רוחין דכלילין בג' הוו שקיעין הוא בחי' עיבור הא' דז"א הנק' רוחא דכיא וכשהיה במעי הבינה היו סוד ו"ק כלילין בג' וזהו אמרו שקיעין ואח"כ נעשה בן עשר ספירות (זהר הרקיע).

221 יסוד אבא (רח"ו).

222 נהירין (דפ"ו).

223 נצח הוד יסוד דז"א נעשו שלשה מוחין בנוקביה ושלשה מוחין דזעיר אפין נעשו מנצח הוד יסוד דאימא וכמו שהיסוד דזעיר אפין נקרא אמא דכיא כך נקודת ציון של הבינה נקראת אוריא דכיא והיא בחינת היסוד שבה ולשון אוריא דכיא זה תמצאהו פעמים הרבה בס' הזהר בשתי האדרות. וכאשר נקודת ציון שהיא היסוד של הבינה נכנסת ומתלבשת ונשקעת תוך גולגלתא דז"א אז נעשה לזעיר אנפין בחינת הדעת וזכור כלל זה. וזמ"ש עד לא אשתקע אוריא דכיא כלומר טרם שנכנסו נה"י דאימא להיותם בבחינת מוחין ברישא דזעיר אפין להאיר שם אשר אז נכנסה גם כן אוריא דכיא דאימא גו רישא דז"א ונשקעה בתוכו. יאמר כי טרם היות הדבר הזה היה עדין הזעיר אנפין בגו מעהא דאימא כי בהיות זעיר אנפין בסוד העיבור. ולכן אבנין נקיבין הוו סתימאן כלומר כי בהיות זעיר בסוד העיבור גם נוקביה הנקראת מלכות היתה שם עמו גם כן. והנה המלכות הנקראת אבן בסוד משם רועה אבן ישראל. ובסוד אבן מאסו הבונים. ואעפ"י שבפ' כי תשא ברעיא מהימנא אמרו אבנא למשקל בהדא איהי יו"ד עכ"ז פירושו הוא על המלכות הנקראת גם היא יו"ד תתאה. וכבר ידעת כי כל האורות העולין מתתא לעילא הם בחינו' אורות נקבות. וזהו סוד האור שאנו מכנים וקוראין אותו בשם אור המקיף והבן זה מאוד בסוד נקבה תסובב גבר. וזה האור המקיף הוא הנקרא אבנין ואמר כי זה האור הנקרא בשם אבנין היה אז האור סתום וסגור בתוכם לפי שאלו הם בחינת מיין נוקבין תתאין ואז לא היו יכולין לעלות כי האור המקיף הם סוד בחינת מיין נוקבין והבן זה (שער מאמרי רשב"י). גבורות שבאימא (רח"ו).

224 ז"א (רח"ו).

225 פירוש כי כמו שביארנו שהמלכות היתה שם בסוד העיבור כמו כן זעיר אפין היה בעיבור שם. והיה בבחי' תלת דכלילן בתלת וכמו שבארנו בכמה מקומות בסוד תלת כלילן בתלת מה ענינו. ושם הודעתין כי אז היה בסוד ו' זעירא שבתוך הה"א ראשונה והוא תלת ניקודין שמתחלקת אות ו' הזאת רישא וסופא ואמצעיתא כזה: ואז היו שקועים בתוך הבינה (שער מאמרי רשב"י). שלא נבררו (רח"ו).

226 מיין נוקבין (רח"ו).

227 חסד (רח"ו).

228 פירוש זה יובן במ"ש בפ' אחרי מות בדף מ"ז ע"ב תאנא אתחברת ה"א עילאה ברחימותא כו' אתיא חסד ופריש לון ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיא כו'. והענין הוא כי המיין נוקבין אשר הם סוד אור המקיף כנז'. והם בסוד מתתא לעילא ולכן נפקו גזעין מתחות לעילא ואז אתא חסד ופריש לון בסוד הנסירה והחזירם אפין באפין. וזמ"ש ומיין סתימן תחות נוקבי שהם המיין נוקבין הנז' שהיו אז סתימין עדיין ולא היו מעלין מיין נוקבין. אתהדרו לאתרייהו על ידי ע"ב אתוון שהוא סוד ע"ב אותיות שנקרא חסד שהוא בגמטריא ע"ב והוא אשר העלה אותם למעלה בבחי' אפין באפין. ובתחילת ביאור אדרת האזינו יתבאר היטב התוספתא הזאת בענין זעיר אפין כאשר הוא תלת כלילן בתלת. גם במה שביארנו בכונות ק"ש שעל המיטה יתבאר לך כי אוריא דכיא הוא בחינת היסוד והדעת של חכמה אשר הורישו אל הבינה בביאה ראשונה לעשותה כלי ע"ש (שער מאמרי רשב"י).

אבני²²⁹ תחות צרורא²³⁰ דהו חקיקן [נ"א חקיקן] ואתכנפו²³¹ דרגין ואתעבידו כנופיא חדא וס"א אתפלג ואתעבידו כנופיא חדא:

תרגום: "ויסע מלאך האלהים וגו'". משנה: טרם שנשקע (נ"א שנמצא) האויר הטהור, ולא מאירים. האבנים הנקובות היו סתומות. שלש רוחות שכלולות בשלש היו שקועות, ומים סתומים תחת הנקבים, בשבעים ושתים אותיות חזרו למקומם אותם אבנים (נ"א דורות) אחר שבעים ושתים דרגות. וכן שלש פעמים התבקעו ונגקבו האבנים תחת צרור שהיה חקוק, והתכנסו הדרגות ונעשו כנוס אחד (נ"א נחלק ונעשו כנוס אחד).

(יג) עי' זהר ח"א טז ע"ב: יהי אור (בראשית א ג) כל מה דנפק ברזא דא נפק יהי על רזא דאבא ואימא דאיהו י"ה ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה²³² למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא [אור] ויהי אור אור דכבר הוה אור דא רזא סתימא²³³ אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא²³⁴ בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה דהא אין סוף בקע מאורא דיליה²³⁵ וגלי האי נקודה י²³⁶ כיון דהאי י אתפשט מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אור סתימא כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי²³⁷ כיון דאתפשט נפק ואיהו הוה אור דאשתאר²³⁸ מאור²³⁹ והיינו אור דכבר הוה והא קיימא נפק ואסתלק [ואתגניז] (ואתגניד) ואשתאר²⁴⁰ חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורח גניזו²⁴¹ בההיא נקודה מטי ולא מטי נהיר ביה באורח נקודה קדמאה²⁴² דנפק מניה ובגין כך כלא אחיד דא בדא²⁴³ נהיר בהאי ובהאי²⁴⁴ [סליק] כלא סלקין ואתאחדן ביה²⁴⁵

– מאיר התיקון –

²²⁹ פי' הגבורות של אימא הנק' אבנים אחר שבראו ע"ב מיני מים מאבא אליה אזי גלו הארתם וז"ש אתבקעו ואתנקיבו אבני, ואע"פ שכבר אמר לעיל אבנין נקיבן ומהו שאמר ואתנקיבו אבני דמשמע השתא הוא דאתנקיבו אינה קושיא שע"י ריבוי האור היוצא ומתגלה מהם נתרחב הנקב כמ"ש הרב ביסוד דאימא שע"י ריבוי האור היוצא ממנו נתרחב וכו' (מ"מ).

²³⁰ הוא יסוד דאבא שבו כלולים כל האורות ומשם חקיקתם בסוד כולם בחכמה עשית, וז"ש תחות צרורא דהו חקיקן שמשם חקיקתם. ואי גרסינן "דאיהו חקיק" דהיינו הך שאבא הוא חקק כל האורות (מ"מ).

²³¹ פי' ע"ב דרגין הנז' שהם ע"ב מיני מים שהם טיפת אבא נתקבצו כולם בתוך אימא בע"ב גשרים שבה כמש"ל בשם הרב (מ"מ).

²³² שהוא [אותיות] מוחא דז"א, נקרא ג"כ שירותא ונקודה קדמאה (רח"ו). מן הראוי שאז"א יהיו למעלה במקום חו"ב דא"א ולא במקום זרועותיו (ע"ח שער רפ"ח פרק ב) שהרי במקום זה הם נמשכים ומתהוים כמש"כ כאן (ביאורים ח"ב צ ע"ב), ועי' בבהגר"א על ספד"צ יג ע"ג ד"ה היינו דכתיב.

²³³ עי' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כה סימן ד' (קי ע"א) (לש"ו). עי' הדע"ה ח"ב סה ע"ג, ועי' עוד קי ע"ד, וכן עי' הקדו"ש סב ע"א, וכן עי' כללים ח"א נו ע"ד, נו ע"א, צא ע"ב, ועי' עוד כללים ח"א קא ע"א וע"ב, קיא ע"א, ח"ב כט ע"ד ול ע"א. ועי' בבהגר"א על ספד"צ ה ע"ב ד"ה ואמר אזדכך.

²³⁴ והוא בחינת חכמה אבא היוצא מאורא עלאה (כללים ח"א קב ע"ב) והוא העולם דקו וצמצום (הקדו"ש טז ע"א). מכאן ראה לכך ששורש כל שפע הוא באורא (בהגר"א על ספד"צ טז ע"ג ד"ה ז"ש אתיחד). אור הוא דבר שאורו בא ממקור אחר, כגון אור השמש וכיוצא בו, אמנם דבר המאיר בכח עצמו אינו נקרא אור (בהגר"א על תז"ח נ ע"א).

²³⁵ כתר (ביאורים ח"א פ ע"ג).

²³⁶ חכמה (רח"ו).

²³⁷ נח סה ע"ב (הערת הזוהר). עי' לעיל טו ע"א ונח סה ע"א. עי' כללים כלל טו ענף ח' באריכות, וזהו כעניין "רצוא ושוב" שלעולם אינו מסתלק לגמרי (הקדו"ש סד ע"ג) ועי' ע"ח שער אח"ף פרק ב'. זהו כעניין "רצוא ושוב" שאין יכולת להשיגו (בהגר"א על ס"י ט ע"ד).

²³⁸ ת"ת בבניה (רח"ו).

²³⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב, ותיקו"ז כ ע"ב, שהי' הוא שמאיר, והאור נשאר למעלה. וכן הוא בפירוש בב"ע לג ע"א ע"ש. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פ ע"ג, ובבהגר"א על תז"ח יט ע"א ד"ה בגין דאית, יהל אור ח"א ח ע"ג, ועי' הקדו"ש סב ע"א ודע"ה ח"ב לא ע"א.

²⁴⁰ עי' דע"ה ח"ב קי ע"א.

²⁴¹ יסוד שלו (רח"ו).

²⁴² יסוד אבא (רח"ו).

²⁴³ פי' חכמה בבניה (רח"ו).

²⁴⁴ "כד" נוסף בדפ"ו.

²⁴⁵ כלומר במו"ס (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו).

תרגום: "יהי אור", כל מה שיצא בסוד זה יצא. "יהי" על סוד של אבא ואמא, שהוא י"ה, אחר כך חזר לנקודה הראשונה להיות ראשית להתפשט לדבר אחר, "אור". "ויהי אור", אור שכבר היה. אור זה סוד סתום, התפשטות שהתפשטה ונבקעה מסוד של סתר האויר העליון הסתום. בקע בתחילה והוציא נקודה סתומה אחת מסוד שלו, שהרי אין סוף בקע מאויר שלו וגילה נקודה זו י'. כיון שי' זו התפשטה, מה שנשאר נמצא אור מאותו סוד של אותו אויר סתום. כשנמצאה ממנו נקודה ראשונה, י' התגלתה אחר כך עליו הגיע ולא הגיע. כיון שהתפשט יצא, והוא הוא האור שנשאר מאויר, והיינו אור שכבר היה, וזה עומד. יצא והסתלק ונגנז, ונשארה נקודה אחת ממנו שתהיה מגיעה תמיד בדרך גניזות באותה נקודה, מגיע ולא מגיע, מאיר בו בדרך נקודה ראשונה שיצאה ממנו, ולכן הכל אחוז זה בזה, מאיר בזה ובוזה, כשעולה, הכל עולים ונאחזים בו.

(יד) עי' זהר ח"א א ע"א: רבי חזקיה פתח²⁴⁶ כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה²⁴⁷ בין החוחים מאי²⁴⁸ שושנה דא כנסת ישראל (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה²⁴⁹ דאיה בין החוחים אית בה סומק וחיור אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי מה שושנה אית בה תליסר עלין²⁵⁰ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אוף אלהים דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה

תרגום: רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונין] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

(טו) עי' זהר ח"א צב ע"ב: תא חזי לילה דינא בכל אתר והא אוקימנא מלי והכי הוא ודאי והא אתער קמי דרבי שמעון אמר ההוא ינוקא בריה דההוא גברא אי הכי אמאי כתיב (תהלים קיט סב) חצות לילה אמר [ליה] הא אתמר בפלגות ליליא מלכותא דשמיא אתערת אמר אנא שמענא מלה אמר ליה רבי אבא אימא ברי טב דהא [מלה] דפומך קלא דבוצינא להוי אמר אנא שמענא דהא לילה דינא דמלכותא²⁵¹ איהו ובכל אתר דינא הוא²⁵² והאי דקאמר חצות בגין דינקא בתרי גווי

– מאיר התיקון –

²⁴⁶ הצינור של מעלה (הדרת מלך).
²⁴⁷ פנחס רלג ע"ב, ופ' תשא קפט ע"ב (הערת הזוהר). כתב האריז"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לזי ומעטי את עצמך, והיא מסתרת בראש הבריאה ולכן נקרא אסתר (מ"מ).

²⁴⁸ מאן (דפ"ו).
²⁴⁹ עי' פת"ש נתיב אבי"ע פתח כו וז"ל, נוקבא מסוד תרע"א דגילופי אדנ"י שיוודת בבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת הזהר, ובה התחילה התורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תתאה, והוא התחלת אורייתא דבריאה.

²⁵⁰ הם י"ב שבטים והוא הכוללן וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רח"ו).

²⁵¹ עצמות הלילה ולא כמו שאמרתם שהיא מתעוררת מחצות לילה (אור יקר). פי' היא לאה שיש בה דינים גם היא (מ"מ).

²⁵² ובחצות לילה הראשונה אין צריכים לראיה שהיא דין דהא פשיטא שסתם מידת המלכות היא דין מפני שעיקר יניקתה מן הגבור המשם אצילותה (אור יקר). קודם חצות נקראת לאה ליל ואחר חצות נקראת לילה שנגדלת מחציו דז"א ולמטה שהוא מקום גילוי החסדים, וזהו פי' חצות לילה שלוקחת גם חצי התחתון דז"א ואז נקראת חצות לילה, ובוזר יבואר שמחדש היניקא, שחצות היא לאה ומפרש הטעם בגין דינקא בתרי גווי בדינא ובחסד, פי' כשהיא מהחזה ולמעלה אז היא דין, לפי שהיא במקום הסיתום ונק' ליל, וכשהיא מתפשטת אפילו בחצי התחתון דז"א שיש בו גילוי החסדים, אז היא חסד ונק' לילה, לפי שלוקחת הארת ה' חסדים וז"ש בגין דינקא בתרי גווי וכו', פלוגתא קדמיתא דינא שהוא חצות הראשון שאז עדיין היא מהחזה ולמעלה במקום הסיתום (מ"מ).

(חצות) בדינא וחסד וודאי פלגותא קדמיתא דינא הוא²⁵³ דהא פלגותא אחרא [נהירון] (נהירא) אנפאה בסטרא דחסד²⁵⁴ ועל דא חצות לילה כתיב ודאי²⁵⁵ תרגום: בא וראה, הלילה הוא דין בכל מקום, והרי העמדנו את הדברים, וכך הוא ודאי. והרי הערתי לפני רבי שמעון. אמר אותו הילד בנו של אותו האיש, אם כך, למה כתוב "חצות לילה". אמר לו, הרי נאמר שבחצות הלילה מתעוררת מלכות השמים. אמר, אני שמעתי דבר. אמר לו רבי אבא, אמר בני טוב, שהרי דבר פיך יהיה קול הנר. אמר, אני שמעתי, שהרי הלילה הוא דין המלכות, ובכל מקום הוא דין. וזה שאמר חצות, משום שיונקת בשני צבעים (חצות), בדין וחסד. וודאי שהמחצית הראשונה היא דין, שהרי במחצית האחרת היא מאירה פניה בצד החסד, ועל כן חצות לילה כתוב ודאי.

(טז) עי' זהר ח"ב קצז ע"ב: תא חזי כד קיימא שעתא דרעותא קמי קודשא בריך הוא ליחדא רתיכא עלאה וס"א ברתיקא תתאהו למהוי כלא חד²⁵⁶ כדין קלא²⁵⁷ נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים²⁵⁸ וכניש כל אלין קדישין דלתתא וכל אינון רברבין קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הדא הוא דכתיב (שמות לה א) ויקהל משה דא רזא דשמים את כל עדת בני ישראל אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין²⁵⁹:

ויאמר אליהם (שמות לה א) ומאי קאמר (שם ד-ה) זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה (שמות לה ה) אתתקנו כלכון לסלקא עלייכו ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא²⁶⁰ לסלקא לעילא²⁶¹: אפרישו מנייכו אינון יקריין אינון רברבין עלאין²⁶² לסלקא לההיא תרומה רזא דכרסייא קדישא לאתחברא באבהן ונ"א בבעלהו דהא מטרוניתא לא אתחזיא למיתי לבעלה אלא באינון בתולתן עולמתהא²⁶³ דייתון עמה²⁶⁴ ומדברין לה עד דמטת לבעלה כמה דאת אמר (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה²⁶⁵ וגו' וכל כך למה למיתי לאתחברא בבעלה:

תרגום: בא וראה, כשעמדה שעת רצון לפני הקדוש ברוך הוא ליחד המרכבה העליונה (במרכבה התחתונה) להיות הכל אחד, אז יצא קול מאותו מקום עליון קדוש שנקרא שמים, וכנס את כל אותם קדושים שלמטה, וכל אותם גדולים קדושים ומחנות העליונים, להיות כולם מזומנים כאחד. זהו שנאמר "ויקהל משה", זה סוד של שמים. "את כל עדת בני ישראל", אלה הם שנים עשר מחנות עליונים קדושים.

"ויאמר אליהם", ומה אמר, "זה הדבר וגו', קחו מאתכם תרומה. התקנו כולכם להעלות עליכם ולשאת עליכם כבוד הכסא הקדוש לעלות למעלה.

הפרידו מכם אותם נכבדים, אותם גדולים עליונים להעלות את אותה תרומה, סוד הכסא הקדוש, להתחבר באבות (בבעלה), שהרי המלכה אינה ראויה לבא לבעלה אלא באותן בתולות

– מאיר התיקון –

²⁵³ שכן דרכה להקדים לשמאל כדאמרינון צפונית מערבית (אור יקר).
²⁵⁴ מפני שהיא נוטה נגד אור היום והיינו לבנה שחציה מאירה וחציה חשוכא (אור יקר), היינו אחר חצות שמתפשטת מהחזה ולמטה במקום גילוי החסדים ואז נקראת לילה (מ"מ).

²⁵⁵ פי' השתא א"ש הכתוב שאומר דוד ללאה אתה שמתפשטת בחצי התחתון דז"א ובזה אתה נק' לילה אקום להודות לך כדי לגרום זווג יעקב ולאה וזהו מה שחידש הינוקא ולכך ר' אבא שוי ידוי ברישיה וברכיה על זה הסוד (מ"מ).

²⁵⁶ פי' לזווג ז"וין יחד שהם חג"תם הנזכר (מ"מ).
²⁵⁷ פי' בינה רומזת לזעיר שרצונה לעשות זווג ז"וין יחד ואז זעיר אומר קחו מאתכם וכו' והוא משה שהוא זעיר (מ"מ).

²⁵⁸ פי' זעיר (מ"מ).
²⁵⁹ י"ב נושא הכסא (רח"ו). ר"ל דהן בני ישראל, י"ב שבטים בני ישראל דלעילא (בהגר"א על תיקר"ז צה ע"ב).

²⁶⁰ פי' מלכות שהיא כסא עליהם (מ"מ).
²⁶¹ פי' ליחדה עם בעלה וז"ש תחלה כד קיימא שעתא דרעותא קמי קב"ה ליחדא רתיכא עילאה שהם חג"תם שהכוונה היא לייחד מ' עם בעלה (מ"מ).

²⁶² כי אע"פ שיש כמה שרים תחיהם עכ"ז הם הנושאים ולא אחרים (רח"ו).
²⁶³ עי' לעיל קפט ע"ב (לש"ו). פי' י"ב הנזכר (מ"מ).
²⁶⁴ והיא משלמת ל"ג (בהגר"א על תיקר"ז צה ע"ג).

²⁶⁵ כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאיה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצז ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

עלמותיה, שיבואו עמה ומנהיגות אותה, עד שמגיעה לבעלה, כמו שנאמר "בתולות אחריה
 רעותיה וגו'". וכל כך למה, כדי לבוא להתחבר עם בעלה.

(יז) עי' זהר ח"א רמב ע"א: דבר אחר בנות ירושלים אלין תריסר שבטין דתנינן ירושלים על
 תריסר טורין קיימא ומאן דאמר על שבעה לא קאמר לאשלמא שלימו ואף על גב דכלא חד דאית
 שבעה²⁶⁶ אית ארבעה²⁶⁷ ואית תריסר²⁶⁸ וכלא חד ודאי על תריסר טורין קיימא תלת טורין לסטרא
 דא ותלת טורין לסטרא דא וכן לארבע זווין וכדין אתקרי חיה²⁶⁹ כמה דאת אמר (יחזקאל י טו)
 היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל ואלין אקרון בנות ירושלים בגין דקיימא עליהו ואינון
 סהדי סהדותא למלכא^{270,271} על כנסת ישראל הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ד) שבטי י"ה עדות
 לישראל להודות לשם יהו"ה אמר רבי יהודה²⁷² זכאה חולקהון דישראל דידיעי אורחוי דקב"ה
 עליהו כתיב (דברים יד ב) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך ובך בחר יהו"ה וגו'

תרגום: דבר אחר, "בנות ירושלים", אלו שנים עשר שבטים, ששנינו, ירושלים עומדת על
 שנים עשר הרים. ומי שאמר על שבעה, לא אמר להשלים שלמות. ואף על גב שהכל אחד, שיש
 שבעה ויש ארבעה ויש שנים עשר, והכל אחד. ודאי על שנים עשר הרים עומדת. שלשה הרים
 לצד זה, ושלושה הרים לצד זה, וכן לארבע זויות, ואז נקראת חיה, כמו שנאמר "היא החיה אשר
 ראיתי תחת אלהי ישראל". ואלה נקראות "בנות ירושלים", משום שעומדת עליהן, והן מעידות
 עדות למלך על כנסת ישראל. זהו שכתוב "שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'". אמר רבי
 יהודה, אשרי חלקם של ישראל שיודעים דרכי הקדוש ברוך הוא, עליהם כתוב "כי עם קדוש
 אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' וגו'".

(יח) עי' זהר ח"ב סח ע"ב: בטמירו דטמירין²⁷³ אתרשים רשימו חד דלא אתחזי²⁷⁴ ולא אתגליא
 ההוא רשימו רשים ולא רשים מארי דסכלתנו ופקחין דעיינין לא יכלין למיקם ביה איהו קיומא
 דכלא²⁷⁵ ההוא רשימו²⁷⁶ איהו זעיר²⁷⁷ דלא אתחזיא ולא אתגליא קיימא ברעותא²⁷⁸ לקיימא כלא
 לנטלא מה דנטלא ממה דלית ביה רשימו²⁷⁹ ולא רעותא דלא אתחזי²⁸⁰ (אתחזק):

– מאיר התיקון –

²⁶⁶ פי' ז' היכלות (מ"מ).
²⁶⁷ הם כחב"ד דבריאה שבהם מתלבשים הארת תנה"י דמלכות דאצילות בסוד כסא כמ"ש לעיל
 בסוף פרשת ויגש (מ"מ).
²⁶⁸ יסוד הכל הם ד' חסד גבורה ת"ת מלכות, וכנגדם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, והם ז' והיינו
 סוד התפשטות אלו הד' שבהיכל הרצון בז' היכלות, כעין מה שהם שבע ספירות. וכאשר יתאספו
 יוכללו בד', שהרי מג' אבות יהיו מתפשטין ג' בנים, והמלכות נקודה אמצעית בין ג' לג', ואין זה עיקר
 שלימות אלא שיתקשרו ההיכלות בהיכל הרצון, ויהיה רמז לסוד המלכות עולה ונקשרת בת"ת. ואז
 הם הד' נכללים בג' ג' הם י"ב וענין הכללות הם בסוד נו"ה המשלימים י"ב גבולי אלכסון, והיינו סוד
 י"ב פנים לחיות שכאשר הת"ת בא ב"ב אבריו על המלכות, היא מתעוררת על י"ב פני החיות האלו
 (אור יקר). פי' כמ"ש ששה כלולים בהיכל הרצון, וששה מהיכל הרצון ולמטה (מ"מ).
²⁶⁹ פי' ז' וד' וי"ב סך הכל כ"ג כמנין ח"ה והוא מילוי המילוי דשם ב"ן (מ"מ).
²⁷⁰ דמלכא (אור יקר).
²⁷¹ על כנסת ישראל, שאינה מתקשטת בהם אלא מאורו דווקא, ובהם נראה שסוד הת"ת קושט
 המלכות (אור יקר).
²⁷² שמא גרסינן ר' אבא, או לעיל גרסינן ר' יהודה, ושם אמר ר' יהודה זה כששמע הדברים וזה
 דוחק (אור יקר).
²⁷³ עי' ברית יצחק נה ע"א אריכות.
²⁷⁴ הוא סוד י' דנפיק מאור, י' אור [עי' ח"א טז ע"ב ותיקו"ז לה ע"ב], והוא שרש אבא (יהל אור).
²⁷⁵ כמ"ש בפ' ויקרא דף י ע"ב, א"ל על י' קיימא כלהו ומניה אתבניאו וכו' (יהל אור).
²⁷⁶ פי' רשימו הוא יסוד אבא (זהר הרקיע). ר"ל שאבא הוא י"ד דשמא קדישא והיא קטנה מכל
 כ"ב אתוון להורות שאבא נעלם מאד (רח"ו).
²⁷⁷ כמ"ש בת"ח (נ ע"ג) איהו זעיר ומגו זעירותא דיליה טמיר בסתימו דמעווי ולא ידיע (יהל אור).
²⁷⁸ הוא סוד מצח עתיק שהוא רצון עליון יסוד דעתיקא (זהר הרקיע).
²⁷⁹ הוא אין סוף דאין בו סוד הרשימו הנגלה באבא ולא רעותא הוא יסוד דעתיק שהוא סוד המצח
 (זהר הרקיע).
²⁸⁰ ר"ל שניטל מא"ס ממ"ס כמ"ש בז"ח ה ע"ב את י' סלקא ברעו דמחשבה (יהל אור).

ההוא רשימו בעא לאחפייא גרמיה ועבד ליה לגרמיה לאתטמרא ביה חד היכלא²⁸¹ ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה ומתח ליה במתיחו רב²⁸² וסגיא לכל סטרין אוקיר ליה בלבושי יקר פתח ליה חמשין תרעין²⁸³.

לגו בגו²⁸⁴ אתטמר ואתגניז ההוא רשימו כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא מההוא נהירו נבעין נהורין וניצוצין נפקין²⁸⁵ מאינן תרעין ונהרין כלא²⁸⁶:

ההוא היכלא אתחפייא בשית יריעין²⁸⁷ אינן שית יריעין אינן חמש לגו בגו אינן יריעין קיימא חד ויריעא מרקמא²⁸⁸ בההוא יריעה²⁸⁹ אתחפייא ההוא היכלא מניה אשגח²⁹⁰ וחמי²⁹¹ לכלא:

האי היכלא איהו פקיחא בעיינין²⁹² דלא ניים איהו אשגח תדיר לאנהרא לתתא מגו נהירו²⁹³ דההוא רשימו ההוא סכלתנו²⁹⁴ חכמתא טמירתא בעו דבעותין [ס"א רעו דרעותין] הוי אגניז וטמיר (גניז) ולא אתגליא קיימא ולא קיימא בריך הוא מטמיר דטמירו²⁹⁵ בריך הוא לעלם ולעלמי עד אמן:

תרגום: במכוסה שבמכוסים נרשם רושם אחד, שלא נראה ולא התגלה אותו רושם, רשום ולא רושם. בעלי התבונה ועינים פקוחות לא יכולים לעמוד בו, הוא קיום הכל. אותו הרושם הוא קטן, שלא נראה ולא התגלה. עומד ברצון, לקיים הכל, לקבל מה שמקבל ממה שאין בו רושם ולא רצון שלא נראה.

– מאיר התיקון –

²⁸¹ היינו אמא שנכנס יסוד אבא בגווה (זהר הרקיע).

²⁸² הוא ה' עלאה אתפשטותא דהאי ראשית שמקודם בצורת י' זעירא (יהל אור).

²⁸³ הוא פתיחת הה' וכלילתה בי' (יהל אור).

²⁸⁴ חכמה שנגנז בה והוא סוד נקודה האמצעית של ה' כמ"ש בפרשת תצוה קפ ע"ב (יהל אור).

²⁸⁵ פי' נהורין הם ה"ח ה"פ אור דיום א' וה"ג נק' ניצוצין וה"ח ביסוד אבא וה"ג ביסוד אימא והם ה' תרעין כל א' כלול מי' הרי נ' תרעין דאימא הה"ג ואח"כ מתלבש יסוד אבא ביסוד אימא ונכנסין בז"א ונותנים לו ה"ח הם היריעות והם ה' והם ו' כי באמת הם אינם מתפשטים מחסד עד הוד כל א' נוטל א' ויסוד נוטל אח"כ כולם והיא היריעה הששית אבל באמת אינם בחשבון חסדים הנפרדים בגו אינן יריעין קיימא חד מרקמא הוא סוד חסד שבאמא שהוא כולל כל ה"ח ומחלקם על הסדר לכל מדה בסוד יומם יצוה ה' חסדו ואמר מרקמא כי אין דומה חסד שבחסד אל חסד שבגבורה וא"כ יש בה גוונים הרבה וזהו שאמר מרקמא (זהר הרקיע).

²⁸⁶ זריק ניצוצין כו' - בינה, שמשם בוצינא, דזריק ניצוצין כידוע. שסוד נהורין וניצוצין, נהורים בחכמה, וניצוצין בבינה, שהן אורא ובוצינא (גר"א בתיקו"ז א ע"א).

²⁸⁷ היכל הזה הוא הבינה "ואתחפייא בשית יריעין" הם מחסד ועד יסוד דזעיר אפין, כנודע כי בינה עלאה נגזת תוך בינה דזעיר אפין, ומשם ולמטה עד היסוד יש שית יריעין, והם סוד אות ה' ראשונה הנגזת גו אות ו' הנקראת שית יריעין ודע כי החסד יש בו מציאות אחד אשר על שמו נקרא יומם ונתבאר בפרשת אמור שהוא משום דאזיל עם כולוהו יומין. פירוש כי הוא מתפשט בכל שאר החמשה ספירות אשר למטה ממנו כי הם אינם יכולים לקבל הארה עליונה אם לא באמצעות החסד הזה הנמשך ואזיל בכולוהו. ונמצא כי הם שית חסדים שהם שית יריעין הנז'. אבל הראשונה מכולן כולה חסד ואינה נכנסת במספר עמהם אבל החמשה ספירות אחרות יש בהם מציאות החסד ואינן חסד גמור אלא שבתוכן מתלבשין חמש יריעין דחסד כנז'. וזמ"ש אינן שית יריעין אינן חמש לגו. פירוש כי לגו מהנהו חמש ספירות נמשכין בתוכן ה' יריעות החסד כי הראשונה אינה בכללן לפי שהיא לגו מכולהו חמש יריעין הנז' (שער מאמרי רשב"י, ועי' שם עוד יד ע"ד). הוא ו"ק של בינה סוד הדעת שלה, שהן נ' תרעין וכלילתן ביסוד (יהל אור).

²⁸⁸ הוא בחינת החסד העליון עצמו הנקרא יומם המתפשט לגו מאינן חמש. וטעם היותה נקראת מרקמ' הוא לפי שהיא הנותנת ציור וגוון לכל החמש ספירות אשר תחתיה ולכן נקראת מרקמא. רוצה לומר נותנת כח ציור וריקום וגוון בה' ספירות שתחתיה. והנה זו היריעה המרקמא היא היותר סמוכה אל הבינה והבינה אתחפייא בגו האי יריע' מרקמא וזמ"ש בההיא יריעה רוצה לומר המרקמא אתחפייא ההוא היכלא שהיא הבינה שנחפית ומתלבשת בתוך זו היריעה הפנימי' שבכולן. ועיין לקמן בפ' תרומה דף קל"ט ע"א ובפ' אמור דף קג ע"ב (שער מאמרי רשב"י).

²⁸⁹ הוא לבוש יקר הנ"ל (יהל אור).

²⁹⁰ בסוד נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, וכמ"ש שם ועביד טיבו לכלא דאפיק מזונא לכולא ונהיר לון (יהל אור).

²⁹¹ וחמא (דפ"ו).

²⁹² דעיינין (דפ"ו).

²⁹³ הוא סוד אורא כנ"ל (יהל אור).

²⁹⁴ הוא חכמה שלא ידע אנוש ערכה ועי' בס"א ה ע"א [ז"ח א ע"א] אלין ט' סמכין כו' סלקין גו מחשבה כו' (יהל אור).

²⁹⁵ ר"ל מכתר (יהל אור).

אותו הרושם רוצה לכסות את עצמו, ועושה אותו לעצמו להטמין בו היכל אחד. אותו היכל מוציא אותו מעצמו, ומותח אותו במתיחה גדולה ורבה לכל הצדדים, מכבד אותו בלבושי כבוד, ופותח לו חמשים שערים.

לפני ולפנים נטמן ונגנז אותו רושם, כיון שנגנז בו ונכנס לתוכו מתמלא באור. מאותו האור נובעים אורות וניצוצות יוצאים מאותם השערים ומאירים הכל.

אותו היכל מכוסה בשש יריעות, אותן שש יריעות הן חמש. לפני ולפנים מאותן יריעות עומדת יריעה אחת רקומה, ובאותה היריעה מתכסה אותו ההיכל ממנו משגיח ורואה הכל.

ההיכל הזה הוא פקחת העינים שלא ינום, הוא משגיח תמיד להאיר למטה. מתוך האור של אותו הרושם אותה תבונה חכמה, נסתרת רצון הרצונות (בקשת הבקשות) היה גנוז וטמון ולא התגלה, עומד ולא עומד, ברוך הוא מהמכוסה שבמכוסים, ברוך הוא לעולם ולעולמי עד אמן.

(יט) עי' זהר ח"ב קכו ע"ב: והוא נהירו דאיהו עדונא לעדונא סתים אתקיימו (ס"א אתרקיימו) ואשתכללו²⁹⁶ ביה שית רשימין דלא ידיעין בר לההוא נהורא דקיק כד עאל²⁹⁷ לאתגנזא עדונא בעדונא נהיר בנהירו:

והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו ודחילא (דחילו) ואמתני ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא דנהיר לכל עלמין עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית רבוא אלף דאינון דיירין וחילין ומשיריין²⁹⁸ עלאין:

תרגום: ואותו אור שהוא עידון לעידון, נסתר, התקיימו ונתקנו בו ששה רישומים שלא ידועים, חוץ מאותו אור דקיק, כשנכנס להגנז עידון בעידון אור באור.

והאור הזה שיוצא מתוך האור הדקיק, הוא מפחיד ואימתני ותקיף יותר, וזה התפשט ונעשה עולם אחד שמאיר לכל העולמות. עולם נסתר שלא ידוע כלל, ובתוכו דרים שש רבוא אלף של אותם דיירים וחילות ומחנות העליונות.

(כ) עי' זהר ח"א כ ע"א: ויעש אלהי"ם את שני המאורות הגדולים²⁹⁹ (שם טז) ויעש רבוא ותקונא דכלא כדקא יאות את שני המאורות הגדולים בקדמיתא בחבורא חדא רזא דא שמא שלים³⁰⁰ כחדא יהו"ה אלהי"ם אע"ג³⁰¹ דלא איהו באתגליא אלא בארץ סתים הגדולים³⁰² דאתבריא [נ"א דאתבריא] בשמא דא כדא³⁰³ לאתקרי בהו שמא דכלא מצפץ מצפץ³⁰⁴ אלין שמהן

– מאיר התיקון –

²⁹⁶ ונוטה שמים כיריעה כיריעות שלמה, ואינון חמש ואינון שית והוא דעת עליון דלא אתגלי כלל רק דבוק לי"ד בלבד, קו ימין (יהל אור).

²⁹⁷ ידוע שאותיות עליונים כאשר מתפשטים למטה נשאר העליון במקומו וזהו י"ד הראשון (יהל אור).

²⁹⁸ ג' דרגין חב"ד, י"ד וב' קוין (יהל אור).

²⁹⁹ שנכללת הבריאה באצילות (ביאורים ח"א עט ע"ד).

³⁰⁰ עי' דע"ה ח"א פא ע"א, ח"ב מז ע"ד.

³⁰¹ שלא אמר הכתוב בהדיא שז"ן נקראים ה' אלקים אלא מדקאמר המאורות הגדולים משמע שנקראו שמא שלים ה' אלקים (מ"מ).

³⁰² את שני המאורות כו' אלא בארץ סתים הגדולים כו'. כמ"ש בע"ח (שי"ג פ"א) דב' הפאות הן שרשי ז"ן, והן ב' שמות הנזכרים כאן, שהן בחילוף ה', ומלוי אלקים. והן הויה אלקים ביחד, שבאין כ"א בב' שמות שוין. והם בארץ סתים, בחילוף ומילוי, ולמטה מתפרשין הויה אלקים כמו שמפרש והולך. וידוע שג' דרגין אלו, א"א וז"ן, הן פועלין בג' עולמות ב"ע. וכן הן ב' כרובין, בבריאה שוין, ואח"כ מתפרשין, יצירה הו"ה (ע' היכלות דר"י (רבתי פרק ל"ב אות ה') ובפרדס) הקטן, וסנדל אלהים. והן סוד ע"ה טו"ר. ובריאה, אע"פ שנגד אצילות היא ע"ה, אלקים, נגד עולמות שלמטה ממנה היא בכלל שלמעלה, כי היא באחדות עם אצילות, כי היא נגד אצילות, בינה נגד אבא, והן לא מתפרשין, והיא ה' אחרונה שבשם, כמ"ש בס"ד בפ"ג (כח ע"ב). וכן נקרא מט"ט וסנדל, יום ולילה שבהן מקננין ז"ן (יהל אור).

³⁰³ כיון שיונקים משני פאות דא"א אזי נקראים בשם אחד זה כזה, ששניהם מצפ"ץ, ואינם זה הו"ה זה אלקים, כי זהו בחי' מאור הגדול ומאור הקטן (מ"מ).

³⁰⁴ עי' ע"ח שער א"א פרק יא. עי' תיקו"ז טז ע"ב שהשם מצפ"ץ מרמז למט"ט, וכן ע"ש בגר"א קז ע"א שזה בבחינת עולם היצירה.

עלאין דתליסר מכילין דרחמי³⁰⁵ הגדולים אלין אתרביא³⁰⁶ וסלקין לעילא בגין דאינון עלאין מרזא עלאה³⁰⁷ וסלקין לתועלתא דעלמא לאתקיימא בהון עלמין כגוונא דא שני המאורות³⁰⁸ תרוייהו כחדא סליקו ברבותא חדא:

תרגום: "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים", "ויעש" רבוי ותיקון של הכל כראוי. "את שני המאורות הגדולים", בהתחלה [היו] בחבור אחד. סוד זה השם השלם יחד הוי"ה אלהים, אף על גב שאינו בגלוי אלא בדרך סתום. "הגדולים" שנבראו (שנתגדלו) בשם זה כזה להקרא בהם השם של הכל. מצפ"ץ מצפ"ץ אלו שמות עליונים של שלש עשרה מדות הרחמים. "הגדולים", אלו התגדלו ועולים למעלה, בגלל שהם עליונים מסוד עליון, ועולים לתועלת העולם שבהם מתקיימים העולמות. כדוגמת זה "שני המאורות", שניהם כאחד עולים בגדלות אחת.

(כא) עי' זהר ח"ב רכב ע"א: פתח ואמר (תהלים מח ג) יפה נוף³⁰⁹ משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא³¹⁰ עלמא³¹¹ אשדי חד אבנא³¹² יקרא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא אחדא דההוא אבנא³¹³ נעיץ גו תהומי ורישא אחרא לעילא וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה עלאה³¹⁴ דקיימא באמצעיתא דעלמא ומתמן אתפשט³¹⁵ עלמא לימינא ושמאלא וכלל סטריין ואתקיים³¹⁶ בההיא נקודה אמצעיתא וההיא אבנא³¹⁷ אתקרי שתיה דמנה אשתיל עלמא לכל סטריין תו³¹⁸ שתי"ה ש"ת י"ה קודשא בריך הוא שוי לה³¹⁹ למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא בתלת גוויין אתפשטת ארעא סחרניה דההוא נקודה

– מאיר התיקון –

³⁰⁵ ב' הפאות שהם מצפ"ץ הם משפיעים ב"ג ת"ד שהם י"ג מכילין דרחמי שתחלתן מא"ל רחום וחנון, ולכן נזכרו ב' הוי"ת קודם א"ל רחום וכו' כי ב' ההוי"ת ההם הם ב' שמות מצפ"ץ שהם ב' הוי"ת באתב"ש (מ"מ).

³⁰⁶ פי' ב' שמות הם נגדלו ונתוסף בהם אור גדול (מ"מ).

³⁰⁷ מא"א (מ"מ).

³⁰⁸ הם זר"ן שיצאו מהם (מ"מ).

³⁰⁹ הרמ"ל כתב כי הכלה בלשון יון נינפי [עי' ר"ה כו ע"א] ויפה נוף ר"ל כלה יפה וירכותיה ויסודיה נקרא ירכתי צפון וקרית מלך רב כי היסוד בא אל הבית והוא מלך רב ולכן נקרא צבאות (רח"ו), בזה מובן המאמר הזה (מ"מ).

³¹⁰ הוא אימא [עילאה] (רמ"ז).

³¹¹ פי' עו"הז (מ"מ). הוא זעיר בעל ו"ק העליונים שהוא עלמא דכורא. ועיין בפרשת ויחי רל"א ע"א ששם יש מעין מאמר זה ופירושו בזה הרקיע שלי, ע"ע. וכשרצה לבנות עולמות ב"ע אז "אשדי חד אבנא" וכו', ה"ס מלכות שהיא תחת יסוד אי' שבחזה זעיר והוא ממש תחת כסא הכבוד, ומלכות זו נקראת אבן, כי היא ב"ן ומתחבר לה הא' דוא"ו דשם ס"ג או א' דאה"ה והכל עולה למקום אחד ואז היא אב"ן. וגם ידוע שאות א' עניינה יו"י, ואם תמלא יו"ד וא"ו יו"ד הרי אב"ן, ושם למעלה אבן יקרא אבן ספיר שמקבלת מאור או"א שמתגלה שם, שהם י"ה וי"ד פעמים ה"י ש' ויפ"ה נ' הרי ספ"ר, אבל בצדה התחתון היא עפ"ר העולה גם הוא כן. וכשרצה ה' לבנות עולמות הנוק' שהם ב"ע המשיכה אורה משם עד תהומא, שה"ס יסוד מלכות הבריאה הנקרא לבנת הספיר, ונמצא שגם זה סוד י"ה דהיינו אצילות ובריאה שהם י"ה דהוי"ה (רמ"ז).

³¹² פי' חלק מהמ' הנקרא כסא וז"ש מתחות כורסי יקריה וזוהי אבן השתייה ושקע עד תהומא התהום שבעו"הז וראשה העליון הוא למעלה בבה"מק (מ"מ).

³¹³ ור"ל שהיא תופסת שני עולמות בהתפשטותה (רמ"ז).

³¹⁴ מוסגר בדפ"ק. הוא יסוד אי' שהיא באמצע זעיר שהוא עלמא הנז"ל (רמ"ז).

³¹⁵ לגדולה וגבורה (רמ"ז).

³¹⁶ שכן שם [יסוד אי'] סוד לב זעיר. ונאמר (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה, וידוע שכל יסוד נוק' קרוי נקודה (רמ"ז).

³¹⁷ עתה מדבר בהתפשטות מלכות למטה ואמר שנקרא שתיה, ויש לפרשו באחד משני פנים, האחד מלשון שתיה ממש וכענין באר מרים שהיתה אבן אחת וממנה ישתו כל ישראל, וכמ"ש בפרשת ויחי רל"א ע"א ולזמנין נבעין מיניה מיא ואתמליין תהומי, וה"ס מ"ן שלה. והאופן השני הוא מלשון (תהלים יא, ג) כי השתות ירסון, שר"ל יסודות, וכמו כן היא יסוד כל עלמא דנוק', וזה שכבר אמרנו שהיא מתפשטת עד סוף הבריאה. ואמנם שני עולמות יצירה עשיה הם בעו"הז התחתון, דהיינו היצירה היא רקיע ארץ ישראל והעשיה דחו"ל כנודע, וכבר ידענו שהיכל לבנת הספיר הוא מכון ומשפיע על היכל קדש הקדשים ששם אבן השתייה התחתונה המעמיקה ונוקבת בראשה התחתון עד התהום, באופן שאור מלכות של בריאה מתפשטת בכל יצירה ועשיה ושורה בקדש הקדשים שסודו פנימיות יסוד מלכות דעשיה (רמ"ז).

³¹⁸ ויחי רלא ע"א (הערת הזהר).

³¹⁹ פי' שת מלשון שומה כמו (בראשית ד, כה) כי שת לי אלהים זרע אחר, וגם פירושו לשון יסוד כמו (ישעיה כ, ד) וחשופי שת, להיות כי הושמה ליסוד העולם, והוא הוא (משלי י, כה) וצדיק יסוד

אתפשטותא קדמאה³²⁰ סחרניה דההוא נקודה כל צחותא וזכותא דארעא קיימא תמן ותמן איהו והאי קיימא לעילא על כל ארעא³²¹ סחרניה דההוא נקודה אתפשטותא תניינא סחרניה דההוא אתפשטותא קדמאה ולא איהו צחותא וזכותא (ולאו) כההוא קדמאה אבל (ו)איהו דקיק וצח בצחותא דעפרא יתיר מכל שאר עפר אחרא אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר

– מאיר התיקון –

עולם, כי מקורה וראשה הוא ביסוד אי' באצילות וסופה ביסוד מלכות בריאה וזו היא העליונה. ועוד משם מתפשטת עד יסוד מלכות דעשיה ועוברת דרך יציר"ה עשי"ה שעולים ש"ת. ובזאת יצדק לשון שומה מפני שזו מושמת לעולם בארץ ליסוד שלה שממנה משוכלל העולם, ולכן שת"ה גי' י"א פעמים אדנ"י, שכן מלכות הבריאה שהיא שם אדנ"י מתפשטת בכל ו"ה שעולים י"א והם ביצירה ועשיה. ואמר ש"ת י"ה, מפני שכל סודה על שם י"ה, שהרי בחזה זעיר ששם ראשה שם מאירים יסודות או"א שהם י"ה, וגם התפשטותה באצילות עד סוף בריאה היינו י' ה' שבשם, ולכן היכל האחרון דבריאה נקרא לבנת הספיר שהיא האבן היקרה הנז"ל. וגם ספ"ר סודו י"ה כנז"ל, וגם יו"ד ה"י וי"ה גי' נ' ועם ג' התיבות יו"ד ה"י י"ה הרי אב"ן. ועוד יו"ד ה"י יו"ד פעמים יו"ד ת' יו"ד פעמים ה"י ש' הרי ש"ת, וזהו ש"ת י"ה. האמנם מן הבריאה מתפשטת עד יסוד העפר ועפ"ר גי' ספ"ר, והנה עפ"ר מלא עי"ן פ"ה ר"ש גי' שת"ה, וגם אר"ץ מלא אל"ף ר"ש צד"י עולה כן, לרמוז שאבן שתיה היא שתילו דכלא, שכל העולם נשתכלל ממנה. ולכן היא לבדה נקראת בשם ארץ שהיא היתה הראשונה להתגלות במעשה בראשית, ואמרו רז"ל למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. וגם סגולת כל העולם כמוסה בה וממנה מסתעפים גידים לכל העולם, וכמו שאמרו רז"ל בקהלת רבתי (ב, ה) ופירשו רש"י בפ' קהלת פסוק (ב, ה) ונטעתי בהם עץ כל פרי, עיי"ש (רמ"ז).

³²⁰ פי' ירושלים כדמפרש (מ"מ).

³²¹ עם היות שנקודת מרכז הארץ על פי יסוד הגלגלים אינה אלא תחת קו האמצעי, עם כל זה הארץ משוקעת במים זנבה הדרומי, וראשה הצפוני גבוה מן המים, בענין שנקודת גליה מן המים אינה אלא ברחוק מן הקו האמצעי לצד צפון, ועם כל זה אין אמצעייתה ארץ ישראל, שהרי ארץ ישראל באקלים הרביעי משבעה אלקמים שיש מן הצפון ועד קו סרטן לבד, ועיקר תשובת דבר זה הוא שאין נטיית שמים וארץ ביושר על נקודת בריאתם, וזה בחכמה גדולה מיוסדת מאת הבורא כדי שתהיה ארץ ישראל במשובח חלק הישוב, ואלמלא עמדה ארץ ישראל בקו האמצעי קו משוה היום היה חומה הרבה וישובה בלתי נאות, והעיקר הוא שינויי הזמנים לפי חלוף התקופות העליונות, והיה הרגש ענין זה בשעות הימים והלילות, ונכר לכל מה שלא יוכר בקו משוה היום, ועוד בחכמה גדולה להראות שאין ישראל וארצם תחת מזל אלא נוטים, והענין שארץ ישראל מכוונת כנגד שער השמים וההנהגה העליונה, והגלגלים מכוונים כנגד החצונים המנהיגים אותם כאמרו ומאותו השמים אל תחתו כי יחתו הגויים מהמה, ולכן יטה תנועת הגלגלים מתנועת הנהגת ארץ ישראל נטיה גדולה קרוב לשלשים ושלוש מעלות יותר משליש הגלגל, כלומר אין לארץ ישראל חלק בגלגול הגלגל עם היותה אמצעית (ביסוד) [ליסוד] הארץ, והיא נקודת המרכז כדמפרש ואזיל, ויהיה הנהגת הגלגלים לכל הארצות צפוניות ודרומיות מערביות מזרחיות זולתי לארץ ישראל לבדה שהיא מכוונת כנגד שער היכל לבנת הספיר, ופתח ההיכל הזה מכוון נקודת אמצעיתו נגד בית קדש הקדשים, ומתפשט כנגד כל ארץ ישראל כדפירשנו לעיל בפרשת תצוה ולהיות סוד פתח היכל לבנת הספיר נקודתו האמצעית מאירה מנקודה אמצעית, ושאר הפתח מאירה מארבע חיות קדושות, ועיקר הוא

נקודה אמצעית כזה. עיקר צחותא וחיבתותא היא נקודת בית קדש הקדשים ששם שכניה יושבת, וכחותיה וחיילי' הם מתפשטין ממלאין לשכות ועזרות וירושלים וארץ ישראל, שהם עשר קדושות כנודע, שכך נקודה זו היא מתפשטת בעשר מדרגות קדושות לכל סביבותיה, ומפני שגבולי פתח היכל לבנת הספיר אינם נפתחים חוץ מארץ ישראל אפילו כחוט השערה, לכך ארץ ישראל היא התפשטות שניה לנקודה אמצעית והיא מקודשת, וממנה ולחוץ אין קדושה אלא גדר הקדושה סותמת, וחצונים שולטים בכל אור המציאות, לכך התפשטות שלישי הוא רשות הרבים שהחצונים שולטים בו, והשרים מנהיגים אותו על ידי הככבים והגלגלים כדפירשנו, אמנם ארץ ישראל רשות היחיד יחידו של עולם שולט בו, ואינו תחת שר או גלגל או מזל חס ושלוש כדפירשנו, וחוץ לחלק השרים ים אוקיינוס דהיינו להראות שאינם חוץ מרשות גבוה אלא סוד הים הגדול ורחב ידים שולט על הכל כאמרו זה הים גדול ורחב ידים שם רמש וכו', עד שפירש חיות טמאות כולם ברשותה, ואין חוץ מרשות זה דבר כלל, ובכח רחמיה זן ומפרנס אפילו אומות העולם מפני שהם צורך לעולם אם לענות את ישראל בגלות עתה שהוא עת צרופם בקליפות, כעין גיהנם לנשמות אומות העולם מלאכי חבלה לגופים, ואם אחר תיקון החצונים וטהרת העולם מהקליפות יהיו לתשמישם של ישראל כאמרו והיו מלכים אומניך וכו', כענין יצר הרע המשמש את הגוף להועילו וכל טוב העולם הזה נמצא ממנו שאין תולדות יוצאות לעולם אלא על ידי יצר הרע, ומעוטו יפה ורובו רע, כך יהיה אומות העולם לישראל אחר תיקון העולם, וזה טעם יש אוקיינוס שהיא המלכות המפרנסת העולם אפילו אלו החצונים, מפני שהם צורך וקיום העולם לעתיד כשיתקיים ביה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' (אור יקר).

מכלהו וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא אשתכח דההוא נקודא קיימא באמצעייתא וכלהו גווינן דאתפשטותא דעלמא סחרניה :

אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא וכל אינון היכלין ועזרות וכל ההוא תקונא דיליה וירושלם וכל מתא משורא ולגו אתפשטותא תניינא³²² כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושה אתפשטותא תליתאה³²³ איהו כל שאר ארעא אתר בי מותבא דשאר עמין וימא דאוקיינוס דסחרא כלא :

והא³²⁴ אוקמוה דרזא דא גווינן דעינא³²⁵ דסחרן לההוא נקודה דאמצעייתא דעינא דאיהו חיזו דכל עינא כגוונא דההיא נקודה דאמצעייתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא ותמן קאים בית קדש הקדשים³²⁶ וארון וכפורת דאינון חיזו דכלא אשתכח³²⁷ ההוא נקודה חיזו דכל עלמא³²⁸ ועל דא כתיב (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו' יפה שפיר³²⁹ ההוא חיזו וחדוה דכלא³³⁰ נוף נופא דאילנא³³¹ דאיהו שפירו דכלא³³² :

תרגום : פתח ואמר "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב". בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, זרק אבן אחת כבדה מתחת כסא כבודו ושקע אותה עד התהום, וראש אחד של אותה אבן נעוץ בתוך התהומות, וראש אחר למעלה, ואותו הראש האחר העליון הוא נקודה אחת עליונה שעומדת במרכז העולם, ומשם התפשט העולם לימין ולשמאל ולכל הצדדים, והתקיים באותה נקודת המרכז, ואותה אבן נקראת אבן השתיה, שממנה נשתל העולם לכל הצדדים. עוד שתי"ה, ש"ת י"ה, הקדוש ברוך הוא שם אותה להיות יסוד העולם ושתילת הכל. בשלשה צבעים התפשטה הארץ סביב אותה נקודה. התפשטות ראשונה סביב אותה נקודה, כל צחות וזכות הארץ שם הם עומדים, ושם הם. וזו עומדת למעלה על כל הארץ סביב אותה נקודה. התפשטות שניה סביב אותה התפשטות ראשונה, אין שם צחות וזכות כאותה ראשונה, אבל היא דקה וצחה בצחות של העפר יותר מכל שאר עפר אחר. התפשטות שלישית היא חשך וגסות העפר יותר מכולם, וסביב זה עומדים מי האוקיינוס שסובב כל העולם. נמצא שאותה נקודה עומדת במרכז, וכל הצבעים של ההתפשטות של העולם סביבה.

התפשטות ראשונה הוא בית המקדש, וכל אותם היכלות ועזרות, וכל אותו תיקון שלו וירושלים, וכל העיר מהחומות ופנימה. התפשטות שניה, כל ארץ ישראל שהתקדשה בקדושה. התפשטות שלישית הוא כל שאר הארץ, מקום בית מושב שאר העמים, וים האוקיינוס שסובב הכל.

והרי פרשוה שסוד זה צבעי העין שסובבים אותה נקודה של מרכז העין, שהוא מראה של כל העין, כמו שאותה נקודת המרכז שאמרנו שהיא מראה של הכל, ושם עומד בית קדש הקדשים וארון וכפורת שהם המראה של הכל. נמצא שאותה נקודה היא המראה של כל העולם. ועל זה - מאיר התיקון -

³²² הוא א"י כולה (מ"מ).

³²³ חוצה לארץ וכדבסמוך (מ"מ).

³²⁴ רכו ע"א (הערת הזהר).

³²⁵ הענין שהעין הוא דמות העולם הגשמי הזה והוא דמות הרוחני כדפירשנו בפרשת יתרו, אמנם נקודה אמצעיית דעינא בת עין שכל הגוונים הם סביבה, ועם כל זה הראות כולו הוא בבת עין שהיא נקודה האמתית ששם סוד הייחוד העליון שסוד אדם נראה שם, דהיינו כתפארת אדם לשבת בית, שהוא סוד אור משם יה"ה פני אדם ודאי היורד למטה ונראה בתוך בת עין שהיא שם אדנ"י בין חייליה, והיינו צרור המור דודי לי בין שדי ילין, ואין הגוונים רואים שאין כח ההשגחה נתן לחיות אלא דווקא מה שהם שואבות מבת עין נקודה אמצעיית (אור יקר).

³²⁶ שהוא קו הבת עין עצמו, וארון וכפורת שבבת עין היינו סוד אישון בת עין שהוא תורה בתוך ארון, וייחוד שני הכרובים הוא ארון ותורה ממש על ידי כפורת ומדת היסוד כדפירשנו כמה דרכים לעיל בכמה דוכתי בפרשת תרומה ובפרשת ויקהל (אור יקר).

³²⁷ כלומר קודם שישכן ארון וכרובים שם היתה נקודה אבל לא היה באותה נקודה אור וראיה, אמנם אחר שישכן שם תורה וארון "אשתכח ההוא נקודה" (אור יקר).

³²⁸ מפני ששכן עליו ענן ה' (אור יקר).

³²⁹ הוא התפארת השוכן שם והיינו "חיזו", כי העין היא השכינה, ואור בה התפארת (אור יקר).

³³⁰ כי אור הבינה הנמשך למטה למלכות הוא התפארת (אור יקר).

³³¹ האילן בעצמו בענפיו הוא התפארת הכולל שש קצוות, גופא דאילנא הוא נקודה אמצעיית שהוא בחינת התפארת עצמה קו האמצעי לשש קצוות (אור יקר). פי' מלכות שהיא נוף דזעיר הנקרא אילנא (מ"מ).

³³² המיפה כל הענפים ומרקם אותם בכל הגוונים שיהיו כל גוון וגוון כלולים מכל הגוונים, והיינו התפארת, משוש כ"ל על ידי היסוד, הארץ שהיא המלכות, והיינו נקודה אמצעיית זו כדפירשנו דהיינו הר ציון (אור יקר).

נאמר "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו'". יפה, טוב אותו המראה ושמתת הכל. נוף, נוף, אילן, שהוא היופי של הכל.

ועי' זהר ח"ב רס ע"א: אגו היכלא דא קיימא (גו) נקודה חדא טמירתא³³³ והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא³³⁴ ואחרא עלאהו וכד שריא רוחא ברוחא כדין עאל דא בדא ואיהו חד ודבקותא חדא ואתרכיב דא בדא למהוי חד כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד זינא בזיניה ווי מאן דארכיב זינא בלא זיניה כאינון בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באחרא דלאו איהו זיניה: תרגום: בתוך ההיכל הזה קיימת נקודה אחת נסתרת, והנקודה הזו היא רוח כנגד רוח אחרת עליונה. וכששורה רוח ברוח, אז נכנסות זו בזו והן אחת ודבקות אחת. ונרכבות זו בזו להיות אחת, כמו העץ הזה שמרכיבים זה בזה והם אחד, מין במינו. אוי למי שמרכיב מין בשאינו מינו, כמו אותם בני אהרן שרצו להרכיב עץ באחר שאינו מינו.

(כב) עי' זהר ח"ב קפט ע"ב: אבל קודשא בריך הוא כל מה דחמי³³⁵ אנ"א דלקא לון לישראל בהאי אחרית הימים ובהאי אחרית הימים יעביד ל³³⁶ (יעביד) נסין ונוקמין דכתיב (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים מאן ראש ההרים דא אברהם סבא³³⁷ כהנא רבא ראש דכלא³³⁸ ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהיה נכון בראש ההרים דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים כוס דברכה אצטריך למהוי מתקנא בימינא³³⁹: ונשא מגבעות³⁴⁰ אצטריך למהוי זקיף ומן פתורא שיעורא דאקרי זרת³⁴¹ (שיעורא דאיהו זרת זקיף מן פתורא) לברכא לקודשא בריך הוא ודא הוא ונשא מגבעות:

– מאיר התיקון –

³³³ ור"ל בתוך היכל ק"ק שם היא טמירתא דאצילות (מ"מ).

³³⁴ פיר' מלכות מקבלת זעיר כדי להזדוג עמו (מ"מ).

³³⁵ (ס"א דמחא) נוסף בדפ"ו.

³³⁶ לון (דפ"ו).

³³⁷ רנב ע"ב (הערת זהר).

³³⁸ הרים הן האבות, וראש ההרים הוא אברהם, וזהו שמפ' קדמאה לשאר ההרים (הגרמ"מ).

³³⁹ הר בית ה' הוא כוס המקבל השפע והברכה, ואיצטריך שיהא בימין, כלומר שיהא נכון בחסד, ויהיה היין שבתוך הכוס והכוס הכל בימין, והיינו השמאל נכלל בימין, והענין שכוס גי' אלקים שהוא ההשגחה, ובתוכה היכולת והרצון, והוא סוד היין, שייך עצמו הוא דין, אך הוא מזוג במים, וצריך שיהיה הכוס והיין הכל בימין, כלומר בידי ישראל, הרצון להם, והדין לאויביהם. וכן לעבודות השם, כוס הוא הלב, ובתוכה היין מזוג במים, יצ"ט ויצה"ר, וצריך שיהיה הכל נתונה בימין דהיינו להתורה, דהיינו לעבוד את ה' באהבה ויראה, יצה"ט ויצה"ר, כמ"ש ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. וכן ציון וירושלים הן סוד הכוס של ברכה, ואצטריך שיהא בימין, דהיינו לישראל שהן נקראין ימין, ובתוכה היין מזוג במים, כלומר חו"ג, ב' מיני השגחות, פנימיות וחיצוניות, ויהא השמאל שהוא החיצוניות נכלל בימין להצטרפות הפנימיות סוד התורה, והן סוד נשמה וגוף, והגוף יהיה להצטרפות הנשמה שהן המצות, שאי אפשר לעשות בלי הגוף ועה"ז, והן עה"ז ועה"ב והבן (הגרמ"מ).

³⁴⁰ קיב ע"ב (הערת זהר). פי' שיהיה הכוס של ברכה נשא מהגבעות, שהגבעות הן סוד נו"ה כמ"ש וגבעות במאזנים שהן תרין פלגי דגופא, והן ג' עדרי צאן הרובצין על הבאר, והשגחה בעה"ז בא על ידם תמיד, לפי שאי אפשר עה"ז לקבל לא החסד הגמור ולא הדין הגמור, אבל לע"ל שלצדיקים יעשה הקב"ה חסד גמור, ולרשעים דין גמור, ויהיה השגחת עה"ז דוגמת עה"ב ממש, לפי שאז עת הגמול, ולכן יהיה הר בית ה' בראש ההרים, שהשגחתה יהיה בחסד הגדול מדת אברהם, וזהו ונשא מגבעות, שעתה יהיה ההשגחה מלמעלה מן הגבעות (הגרמ"מ).

³⁴¹ אצטריך למיהוי זקיף מן פתורא שיעורא דאיהו זרת. זקיף כו'. כמ"ש חז"ל וצריך להגביה מן הקרקע טפח, ומ"ש כאן זרת ובגמרא אמרו טפח, כי זרת הוא סוד נ' שערי בינה כמ"ש בפ' תרומה קעב ע"ב, והן סוד ה' אצבעות דיד בסוד כוס ישועות אשא, והן ה"ג מחסד עד הוד, ועכשיו הוא בראש ההרים, הוא שיעורא דזרת ממש, וז"ש דאיהו זרת ולא אמר שיעורא דזרת, אלא שיעורא דאיהו סוד זרת מסוף הגבעות, והוא עצמו סוד טפח והבן (הגרמ"מ).

[זרת] ומגבעות מאי הוא³⁴² אלא בינה ובין בתולות³⁴³ אחריה רעותיה שיעורא דזרת³⁴⁴ איהו נשא כוס דברכה מגבעות ודאי ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא באחרית הימים איהו³⁴⁵: תוגוס: אבל הקדוש ברוך הוא, כל מה שראה (שהכה) (שהלקה) לישראל, באחרית הימים הזו. ובאחרית הימים הזו יעשה לה נסים ונקמות, שנאמר "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים". מי זה "ראש ההרים". זה אברהם הזקן, הכהן הגדול, הראש של הכל. ומשום שהוא ראש, כוס של ברכה, יהיה נכון בראש ההרים, זה אברהם הזקן, ראשון לשאר ההרים, כוס של ברכה, צריכה להיות מתוקנת בימין. "וְנִשָּׂא מִגְבְּעוֹת". צריך להיות נשא³⁴⁶ מן השלחן שעור שנקרא זרת לברך את הקדוש ברוך הוא, וזהו "ונשא מגבעות".

מה זה זרת. אלא בינה ובין בתולות אחריה רעותיה, שעור הזרת הוא. נשא כוס של ברכה מגבעות ודאי, ועל כן הטוב שיהיה לבן הבכור הזה הוא באחרית הימים.

(כג) עי' זו"ח א ע"ב: ורזא דא וקראתי בשם ה' לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם³⁴⁷ (שמות ל"ג יט) לית מאן דיקום בהון ובשמהן דילהון ולא אתגליין למיקם בארחייהו וע"ד לא קאים משה עלייהו בגין דהוּוּ מקדמת דרגא דיליה³⁴⁸ (דעליה) דההוא נציצו קדמאה כתיב לפניך³⁴⁹ וכן כולהו קיימין³⁵⁰ אקדימו לדרגא דיליה וככל (נ"א ועל) דא לא קאים באורחוי דקב"ה בגין דכלהו סלקין גו מחשבה ומתמן מתפשטין אורחוי לכמה סטרין ברעותיה דקב"ה ולא אתיידעו כלל:

וזהו הסוד (שמות לג יט) וקראתי בשם ה' לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם אין מי שיעמד בהם ובשמות שלהם ולא התגלו לעמד בדרכם ולכן לא עמד משה עליהם משום שהיו מקדם הדרגה שלו שאותו ניצוץ ראשון כתוב לפניך וכן כלם עומדים הקדימו לדרגה שלו ועל זה לא עומד בדרכי הקדוש ברוך הוא משום שכלם עולים תוך המחשבה ומשם מתפשטים דרכיו לכמה צדדים ברצונו של הקדוש ברוך הוא ולא נודעו כלל.

– מאיר התיקון –

³⁴² כלומר האיך הוא נישא שעורא דזרת, ומפ' בינה שבין בתולות אחריה רעותיה כו', בתולות הן סוד ארגמ"ן ד' עולמתיך דילה, והן סוד הג', ואוריאל ונוראל הן אחד בסוד נצח והוד, איהו בנצח ואיהו בהוד, ורעותה הן הצדיקים והגרים, שעי"ב ב' אלו היא מתתקנת לאתחברא בבעלה, כלומר שיהא שוה עמו תורה ויראה, עה"ז ועה"ב, ויהיה השגחת הרעים דילה שהן הצדיקי' מהוד, ולכן הן מעונין ביסורין, ואז יהיה בחסד עילאה דוגמת עה"ב ממש, ולכן נושא הכוס של ברכה מן הקרקע, סוד השגחת עה"ז, זרת, והוא טפח, וזהו נישא כוס דברכה מגבעות ודאי (הגרמ"מ).

³⁴³ השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר, כמ"ש בפ' ויקרא (כא ע"ב). הנה היא מצווחת ועורגת להקב"ה לרחם עליה ועל כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצו ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

³⁴⁴ הנה כבר הודעתין מ"ש מורינו זלה"ה בנוסחא הג' במאמר ר' חזקיה פתח וכו' שהכוונה להעלות כוס של ברכה שהם ר"ק דבריאה עד ג"ר שלהם שהיא אימא יין המשמח והנה מן המל' עד הבינה שהיא הכוס יש ח' מדות והנה כוס גימ' אלה"ם תמנה ח' מדות ז"פ אלה"ם גימ' זרת עם ה' אותיות אלה"ם שהוא הכוס (זהר הרקיע).

³⁴⁵ כלומר לפי שיתנשא כ"כ דוגמת עה"ב, לכן אי אפשר שינתן לישראל שהם ברא בוכרא כמ"ש בני בכורי ישראל [שמות ד] הטוב הזה, אלא באחרית הימי' שהוא שילום שכר טוב, לפי שהוא תכלית הכל, אחר קיבול יסורי' על מעט עוונות שיש להם דוגמת עה"ב (הגרמ"מ).

³⁴⁶ ר"ל שאין מכיר אלא אני (בהגר"א בתז"ח כד ע"ב).

³⁴⁷ שדרגא דיליה בינה (בהגר"א בתז"ח).

³⁴⁸ ר"ל על ההוא נצוצא קדמאה שהוא נקודה הראשונה כמ"ל וההוא נציצו כו' משתתא כו' ואיהי נקודה חדא ור"ל לפניך שכתוב הנני עומד לפניך כו' וחנותי את כו' שרצה לידע דרכיו של הקב"ה ואמר הנני עומד לפניך שמעלה זו לפניך כנ"ל (בהגר"א בתז"ח).

³⁵⁰ שאמר לעיל וכדין נהרין מגווה כו' וכלהו קיימין כו' וכן כל הט' סמכין ונכלל במ"ש לעיל דההוא נציצו קדמאה כו' (בהגר"א בתז"ח).